

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k. (14), 1/2 évre 14 k. (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Blaháné.

Budapest, november 3.

(L.) Verset kellene ma írni egy szép asszonyról s belerejteni buzavirágból, pipacsból és aranykalászból összemarkolt bokrétaba. Ezzel a naiv és magyar kedveskedéssel kellene ünnepelni Blahánét, ha volna még bennünk annyi aranyos naivság, ami az illyesminek zamatot ad. Fájdalom, lesurolta rólunk a budapesti élet s ha itt valami nagyon tösgyökeres, igazán magyart akarunk látni, megint csak Blahánéhoz vezet az utunk. Talán ő az egyetlen, aki nagy művészetével a makulatlan magyar érzést nem csak mutatja, hanem gazdagon éli is. Az ő faja a mi fajnunkból való, érverésének ritmusát a mi vérünk megérzi s utána lüktet, mint a zongora valamely hurja, a mikor megcsöndítik a hangvillát. Egy kissé művésziellen és egy kissé világgá tekintő fővárosunkban Blaháné az egyetlen intenzíve magyar művészet képviselője. A többi nem jutott el odáig, ahol ő tart. Hozzá képest majdnem nemzetközi az irodalmunk, a képzőművészetünk, sőt egész világnézetünk. Mint minden egészen fiatal nemzet, úgy a miénk is most ugrat át a gyors rohamokban azokon az akadályokon, amelyeket más nemzetek évezredek kulturmunkával lassan és biztosan küzdöttek le. Mi épp most érjük utól a haladottabb népeket, óriás munkát kellett végeznünk, míg ez lehetségessé vált. Hasonlatosak vagyunk a nagy tehetségű tanulóhoz, aki sietve szedi magába a tudományt s éppen utólré a tanárát. Csak ez után gondolhat arra, hogy önállóan termeljen. A nagy nemzeti kultúrát csak ezután építhetjük fel, miután minden mást megtanultunk. Valaki tulszárnyalt minket ebben a rohamos törekvésben. Ez a valaki Blaháné.

A legmagyarabb művészet istenáldotta hősnőjének lábai elé hintsünk virágot. Vadvirágot, mint amilyen az ő művésze. Itthon természet, amely magyar televényből szívja nedvét és magyar harmattól csillog. Mint ahogy ennek a ritka asszonynak minden szórítusában tisztán csöndül meg a nyelvünk gazdag ereje, a szeme villanásában pedig a magyar szív öröme és bubánata. A budapestiek számára ő födözte föl a mi lányaink és menyecskéink érzéseinek gazdag skáláját s a formák, amelyekben ezt cselekedte, egyuttal cizelált mesterművek, amelyeket a külföldi ember is épp oly gyönyörűséggel élvez, mint mi. Mint ahogy Petőfi egykoron a lírájában a legmagasabb tökéletesség formában fejezte ki eszünk járását, érzéseinket, vérmérsékletünket, úgy alakította Blaháné a mimelés művészetének eszközeivel eleven formájúvá ugyanezeket a sajátos faji tulajdonságokat. Mi ezt a legmagasabb művészetnek tartjuk: tökéletes formában kifejezni egy népfaj minden benső tulajdonságait. Egy asszony a hősnője ennek a hatalmas cselekedetnek: hintsünk virágot a lábai elé.

Mi mindent váltott ki belőlünk, ami az ő géniusza nélkül fölfödözten kincsünk maradt volna! A magyar népdal diadala és a magyar népszínmű felvirágzása nélküle alig képzelhető. Ezek is vadvirágok, mint ő maga: nem raffinált kertész plántálta, hanem Isten keze hintette széjjel a puszta mezőkre magvait. A magyar népdal épp olyan, mint a tarlóink fölött röplő pacsirta éneke, lett, mert lennie kellett, magától, tanítómester, zenetudomány nélkül. Zabolátlan, rakoncátlan, szabad... A törvényeit, titkos szabályait csak most sikerült kideríteni. Csak most, miután már legfőbb tökéletesebb formái elcsendültek. S elcsendültek a legtökéletesebben, babonás

varázs alá fogva mindenkit, bővölően. Aki ilyen tökéletességbe öltöztette a tarlók szerény szülöttjét, azt a magyar népszíve szeretetével elnevezte a nemzet csaló-gányának.

És diadalról diadalra vitt egy más művészeti formát is: a drámának egy sajátosan magyar, másutt ebben az alakban fel nem található, tösgyökeresen eredeti fajtát, a népszínművet. Ne vitassuk, hogy ez a faj minő ranghoz tarthat juszt a dráma gazdag családjában. Minden műfaj nagy és értékes, ha a maga nemében tökéletes. A népszínművet Blaháné tette tökéletessé. Mindegyikhez hozzáteremtette a maga gazdag lelkéből a művészi tartalom felét. Minden szerepe egy-egy reveláció volt, alakításaiban a magyar asszony ezer változattal, mindig egyazon faji lélekkel járt, mosolygott s szenvedett előttünk a színpadon. Senki másnak nem lehetett köze ezekhez az édes alakokhoz, csak nekünk magyaroknak. És senki még így be nem mutatta nekünk, így meg nem szólaltatta, ennyire meg nem éreztetett velünk ezeket a csodálatos magyar lányokat és menyecskéket, mint Blaháné.

Ő is azok közé a ritka géniuszok közé tartozik, akik a szent hevület egy nemében fölfödözik egy nép számára annak a népek legbensőségesebb, más módon felkutathatatlan érzeit. Blaháné is a mi nagy fölfedezőink sorából való: hintsünk virágot lábaihoz.

Tökéletesen magyar asszony, aki tökéletes magyar művészetet teremtett. Így megye majdan át zenénk és drámánk történetébe. A színész-dicsőségnél jóval nagyobb az övé. A Dusk és Irvingek játéka elröppen három óra lepergése alatt. Művészetük elmosódott emléke azután még el egy nemzedéken át. S elhal a színész neve, amikor a publikumának utolsóját kivitték a temetőbe.

TÁRCA.

La lupa.

(Premiére a Vígyszínházban.)

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: *Abrányi Emil.*

A Vígyszínháznak sok diadalmas estét hoztak az olaszok. Majd in natura, majd kitűnő magyar fordításban. A modern olasz színészet két legfényesebb esillaga: *Zaccani* és *Novelli* (mindkettő Ermete) itt ragyogott ezen a színpadon. Erős, káprázatos fényűknél új világ, a színjátékos művészet új igéret-földje tárult föl előttünk. És itt jelentek meg az olasz verizmus képviselői, a *Bracco* és *Rovetták*, akik a nyers valóság festésében semmitől sem riadnak vissza és a dramaturgia szabályainál fontosabbnak tartják az élet törvényeit.

Ma este *Vergával* lett teljesebbé a névsor, azzal a *Vergával*, aki nálunk először *Mascagni* révén vált nevezetessé. A *Parasztbecsület* mint librettó ismertük meg az Operaházban. Később *Duse* Eleonóra mutatta be eredetiben a *Goldoni Locandiera*-ja mellett a *Cavallera Rusticana* Santuzáját is eljátszotta, hogy fogalmunk legyen alakító tehetségének a terfogatról. A *Parasztbecsület* librettójában is megmaradt valami a *Verga*-darab új hangjából, tösgyökeres eredetiségéből. *Mascagni* muzsikája magában véve bármilyen szép és megkapó hatású, *Verga* szövetsége nélkül nem tett volna hódító körutat a világon. De hogy milyen festő ez az olasz drámaíró, hogy a népet a maga jellemző sajátosságaival mekkora erővel tudja átültetni a szántóföldről és a faluból a színpadra: csak akkor éreztük, amikor *Verga* páratlan nyelvezetű muzsika nélkül csemett és viharzott a

Népszínházban, ahol *Duse* emlékezetes vendégjátékai folytak.

Abban, amit ma este a Vígyszínház bemutatott, *Verga* még erősebb, nagyobb, mint a *Parasztbecsület*-ben. A *Nöstény farkas* két rövid felvonás, de két rövid felvonásba sohasem koncentráltak több életet. Dramatizált dinamitnak mondánám, ha ez a kifejezés nem látszanék esufondárosnak. De valósággal a dinamitra gondolok, ha ennek a darabnak a hatását jellemezni akarom. A pusztító erőnek mekkora mennyisége van összehozorítva egy dinamit-patronban! Három hüvelyknyi hengerben a rombolásnak micsoda rémes energiája él és lesi a pillanatot, hogy kitoréskor tanuságok tegyen házakat ledöntő, embereket szét-szakgató démoni hatalmáról!

A *La lupa* két rövid felvonását is rettentő explózió fejezi be. És ez a robbanás, ez a pusztító befejezés mutatja meg egész mivoltában a bűnnek, a rossznak, a szenvedély erejének azt a roppant mennyiségét, amit *Verga* ebben a két rövid felvonásban összehalmozott.

A *Nöstény farkasban* megint délolasz parasztek lépnek elénk, éppen úgy, mint a *Parasztbecsület*-ben. *Verga*, úgy látszik, a nép körében érzi magát legjobban: a parasztot tanulmányozza legmélyebb figyelmével.

Meg kell adni, hogy tanulmánya tökéletes. A népet úgy megfigyelte, jellemét, észjárását, beszédét úgy tükrözi vissza, hogy ez a csodával határos.

Speciális ösztön, hajlam, a népiesnek különös zsenije, mely szinte öntudatlanul találja el azt, amit a paraszt érez és gondol s ahogy érzézt, primitív gondolatát faragatlan szavakba önti: ez vezet *Vergát*, a mikor paraszt drámáit ámulatba ejtő élethűséggel megírja? Vagy a számításnak, a kombinációnak, az írói megfigyelésnek olyan művészi munkája, olyan virtuozitása ez, hogy a művelt, litterátus ember nem látszik ki többé a parasztból és mindent őserőnek, termé-

szetnek érzünk, mintha maguk a szicíliai parasztek beszélgetnének, amint szérűn, mezőn, szállóban, udvarházaik keskeny területén szóba állanak egymással?

Azt hiszem, mind a kettő. A népiesnek a géniusza szövetezett *Vergá*-ban a drámaíró építő, kombináló zsenijével. Bizonyos, hogy a népből eredt, a nép vére lüktet ereiben. Ez az érintkezés adja meg a zamatát, a föld-ízét mindannak, amit ír. Nemesek ereiben: drámáiról vénájában is ez a vér kering. *De a természetességnek a színpadra való átvitele: ez Verga írói talentumának a művészi processusa.* Hogy amit természetesen akar festerlni, igazán természetes maradjon ott, ahol minden csinált: ez a mesterség diadala, ez a legfőbb művészet.

Nálunk *Tóth* Edében és *Csepreghy* Ferencben volt meg ez a kettős adomány. Csak az a különbség a magyarok és az olasz közt, hogy a magyarok — a legnagyobb és legeredettebb tehetségek is — nem tudtak egészen kinőni a nótázó, népdal-számokra felosztott, sablonos népszínműből; ellenben az olasz tiszta *népdramát* írt, ahol a nép szenvedélye darabosan, egyszerűen, durva és igazságos erővel nyilatkozik meg, ahol *dalos betétek* nem tartoztatják föl a dráma menetét. Ebben az olasz közelebb áll az élethez, a valósághoz és fölülte áll magyar kollegáinak. Tessék megfigyelni: hogy szövi be *Verga* János a táncot és a dalt a *Farkas* első felvonásába, a szérűn pihenő aratók jelenetébe. Tánca, dal itt csupa élet és valóság, szorosan összefügg az akcióval és természetesen pattan ki a szereplők lelki állapotából. Bezzeg később, amikor az örvény ragadja őket: se *Lénának*, se *Marának*, se *Nannának* nem jut eszébe, hogy kiálljanak a sugólyok elé és egyedül vagy kettőben szép nótákat fújjanak el.

Van még egy különbség, ami eszünkbe jut. Az olasz népdrama, ha idegen nyelvekre fordítják, mindentűn könnyen elfájdható és mindenütt értékre talál világszerte. A magyar népszínmű ide-

Blaháné kivételes genialitása halhatatlanságot biztosít számára. Az ő nevét emlegetni fogják mindenkor, valahányszor a magyar népdalról vagy a magyar népszínműről szó esik. Ő nem az az egyszerű primadonna, akit egy színházi este alakításáért megbabonázva emel vállaira az utca. Nem az a tipikus *star*, aki fényes estét ad s aki a rakéta fényével vakít, de rögtön el is homályosodik a ragyogása. Blaháné maradandó értéket adott nekünk. Ha a magyar népdal s a benne rejlő zenei elemek egykoron talán erősen átforgalmazták a mi zenénket s ha a magyar népszínmű esetleg fejlődni fog egy oly drámai formává, amely mindenek között a legalkalmasabb a mi vérmérsékünk s érzéseink viszszatükörzésére, úgy ezekben a fejlődött újformákban benn fog rejtőzni mindaz, amit Blaháné alakító és előadó művészetének köszönhetünk. De még ha ki is hamvad ennek a két műfajnak az élete: multjának fénykorától akkor sem választhatjuk el Blaháné nevét. Ő mindenképp a miénk, a jelenben s a jövőben is. Mert ő a mi fajunk legnemzetibb művésze, csodálatosan eredeti, bájos zseni, faj-reprezentáns. Az egész magyarság él, örül és zokog benne.

Hintsünk virágot a lábai elé.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, november 3.

A trónörökös nyilatkozatának becikkelyezéséről szóló javaslat vitája ma két beszéddel jutott előbbre. Egy *érdekes* és egy *szükséges*.

Az érdekes beszédet György Elek mondotta. A függetlenségi pártnak ez a mindenkor szívesen hallgatott szónoka majdnem másfél órán keresztül finom és érdekes, ha nem is egészen szerencsés polemikát folytatott a miniszterelnökkel, kinek beszédében látta legteljesebb összefoglalását a kontroverziák anyagának. Csak e beszéd mentén haladt véges-végig és itt kereste a szakadékat, hogy talán behatolhasson a törvényjavaslat álláspontjának igazságába. S ha behatolni nem is tudott, ha Szél Kálmán beszédében az óhajtott szakadást megtalálni nem is tudta: de felszólalása, melyet a miniszterelnök beszéde körül való utazásnak lehetne nevezni, egy pillanatra sem volt érdektelen. Ennek köszönhetette, hogy a szélsőbal érthető helyeslésein felül a jobbmező is szívesen hallgatta a beszédet.

gen nyelve fordítva elveszti varázsát; közönyös szemmel nézik azt, ami nekünk szép, elragadó; nem értik, nem találnak benne élvezetet.

Mi ennek az oka?

Talán az, hogy amit Európa nyelv-családjai közt egyedül állunk a nyelvünkkel: páratlan, egyetlen a maga nemében a karakterünk is; hogy a mi parasztnak nem hasonlít a föld semmiféle más paraszthoz; annyira speciális népfaj vagyunk, hogy nincs közösség közöttünk és Európa más nemzetei közt és e miatt nem tudnak megérteni bennünket Magyarországon kívül.

Vagy talán az, hogy színüirőink pszichológiája nem olyan erős, mint az olaszoké; hogy a parasztnak nem tudják úgy festeni az embert, *vajpisz* azt, ami mindenütt egyforma és általánosan érthető, mint az olaszok; hogy invenciójuk, szellemük, témájuk korlátoltabb, kicsinyesebb és jellemzősük igazság, szépség dolgában alatta áll az olaszoknak.

Mind a kettőből valamiképp elfogadhatunk; az egyiket mentségül, a másikat gáncsképpen. Annyi bizonyos, hogy a magyar népszínmű reformra szorul; hogy üdvös volna, ha népszínműirőink új csapásokon haladnának; és hogy az olaszoktól tanulni nem szégyen. Nagy színészek átalakították a színpadot, megölték a deklamáló iskolát és a természetességet tették uralkodóvá. Kiválóbb drámaírói az élet festésében excellálnak. Osszetörtek sok mindenféle sablont és az egyszerűség, az igazság hangján beszélnek hozzánk. Nem mindent kell eltanulni tőlük. Hagyjuk ott, ami tulságosan véres és brutális, amire tulságosan sok sár tapad és ami sokszor nem egyéb, mint perverz ölekezés és ocsmány. De ami az új tanokban egészséges, ami a

Ot peronyi szünet után következett a másik beszéd: a szükséges.

Ezt Horánszky Nándor mondotta s bár a t. Ház ugy volt informálva, hogy György Elek után Szilágyi Dezső fog beszélni: nagyobb dicséret nem szólhat Horánszky mai felszólalása mellett, mint az, hogy a képviselőház fizionómiája semmiféle csalódást sem árult el. Ha a Horánszky beszédének a méltatására jutott a vasárnap: beszéde ezt megérdemli. Szilágyi Dezsőt pedig nem kell féltetni. Hétköznap is megcsinálja ő magának a vasárnapot. Irigység és csalódás nélkül fogadták tehát Horánszky Nándor fejtegetéseit, melyek mindenekelőtt azt kívánták megvilágítani, hogy a törvényjavaslat a királyi ház törvényessége és méltósága szempontjából a lehető legkorrektebb. S ezt Horánszky Nándor — szerencsésen egészítve ki Szél Kálmán miniszterelnök minapi hatalmas beszédét — napnál világosabban bizonyította be. Ebben a tekintetben igazi szükségét is látott beszédének az a passzusa, mely a királyi hitelvek szövegéből mutatta ki, hogy az ausztriai főhercegi jelleg elengedhetetlen kvalifikáció a trónöröklésre való jog megállapításánál. Sorra hivatkozott e királyi hitelvekre, melyek éppen a szabad királyválasztás jogának föléledésével kapcsolatosan mindig az ausztriai főherceg kifejezést tartalmazzák és sohasem a főhercegi utódokat.

Ez szükséges argumentum volt és teljesebb tette a parlament állásfoglalásának tisztaságát.

De volt a Horánszky Nándor argumentumai között egy rendkívül elmés és frappans is. Olyan, mely fején találta a szélbali szöveget. De nemcsak fején találta, hanem fejét is vette. Egy pikáns hipotézist konstruált ugyanis Horánszky Nándor: hogy *mi volna, ha Ferenc Ferdinánd volna az utolsó ausztriai főherceg?* Akkor nyomban kiderülne, hogy a kormány törvényjavaslata sokkal, de sokkal radikálisabb, mint a függetlenségi párt álláspontja. Miért? Hogyan? Mert akkor a kormány javaslata szerint Ferenc Ferdinánd után nyomban föléledne a nemzet szabad királyválasztási joga, míg a függetlenségi párt álláspontja szerint akkor még az utolsó főherceg utódai is jogos trónörökösök volnának. A hipotézis következtetéseiből világos, hogy a függetlenségi párt, mikor radikális akar lenni, voltaképpen még késleltetné a szabad királyválasztási jog föléledését.

Ez az elmés argumentum zajos tetszést aratott s egy kissé fészkelődni kezdett miatta a szélsőbal is. Pedig a Horánszky Nándor *szükséges*

beszéde még több szerencsés argumentum fejtverét is szögezte a szélsőbal tetszetős kritikájának. Mert Horánszky hozzá mert nyulni az ugynevezett költői slágerekhez is. Neki az sem imponált, hogy a függetlenségi párt a házasság demokratikus intézményét félti a morganatikus házasság hallgatag elismerésétől. Inkább azt mutatta ki, hogy a magyar jogszokásnak eddig sem volt ismeretlen a balkézről való házasság. Nem teremtette ezt meg, de mint a gyakorlatban meglévővel, számolt vele. Tehát még az sem áll, hogy a becikkelyező javaslat ebből a szempontból valami novumot csempészne a magyar jogszokásokba. S így rontotta le Horánszky Nándor sorra a közjogi skrupulusokat és a költői slágereket. A végén pedig ugy emelte magasba a kormány javaslatát, hogy az alkotmányosabb, törvényesebb, tisztább, sőt radikálisabb is, mint a függetlenségi párt álláspontja.

S ezért mondják, hogy a Horánszky Nándor felszólalása: szükséges beszéd volt. Ilyennek honorálta a többség tetszése is.

A vita folytatása egyébként hétfőre maradt s körülbelül biztosra vehető, hogy akkor Szilágyi Dezső is megszólal. Ma már nagyon készülődött, hétfőre talán el is készül. S az még nagy momentuma lesz ennek a szép vitának. Ugy lehet, hogy hétfőre megállapodik szándéka iránt Eötvös Károly is. Meri ő is nagyon készül s ma azt mondta a folyósón Szilágyi Dezsőnek:

— Csak téged várlak, kegyelmes uram.

— Talán hétfőn — mondta rá Szilágyi.

S mi most várhatjuk mind a kettőt. Hogy nem kicsi érdeklődéssel, az kitetszik a következő epizódból. A folyósón sokan hallották Szilágyi és Eötvös kurtá beszélgetését. Mikor a két erős ember elhaladt, azt mondta egy képviselő:

— Ezt a két fejet szeretném a vállamon viselni!

Mire egy másik képviselő így felelt:

— Magyarország is aly bírja el ezt a két fejet, hát még a te győngy vállad!

Mert sulyos két tej az, elismerik mindenfelé . . .

A képviselőház ülése november 3-án.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Daniel Gábor.

A kormány részéről jelen vannak: Szél Kálmán miniszterelnök, Pósz Sándor, báró Fejérváry Géza, Wlassics Gyula, Cseh Ervin.

Előszó: Megnyitja az ülést s jelenti, hogy Beöthy Algernon, Bihar vármegye belényesi kerületének képviselője tegnap elhunyt. A Ház egyik legkorábbi

verizmusban igaz: bátran elfogadhatjuk és a vérünkbe vehetjük.

Verga János annyira ragaszkodik a szabálytalan élethez és annyira nem szereti a szabályos drámát, hogy a *Nőstény farkast* egyszerűen *sziicilii néppeleneteknek* nevezi.

Első pillantásra csakugyan úgy tetszik, mintha csak jeleneteket, tablókát hozna előnk a sziicilii nép életéből. Alkonyatkor aratók gyűlnek össze a szérűn. *Janu*, az öreg felügyelő, flegmatikusán pipázik. *Filomóna* néni mesél, a munkások parasztmódrá tréfálkoznak, azután megszólal a dada és apránként valamennyien táncra kerekednek.

De föllép *Léna*, a forró véru, cöda erkölcsű, szenvedélyes és szép özvegy-asszony, a nőstény farkas, aki most az izmos, férfias, nálánál jóval fiatalabb *Nanni* után jár. S ettől a peretől kezdve a legizgatottabb dráma indul meg a színpadon.

Léna nem tudja fékezni forró, buja véré. Bevallja Nanninak, hogy szereti. Amikor a legény maga marad a szérűn és leheveredik a kiesélt szalmára: Léna odasuhan hozzá, egész testével ráhajlik és odasugja neki vallomását, mintha tüzet futna rá.

De a paraszt-napszamos közönyös és számító. A Léna *leányát* kéri feleségül, aki fiatalabb, jobb erkölcsű és hozományt is hozna magával. Léna halálos döfést kap, iszonyuan szenved, de nem tud megtagadni semmit a legénytől, aki uralkodik rajta. Nyomban hivatja Marát, a leányt és ráparancsol: menjen feleségül Nannihoz. A leány szereti Nannit, de fél az anyjától, akinek a végzetes vonalmát és vad, féltékeny természetét jól

ismeri. Sir, könyörög, nemet mond. Léna mindig hevesebb, követelőzőbb lesz; már-már tépi a leánya haját. Ekkor a közelben hallgatódzó Nanni közbelép. Mara elmegy. Léna megint egyedül marad Nannival. Léna sir és könnyei záporában bubája kifejlik, mint egy tüzes, pokoli szivarvány. A legény vizgatja: hozzá ér a karjaihoz, a buja testéhez, végre a szájhóhoz. Oda van. Nem tud uralkodni magán. Az asszony érzéki tüze átment belé. Tétetlenül, reszkette simul Lénához. Az asszony átkarolja és *lángoló arcval, lesütött szemmel viszi magával a legényt mint egy igazi nőstényfarkast*.

A második felvonásban Mara és Nanni férj és feleség. Már gyermekük is van, egy kis fiu, akit éppen fehérbe öltöztetnek a színpadok közt, hogy a husvétii processzióban részt vegyen. Nanni háza csupa lampion és virágdísz; ég a sok méces a szentképek alatt; és Nanni boldogan újságolja Marának, hogy meggyönt, megáldozott. Lelke megint tiszta és ő fogja vinni a Krisztus sirjához menő nagyünnepi processzió zászlóját.

És ekkor ünneplő köntösben bekullog a nőstény farkas. Nanni kelleetlenül fogadja; elküldeni, de Léna panaszkodik, hogy el van hagyatva, földjeit fölveri a gaz; és e közben veszedelmes, kéjvágyó zemei babonás erővel vonják magához a vergődő legényt, aki mindig izgatottabb lesz. A falu népe megbotránkozik a bünsz asszony ott létének és Mara undorral csókol kezét az ödesanyjának. Nanni a két féltékeny asszony közt végképpen elkeseredik és dühösen kirohan a házból. Léna vádolja Marát, Marából kitör a visszafojtott fájdalom s anya és leány kiabálva veszekednek, hogy összefut az egész falu. Nanni visszajön. Tombolva közéjük csap. Lénára olyat üt, hogy vérserked

UJ IDŐK.

Herczeg Ferenc lapja valóságos album-füzettel indult meg az új negyedben. Közleményeinek a gazdagsága, képeinek a szépsége révén a legnagyobb külföldi képes lapokkal kiállja a versenyt. Januárban pompás, nagyméretű, keretbe való színes képet ad teljesen díjtalanul előfizetőinek. A magyar háznak magyar művészi díszre lesz ez a gyönyörű reprodukció. Az Uj Idők előfizetési ára negyedévre 4 korona. Előfizethetni postautalványon a kiadóhivatalnál Budapesten, Andrásy-ut 10. — Mutatványszámot kérésre szívesen küldünk.

sebb tagját veszítette el benne, aki 1875. óta volt képviselő és több országgyűlésen át a Ház jegyzője is. Indítványozza, hogy a Ház tejezze ki a megboldogult elhunyt felett érzett mély részvétét, emléket a Ház jegyzőkönyvében örökítse meg és mint a Ház volt jegyzőjének sirjára koszorút tegyen. (Altalános helyeslés.) Végre felhatalmazást kér arra, hogy az új képviselőválasztás iránt a Ház elnöke intézkedhessen. (Helyeslés.)

Benke Gyula betérjesztí a számvetősök jelentését.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter. Előterjesztésként a honvédelevél- és képzőintézetek állapotáról, a közös hadsereg katonái nevelő- és képzőintézeteinek magyar állami alapítványi helyein elhelyezett ifjakról, a hadmentességi díjalap, s a honvédelevél állapotáról és a beszállásos törvény végrehajtási utasítása 19-ik mellékletének módosításáról. Következik a

trónörökös nyilatkozatának beikkekelyezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Györy Elek: A miniszterelnök múltkori beszédében arra intette az ellenzék, hogy ne zavarja azokat az érzelmi momentumokat, melyek a trónörökös házassága megkötésére készítették. Erre az intelemre nem volt szüksége a függetlenségi és 48-as pártnak, mert ez hódoló tisztelettel vette tudomásul a főherceg elhatározását, hogy nejt szíve sugallata szerint választotta meg. (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.) A javaslat tárgyalásánál csakis a kormány működését bírálja az ellenzék, mert annak előterjesztését alkotmányellenes dolognak tartja. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

A magyar közjog nem ismer morganatikus házasságot, mely a nő méltóságát degradálja. Sem a házassági jogban sem a többi törvényekben nem találkozunk e fogalommal. A házi törvényt pedig semmi téren sem lehet kompetensnek elismerni, mert ez által az abszolútizmus jogelvét oltanók be alkotmányunkba. S mégis azt állítja a miniszterelnök, hogy a trónörökös nyilatkozata megegyezik az 1723-i törvények 2. és 3. §-ával, tehát az egész eljárás törvényes alapon nyugszik. Idezi az 1723. 1. és 2. §-át és a törvény szövegével igyekszik bizonyítani, hogy ennek szemlele ellentétben van a miniszterelnök álláspontjával. A pragmatika szankció kiterjeszti a trónörökösödési jogot a három ág női utódjaira is. A főherceg nem mondott le trónörökösödési jogáról, csak utódit jelentette ki nem jogosnak a trónra, mert az 1687. II. és III., valamint a 1723. I. és II. t.-c. az elsőszülöttség trónörökölését fogadta el. A főherceg pedig nem mondhat le utódainak jogairól. Az 1723. I. és II. t.-c. csak természetes házasságról beszél, de nem beszél morganatikus vagy nem egyenrangú házasságról. A magyar alkotmány és törvény ellen az abszolútizmus elv érvényesül és javaslat elfogadásával s azért nem járul hozzá a beikkekelyezéséhez. (Zajos helyeslés a szélső baloldalon.)

Elnök a vitát öt percre felfüggeszti.

(Szünet után.)

Horánszky Nándor: Monarchikus államban élünk és ez államformához, mint amelynek jóságáról hosszú idők és nehéz viszonyok tapasztalatai győzték meg, szívós hűséggel ragaszkodunk. Természetes tehát, hogy minden olyan kérdést, amely az uralkodással és trónörököléssel és annak legitimitásával kapcsolatos,

latban áll, kellő gondossággal kell kezelnünk és tárgyálnunk és meg kell óvnunk mindazon tekinteteket, amelyek egyfelől a királyhatalom törvényessége, másfelől a hatalomnak méltósága és tekintélye nyugszik. (Helyeslés a jobboldalon.) Ezeket a tekinteteket kellőben foglalom össze és jelölöm meg. (Halljuk! Halljuk!) Az egyik az, hogy a törvényjavaslat az 1723. I. és II. törvényeknek a rendelkezései és ebből folyólag az alkotmányunk idevágó részét ne sértse, ne csorbítsa. A másik pedig az, hogy alkotmányunknak és törvényeinknek gondos megőrzése mellett tartózkodjunk minden olyan kiválománnyal és ne helyezkedjünk olyan állápontra, amelyet az idézett törvény napnál világosabban nem fedez, mert különben főhercegeknek és bizalmatlanságnak vehetjük meg az alapját, amelyet pedig ezen a téren különösen óvakodunk kell. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.)

Az első és főkérdés, mondhatnám az egyetlen kérdés az, hogy vajon a Ház asztalán fekvő törvényjavaslat és a beikkekelyezendő nyilatkozat sérti-e az 1723. I. és II. törvények rendelkezéseit, vagy nem sérti? Mert ha sérti, akkor azon pretextus alatt, hogy a nyilatkozat az idézett törvény rendelkezéseivel megegyezik azt beiktatni vagy beikkekelyezni nem szabad, mert az valótlan tartalmazza és másfelől súlyos konzekvenciákra vezetne. Ha pedig nem sérti, akkor az én szerény felfogásom szerint ez a vita és ennek a vitának tartalma és iránya az országnak hasznára nem válik. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) A főnálló alkotmányjogi törvényeket akként kell magyaráznunk, amint az a magyarázat a lojalitásnak mind a két irányban megfelel.

Fölényi Géza: A törvénynek!

Horánszky Nándor: Értlem alatta egyfelől az ország jogait és törvényeit is, mert hisz lojalitásoknak kell lenni mindenkinek az iránt is. Ne méltóztatassék tehát a lojalis szót mindjárt gyanuval terhelni, mert az nem felel meg a vita azon őszinteségének, amelynek e nehéz és fontos kérdésben mindnyájan tartozunk. (Elnök helyeslés a jobboldalon.)

Lássuk először is, hogy mit tartalmaz a nyilatkozat, mert ebből kell kiindulni. Azt tartalmazza, hogy a Chotek Zsófia grófnővel kötött házasság nem egyenrangú és azon jogok, tisztségek, címek, címerek, előnyök stb., amelyek egyenjogú hitvesársakat és a főherceg uraknak egyenjogú házasságából származó utódit megilletik, sem hitvesársunkat, sem Isten áldásával e házasságukból remélhető gyermekeiket és azok utódit meg nem illetik; tartalmazza továbbá a trónörökösre vonatkozólag, hogy az emlitett házasságból származó gyermekeiket és azok utódit, mintán ők nem tagjai a legmagasabb uralkodóházaknak, nem illeti meg a trónörökölési jog. Hát mit iltatunk mi törvénybe? Az uralkodóház családi szabályait és törvényeit nem; mert ez egészen kívül áll a beiktatásnak az intencióján. Törvénybe kívánjuk iltatni a nyilatkozatnak azt a tartalmát, amely a trónörökösre vonatkozik. Ez a nyilatkozat pedig a házi törvénynek csak egy dispozióijára, rendelkezésére vonatkozik, ez a lényege annak a nyilatkozatnak, amelynek a beiktatásáról szó van. Beiktatjuk-e tehát ez a törvénybe? Ez a kérdés, amely felett dönteni kell. Szerintünk nem ütközik bele, tisztelt barátaim és szomszédaim szerint pedig az általam idézett nyilatkozat beiktatás az országnak alkotmányos jogaiba. (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.) Ha nekünk van igazunk, akkor elesnek mindazon aggodalmak, amelyek törvényjavaslatl szemben kifejezésre jutot-

tak, mert ezek az én felfogásom szerint jogosultak csak akkor lehetnének, ha kimutatható volna az, hogy e nyilatkozatnak törvénybe iltatása az ország alap-törvényeibe ütközik. (Ugy van! Helyeslés jobboldalon.) Hogy ez nem így van, arra nézve első sorban tisztába kell jönnünk az 1723. II. t.-c. 7. §-ának a rendelkezéseivel.

Világos, hogy itt főhercegi kvalifikációval állunk szemben, amelyet a törvény annak idején megállapított és szövegezt. De a királyi hitlevelek is, azelőtt is és azóta is, mindjárt a törvény megalkotása után világoosan ausztriai főhercegi kvalifikációt tüntetnek fel, egy a törvény szövegében, valamint azok címében is. És ha valaki azt mondja, hogy a cím nem határoz, mert például *jeruzsálemi királyság* is van, bár tényleg e királyság nincs birtokában ők felségének: akkor hivatkozom I. Ferdinánd magyar királynak megkoronázására és azon törvényre, amely akkor megalkotott. E törvényben pedig már nem a címről van szó, mert ennek bevezető címe nincs, hanem van szó a szövegről; az a szöveg pedig világosan azt tartalmazza, hogy (Halljuk! Halljuk! Olvassa):

Felsőleges örökös koronaherceg Ferdinánd ausztriai főherceg ur. Világoosan konstátálja tehát e törvény is a főhercegi minőséget, mint kelléket. Sőt tovább megyek. A királyi hitlevelek mindegyikének negyedik szakasza éppen erre vonatkozólag iltat egy jogelvet a törvénybe. E negyedik szakaszban pedig világosan ki van mondva és ez a passzus majdnem egyformán szól minden királyi hitlevélben, hogy (Olvassa):

Abban az esetben, amelyet az isten kegyelme messze távoztasson, ha az ausztriai főhercegek minakét nemeknek magva szakadna, bekövetkezik a királyválasztás. Ime itt nem ausztriai főhercegi utódokról, meg sarkokról van szó, hanem szó van ausztriai főhercegekről, pedig, ha valamben, ebben kell híven és óvatosan magyaráznunk, mert ez alatt egy nagy jog rejlik, amelyet igen sokan érintettek: tudniillik a szabad királyválasztás joga. (Ugy van! Ugy van! a jobb- és baloldalon.) De nemcsak a mostani kor és nemcsak mi vélekedünk így, hanem így vélekedett a 48-iki kor is, mikor e kérdésben Európa népeirez kiáltványt bocsátott ki 1848. december első napjaiban, midőn Windisehráitz hercegnék a manifesztuma megjelent.

Maga Ferenc Ferdinánd főherceg ur is tehát az ő nyilatkozatában szintén csak azokat mondja, amiket mi mondunk. Mondja nevezetesen azt, hogy a Chotek Zsófia grófnővel kötött házasságból Isten segítségével leszármazó utódok trónörökölési jogjai nem bírnak. Nos ilyen ősszhang mellett, amely minden téren és minden oldalról ekként nyilatkozik meg, azt gondolom, jó lelkiismerettel konstátálhatom azt, hogy a trónörököléshez mint egyik kellék az osztrák főhercegi minőség feltelendő megkívántatik.

Igy átván a dolog, azt gondolom, hogy ezen az uton az egész kérdéssel most már csakhamar tisztába jutunk. Ha valaki az 1723. I. és II. törvények 7. §-át olvassa, első pillanatra szembetűnik az, hogy az ott felsorolt kellékek között egyrészt a törvényes házasságból való származás, másrészt az osztrák főhercegi minőség külön-külön szerepelnek. Ha már most az a magyarázat állana, amelyet Kossuth Ferenc adott a törvénynek azt kérdezem, hogy a fenniorra a törvényes házasságból való származás, minek említették még fel külön az osztrák főhercegi minőség. A trónörököléshez a törvényes házasság egymagában nem elegendő, hanem még egy más további kvalifikáció is szükséges és ez a kvalifikáció másban nem kereshető és másban meg nem található, mint az egyenrangúság

ki az arcán; de megüti áldott állapotban levő feleségét is. Lénát a parasztkok elviszik, hogy ne legyen több botrány. Mara magától elmegy, mert így nem akar együtt élni Nannival. Az öreg Janu aljas gazembernek titulálja Nannit, ha nem békül ki a feleségével és nem költözik ki az anyósa házából. A kétségbeesett ember mindent megígér Janunak, aki meggy, hogy Marát visszahozza. De a nőstény farkas előbb jön. Nem tud lemondani a leánya férjéről. Nanni átkozza, kergeti, de Léna vakmerő daceal a szemébe vágja: *Tudom, hogy elevenen kéne eljétni az olyan anyját, amelyen én vagyok. De te hába futsz a paphoz! Gyónhatsz, amennyit akarsz! ... Benimkelt az ördög korcsolt össze!*

— *No hát én szétlőtem ezt a láncot!* Üvölti a férj dühössége tetőpontján.

— *Idé vágj!* kiáltja Léna és szétveti mellén a ruhát.

Nanni fejszét ragad és egy csapással leüti a démon. Künn, a kerítés mellett énekelve megy a nagypénteki processzió. De Nanni a zászlót csak sem viszi többé!

Ime a tökéletes nép-dráma. Itt áll előttünk a paraszt a maga alantjáró, egészséges, praktikus gondolkodásával, a maga hosszú türeásával, a maga kitörő haragjával, a maga babonás vallásosságával, a maga fékezhetetlen, 68-erejű szenvedélyével, mely aljas bűnökre bírja, véres gyilkosságra készíti. Egy szó sincs benne fölösleges. Egy mászeményi hamis romantika sem igyekszik szépitni, idealizálni a parasztot. Minden közönséges, mint a nép maga, de éppen ez a tökéletesen visszatrükközött természetesség adja meg a darab vará-

zsát; ez a tökéletes illúzió válik a nézőben elragadó hangulattá.

Olyan, mintha csak jelenetekből állana és belső összefüggés, motiválás, rohamos fejlődés dolgában fölér egy mintaszere drámával. Tragikai kényszerűség hajtja ezeket a buja, forró véru sziciliái parasztkok, mint a nagy szomorujátékok hőseit és királyait. Aldozatul kell esniök jellemük fátumának. Léna tragikus érzékisége nem mondhat le Nanniról és a bűnré esábitott, vergődő, bűnébe visszakabuló paraszt csak úgy menekülhet boldogtalan üldözötjétől, hogy letiporja, agyonveri, gyilkosává lesz.

Es ez a nagy tragédia minden sallang, minden szaválás nélkül, kurta mondatokban, nyers, egyszerű nyelven folyik; ugy, ahogy a nép beszél, amikor trétál, szerelmet vall, fölindul. Valósággal meg vagyunk igézte a tömör, cikornyátlan, népies nyelvnek ettől a csodálatos zamatától.

Verga nem keresi a hatást, de a falut, a rétet, a szabad levegőt ugy oda tudja bívólni a színpadra, hogy hangulattá, poézissá lesz a dráma egész környezete. Az első felvonásban fölkel a hold a kalászos mező felett. Patak-moraj és tücsök-cirpélés olvad össze a meleg szélben hullámzó kalászok suhogásával. Távollabb a hazatérő gulya kolompol. Legények, leányok pihenőre dőlnek a farszató napi munka után, de a természet szépségétől szinte megittasodnak. Vértük felforr; enyelegnek, esókolóznak; ének és tánc járja lefekvés előtt. Mindez csupa nyers póriasság és csupa poézis. A második felvonásban virággal, lombbal, mirtusz-ággal diszitik föl a napsütött kerítés-falat Jézus és a Madonna tiszteletére. Mara hóféherbe öltözteti a kis fiát. Nanni menni készül — igazi tövisszorúval a homlokán — a

Megváltó koporsójához. Künn, a kerítés előtt, szent dalokat énekelve vonul a nagypénteki processzió.

*

Ezt az érdekes népdramát mutatta be ma este a *Vígyszínház* gárdája. És a gárda megint diadalmasnak mutatkozott. Bámulatos, mennyi igazság, mennyi erő volt minden egyes szereplő játékában; mennyire belelétek magukat ebbe az olasz paraszvilágba, mennyire hozzá simultak a darab hangulatához, melyből egy pillanatra sem zökkentek ki. Ujra bebizonyították, hogy ambiciózus, finom izlésű, kitűnően fegyelmezett művészek, akik kerülik a túlzásokat és nem tartják merénylőnek a saját fenségük ellen, hogy alárendeljék magukat egy virtuóz módon kidolgozott, magas színvonalra emelt *összjáték* érdekeinek. Ide s tova a diskréció, az igazán művészi ensemble-tában a színházban kell keresnünk, ahol a legpajkosabb színmű kultiválják, ahol a játékrend tulnyomó részben fűszeres, vaskos bohóságokból áll. Es ott kell keresnünk a lelkiismeretes, invenciózus rendezés tudományát is; azt a tudományt, mely a szerzők minden utasítását briliáns találékonysággal testesíti meg, minden részletet fölkarol és a kicsiszolt részletlekből fényes egészet állít elő; azt a tudományt, mely nemcsak a diszletek fölállításában remekel, hanem abban is kiváló, hogy minden erőfegyelmet, minden túlzást meggátol, minden színészt rászoktat arra, hogy ne vaduljon meg a közönség tapsaitól, ne vadassza grimaszokkal a hatást, és ne csináljon magából bohócot a bohóságok közepette sem.

Akiknek a *Coralie* és társában annyit nevéünk, azok ma *Jászai Marinak* asszisztáltak és

MOLL SEIDLITZ POR
felülmulhatatlan **hálszer** mindama **gyomorbagóknál**, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszerárakban **MOLL** készítménye kérendő eredeti dobozokban 1 forintjával.

MOLL-FÉLE FRANCIA BORSZESZ és **SÓ**
Legjobb fájdalomcsillapító bedörzölés, csusz, köszvény és egyéb meghűlési bajoknál. A ráktárbakban ólommal zárt (piombirt) üvegekben 90 krajcárjával kapható. **MOLL** készítmény kérendő.

kérdésében. (Igaz! Ugy van! a jobb és baloldalon.) Ez a törvénynek jelentősége és aki a törvényt másféleképp értelmezi, az nem fogja sohasem megmagyarázni, hogy miért állított fel az két külön kvalifikációt: t. i. a törvényes házasságból való leszármazás és az osztrák főhercegi minőség. (Igaz! Ugy van! a bal- és jobboldalon.) Ha tehát erre megfelelő jelvilágosítást és bizonyítást nem találunk, akkor azt gondolom, hogy hiábavágy minden oly törekvés, mely ebbe a törvénybe olyasmit akar belemagyarázni, ami abban sem szószert, sem intenció szerint nincsen. (Ugy van! a bal- és jobboldalon.)

De t. képviselőház, ha nem ezen az uton okoskodunk is, hanem egyszerűen magának a törvénynek szavait állítjuk magunk elé, nem vonható kétségbe, hogy a törvénybe az osztrák főhercegi minőség be van iktatva. Ha pedig be van iktatva, akkor azt kell kérdenem, hogy maga a törvény körvalóztotta-e külön az a kérdést, hogy ki az osztrák főherceg? Foglalkozott-e azzal, tisztába állította-e a dolgot, igen vagy nem? (Halljuk! Halljuk!)

Ha ez a dolog magában a törvényben, szerintem, meg van ugyan oldva, de ha nem volna megoldva, három eset volna képzelhető. Vagy az, hogy az akkori törvényhozás ezt elmulasztotta megoldani, vagy az, hogy ennek meghatározását magára az uralkodócsaládra akarta bízni és e tekintetben magának ingerencziát biztosítani nem akart; vagy pedig, hogy ez a kérdés magában a törvényben meg lett oldva. azaz akkor, amikor a törvény keletkezett, az a kérdés tisztán állott és ennek következtében a kérdés sem vita, sem nehézség tárgyát nem képezvén, a törvényben ezen kijelentést: *Austriac archiducés* közelebbi meghatározás nélkül beiktattott.

Nem kívánok külföldi törvényhozásra hivatkozni, hanem magát a tényt akarom csak konstatálni, mert ha az ember efféleire hivatkozik, amint György Elek is tette, hogy Németországban van meg a morganatikus házasság, ott keletkezett, szóval ott divik, akkor annak a gyanúnak teszi ki magát az ember, hogy német intéstitúció akarunk incidentáiter a mi törvényeinkbe iktatni.

Polónyi Géza: *Igaz is!* (Igaz! a szélső baloldalon. Zai. Elnök csönget.)

Horánszky Nándor: Tény, mint mondom, hogy németországi intéstitúció: Németországban az uralkodó jog volt nemcsak az uralkodóházak családjában, de a társadalomban is. Hiszen, ha valaki a porosz Landrechtet átnezi, vagy átnezi valamely más parciális jogot, láthatja, hogy egész kapitulumok szenteltettek a morganatikus házasságnak, a balkézről való házasságnak.

Az mondatott, hogy ez a morganatikus házasság a magyar közjoggal és a magyar magánjoggal ellentétben áll és hogy a jogi intéstitúció ezt a balkézre való házasságot egyáltalában nem ismerték. Nem így van. Utalok a főrendiházi törvényre, amelynek értelmében az osztrák főhercegi család nagykoru...

Polónyi Géza: *Teljeskoru!*

Horánszky Nándor: ... Helyes! Teljeskoru fitagjai hivatalból írának össze, pedig nem forgott és nem forog innem eset arra, hogy morganatikus házasságból származó tagok ebbe a listába üsszeirattak volna. Tovább megyek. Az igazságügyminiszter ur szíves lesz az ő miniszteri irattárát végigkutatni és a hitbizomány alakításra vonatkozó alapító okleveleket átnezeitni és bizonyára nem egyet fog találni azok közt...

Hentaller Lajos: Igen demokratikus intézmény!

hiszem, hogy a nagy művésznek meg volt elégedve környezetével. Szívesen ad nekik egy-egy hálás sugarat a maga fényes diadalából.

Egyenesen bámulatos, hogy *Jászai Mari* milyen alakot teremtett a Verga parasztasszonyából. Paraszt volt izról-izre, mint ahogy Fedrában és Kleopatrában izról-izre királynő. És ebben az alakításában is éppen úgy benne volt az örök asszony, mint koronás szerepeiben; csak a hang, a kifejezés, a gesztus, az arcjáték volt egészen különböző. *Jászai* művészetének a króuzsi gazdag-ságot ma talán jobban csodáljuk, mint egyébkör. A fenséges neki mindig sikerül. De hogy így jellemezze a parasztot, így egyénítse az általános, nagy szenvedélyt a parasztasszony alakjában, annyira különbözzék attól, amit eddig játszott és ebben a tökéletes elváltozásban mégis annyira hasonlítson a saját nagyságához, a maga hatalmas tragikai művészetéhez: ez volt a mai est mély szenzációja.

Ugy jött ki a színpadra fehér kendőjével, sárga kötényével, parasztos pruszlikjával, olajbarna arcával és villogó szemével, mint egy párdac, aki áldozatára akar ugrani. Ruganyosan lépett, termete szinte megnyúlt és az érettasszony veszedelmes szépsége sugárzott ki minden tagjából, ahogy az arató legényekkel elkezdte járni a táncot. Puhaság, ritmus és valami meleg, csábos orientális kellem volt ebben a táncban. Így táncolt *Salome* és *Kleopatra* és parasztáné volt mégis, amit járt; nem fejedelmi orkeszter, hanem egyszerű dudu kísérete.

Azután jött az ének, amitől annyira félt:

Te pompás szegfű, ó én drága lelkem!

Félig énekelte, félig dudolta ezt a dalt

Horánszky Nándor: ... más dolog az, hogy mi van és hogy mi nekem kellene lenni. Nem egyet fog találni, amelyben a hitbizomány elnyeréséhez az egyenrangú házasságot feltétlenül kötik ki.

Eötvös Károly: *Azt a minisztert vád alá kell helyezni, mert az törvényesegő miniszter, aki ilyeneket csinál!* (Zaj.)

Horánszky Nándor: Ez tényleg fennforgott a legközelebbi multban s mivel újabb hitbizományok nem engedélyeztettek, esetekre nem hivatkozhatom, de aki azt állítja, hogy ez a magyar jogtól idegen volt és ennek a magyar magánjogban nem volt meg a maga törvényes ereje és hatálya, az a tényekkel áll szemben. Azért azt gondolom, hogy akik azt állítják, hogy a morganatikus, vagy a balkézre való házasság a magyar magánjogban és közjogban csak idegen és azzal homlokegyenest ellenkezik, azoknak nincsen igazuk.

Tegyük fel azt a szerencsétlen esetet, hogy *Ferenc Ferdinánd* főherceg ur a dinasztának utolsó tagja volna és mint ilyen házasságot kötven...

Eötvös Károly: *Akkor ezt a javaslatot nem lát-nók!* (Élénk derűtlenség balfelől.)

Horánszky Nándor: Nem arról van szó, (Folyton tartó derűtlenség.) de tegyük fel, hogy lát-nók...

Eötvös Károly: *De nem lát-nók!*

Horánszky Nándor: De tegyük fel, hogy lát-nók, mert lát-nunk kellene, mert a trónöröklésre vonatkozó semmiféle intézkedés a magyar törvényhozás megkérdése nélkül nem történhetik, akkor mily eset következnekké? Bekövetkeznék az az eset, hogy *Ferenc Ferdinánd* főherceg urral szemben nem a függetlenségi és 48-as párt állna radikális állásponton, hanem radikális állásponton állana *Ferenc Ferdinánd* főherceg ur, mert ők épp oly erőteljesen hangsúlyoznák akkor is, hogy *Ferenc Ferdinánd* főherceg urral nem hal ki a dinasztia és a szabad királyválasztás joga nem fog visszazárlni a nemzetre. Ez a világos tényállás.

Ezt hangsúlyozni kötelességemnek tartottam azon szemrehányásokkal szemben, amelyekkel bennünk eddiggelé a törvényjavaslat támogatása miatt illetek. (Helyeslés és jöbről és a közepen.)

Eötvös Károly: Dehogy tettünk mi szemrehányást! Természetesnek tartottuk!

Horánszky Nándor: Nem is olyan tragikus értelemben veszem a szót, hanem csak az erőteljes kitöréseket értem meg az alatt, melyekkel találkozunk.

Rigó Ferenc: Hallottunk erőteljesebb kifejezéseket is! (Derűtlenség a szélső baloldalon.)

Horánszky Nándor: Ha hosszabban nem kellene szólanom, kitérnék erre is, de azt hiszem, hogy fogok még ezzel a szemrehányással találkozni ebben a Házban (Folytonos nyugtalan-ság a szélső baloldalon.) és nem fogok adós maradni a felelettel.

Igy állván a kérdés, vagyis százados szokásnak hódolva, *Ferenc Ferdinánd* főherceg ur, midőn azon nyilatkozatot tette, amelynek törvénybeiktatásáról van szó, azt gondolom, hogy arra az álláspontra helyezkedni, hogy tudniillik ezen nyilatkozat beleütközik az 1723. I. és II. törvényeikbe, egyáltalában nem lehet.

Nem arról van szó, hogy az a házi és családi szabályzat törvénybe iktattassék, hanem szó van arról, hogy legyen ez a családi szabályzat bármint, keletkezzék az ma vagy holnap, vagy bármikor, az az ország világos törvényeibe nem ütközhetik bele és ha beleütközik, azt sem én, sem más, sem t. barátaim, sem a törvényhozás, sem a nemzet közvéleménye

és a bársonyos, meleg mezzoszopran hang belopta magát a szívekbe. Akár beszél, akár énekel: ez a hang gyönyörű és csupa muzsika. Mélán, elfojtott szenvedélyű, lágy finomsággal adta elő a dalt. Ennyi diszkrevaló csak egy nagy drámai művész tud énekelni. A rettegett énekszám kitűnően sikerült. A közönség zajosn tapsolt és ismételtetni akart, de *Jászai Mari* nem stretta-énekes. Amikor játszik, nem akar virtuóz-dicsőséget az illúzió rovására.

Játéka egységes volt, realizmusában, erejében fölülmulhatatlan, mindenütt egyformán igaz. Csak a krónikás tisztét teljesítem, ha egy pár részletet mégis kiemelek belőle: az első felvonásban azt a három jelenetet, amikor összekap *Malerbával*, amikor tépi a leánya haját, akinek a fejét tigris-körmökkel szoritja magához s amikor elesábitja *Nannit* és a vad zokogás után démoni enyeggéssel sutjogja fulbe: *Te cudar!* — a második felvonásban azt a nagy scénát, amikor összepöröl a leányával és rá akar rohanni, hogy szétszakgassa. Itt feltétlen dicsérettel emlékezem meg *Szerényi* Gizelláról is, aki a szenvedő leány elkeseredett kitörését nagy és igaz drámai erővel színezte. *Szerényi* Gizella ebben a szörnyű duóban méltó pártnerre volt *Jászai* Marinak.

Jászai Mari mindenre kiterjedő gondját, fenomenális ötletességét a legapróbb vonásokban is csodáljuk ma este. A tánc után például levette cipőit és kirázta belőlük a gabonaszemeteket. Vergánál erről nincs utasítás. De *Jászai* nem feledkezett meg arról, hogy *Léna* asszonyt *szérum* táncoltatják, ahol csak az imént csépeltek.

Ha még hozzáteszszük, hogy kosztümje, ruházatának minden darabja összhangban állott a parasztasszony módjával és karakterével (piros ünneplő kendője úgy festett az utolsó felvonás-

akceptálni és respektálni nem fogja. (Élénk helyeslés a jobb- és baloldalon.)

Szóba jött a vita folyamán még az a körülmény is, hogy a morganatikus házasság az egyenrangus-gnak megkövetetése a haladó kornak, az új kornak szemellenbe beleütközik. Én magam is rokonszenvvel viseltetem minden olyan törekvés iránt, amely a kö-zépkör maradványait a köz- és magánéletből is kiküszöbölni törekszik, különösen akkor, midőn az emberi jogok elismeréséről van szó. (Tetszés balfelől.) Ugyde itt nem egy törvény alkotásáról van szó olyan értelemben, hogy az 1723. I. és II. törvényeikk rendelkezési megváltoztatásának, mert ez a törvény ez idő szerint reformálás és változás alatt nem áll. Itt szó van egy létező jogállapotról, melyről azt tartjuk, hogy az a közjogunk rendelkezéseibe nem ütközik.

Es én különben sem ezen a téren keresem az új kor fejleményeinek áldását, hanem keresem azon a téren, melyen a népek és a nemzetek felfogását a királyi hatalomra vonatkozólag megváltoztak, megváltoztak a nélkül, hogy ez a változás a királyi hatalomnak tekintélyén a legkisebb csorbát is ütötte volna. Ez a változás abban áll, hogy szűkebb téren szorult az a nagy távolság, amely a multakban az uralkodók és a nemzetek között fennforgott és ez által az érintkezés közvetlenebb, az érdekek felismerése pedig könnyebbé vált.

A magam részéről konstatálom azt, hogy az a nyilatkozat, amelynek törvénybeiktatásáról szó van, a sokszor említett 1723. évi I. és II. törvényeikk rendelkezésével ellentétben nem áll, annak a törvénybe iktatását helyesnek tartom és megszavazom. (Hosszantartó élénk helyeslés a jobb- és baloldalon.)

Polónyi Géza az idő előrehaladott volta miatt beszédének hétötre való elhalasztását kéri.

(Interpelláció.)

Páder Rezső a következő interpellációt intézi a földmívelésügyi miniszterhez:

Miután a földmívelésügyi miniszteriumnak tudomása van a sopronmegyei Nagy-Czenk, Peresztye, Rőjtök, Lövő vidéken az üregi nyulak által okozott nagymérvű károkról, kérdelem: akar-e, miképp és mikor fog ezen nagy mezőgazdasági állandó csapás ellen intézkedni?

Elnök az interpellációt kiadja a földmívelési miniszternek s az ülést berekeszti.

Az ülés fél két órakor végződik.

BELFÖLD.

Szell Kálmán köszönete. *Szell* Kálmán miniszter-einöket *Heltai* Ferenc választói is lelkes táviratban üdvözölték. A miniszterelnök az üdvözlötet a következő telegrammal köszönte meg:

„*Pál* Ferenc uniórius lelkész urnak. *Okland.* Az oklandi választó-közönség nevében hozzám intézett üdvözlötét fogadja legmelegebb köszönetemet, és kérem azt elvtársaimal is közölni. Bizalmuk és ragaszkodásuk kifejezése igen jól esett. Oszinte melegevégyéssel értesülök, hogy lelkesedéssel csatlakoznak programom vezéreszméhez, és ezeknek megvalósításánál számítok hazafias közreműködésükre.

Szell.“

ban, mintha már a gyehenna tüze nyaldosta volna körül a pokolra szánt bünsöt) elmondunk mindent, ami *Jászai Mari* nagy alakításához tartozik. A siker arányban állott ezzel a fényes ábrázolással. Ahol a közönség felszabadult a darab és a játék megdöbbenő, lesújtó hatása alól: viharos tapsokban tört ki és néma esodát helyett zajosn ünnepelte a magyar színpad legnagyobb művésznőjét.

Góth, akinek a rekedtsége miatt az október végére kitűzött premiért mára kellett halasztani, teljesen visszanyerte férfias hangját. *Nannija* egészséges, izmos, üde volt az első felvonásban és a végső jelenetben félelmes. *Bolassa*, mint *Janu* apó, *Kazalibczy*, *Szerényi*, *Tapolczai*, *Nánási*, *Nikó* Lina, mint paraszt-alakok, kitűnőbbnél kitűnőbbek voltak. A fordító, *Radó* Antal, szintén nagy részt kérhet a sikerből, mert fordításánál zamatossabbat, tömörebbet, népiesebbet alig ismerünk.

A *Farkas* Felice Cavalottinak egy csengő versekben írt bájos aprósága előzte meg: az *Énekek éneke*. Egy kis-pap a hős, aki azalatt, míg a bibliai *Szulamithról* szóló verseket szavalja, rájön, hogy *Márhát*, az unokatestvérét szereti. Elhatározza, hogy leveti a reverendát, aminek nemcsak a kedves kisasszony örül, hanem *Rónki*, nyugalmazott ezredes, a fiu nagybátyja is, aki gyűlöli *Rómát* és a papokat, egészen a radikális Cavalotti izlése szerint. A *Lupához* képest ez a dramatizált lírai költemény valóságos édes limonád. *Gál*, *Nigrádi* Jolán és *Bihari* játszottak benne és triójuk nagyon tetszett. Ezt a darabot is *Radó* Antal ültette át olasz eredetiből szabadon. Verselése gyönyörű.

Szájpadlás nélküli fogak.

Főlislegessé teszik az inylemez használatát. A szájból kivenni nem kell, nem is lehet. Számos elismerő levél. Jótállás.

Wellner Gyula

speciálta a szájpadlás nélküli műfogak készítésében. VI. kerület, Andrássy-út 38. szám.

A boszniai vasutak. A *Budapest* holnap össze-
tűlt közös miniszteri tanácskozásáról jelenti a N. W.
Tablalt:

Az osztrák kormány tagjai a holnapi
tanácskozásán *közvetítő indítványokkal* fogtak
elállani, amelynek segítségével a két kormá-
ny között levő ellentétet talán sikerül ki-
egyenlíteni. A közvetítő indítvány abból áll,
hogy a konferencia határozza el a *bugojna-
spatái* vonal kiépítését, de már most mondja
ki, hogy ennek a vonalnak a kiépítéséhez
csak akkor fogtak, ha majd a *szarajevó-
szandzsák* és a *sabac-dobru* vonalak elkészül-
tek. Osztrák kormánykörökben remélik, hogy
a magyar kormány el fogja fogadni ezt az
indítványt. Az építési költséget az osztrák
kormány meg akarja szavatolni a reicheis-
rathal a törvényjavaslatot fog benyújtani,
mert nem kívánja e részben is alkalmazni a
14. §-t.

A honvédelmi költségvetés. A képviselőház pénz-
ügyi bizottsága ma Falt Miksa elnöke a a honvé-
delmi tárca költségvetését tárgyalta, amelyet Szerb
György előadó tüzetesen ismertetett. Neményi Ambrus
szóba hozta az idén is mint az előző évben tette, a
katonai igazságszolgáltatás reformjának kérdését. Sze-
rinte nincs itt szó radikális utasításról; a közvélemény
csak annyit sürget amennyit még Németország is már
megadott. Azon az a ponton, amelyet az egész civilizált
világ már régóta elfogadott, náunk is meg lehetne végre-
valahára a katonai reform. Nem lehet itt öt minisz-
teriumról szó, hanem egyetlen nagy evi kérdésről,
melyre nézve a legkonzervatívabb országokban is már
megállapodtak a vélemények. Kérdi, mikor fogtak az
idevonatokhoz a ötérszázalékos benyújtani? Báró Fejé-
váry honvédelmi miniszter nem tagadja azon állításnak
bizonyos mértékben való igazságát, hogy a nagy
közönség türelmetlenül várja a szóban forgó reformot.
A katonai körök is belátják, hogy tenni kell a amit
a téren. Meg egyezik azonban hogy ez a reform náunk
sokkal komplikáltabb dolog, mint a polgári büntető
perrendtartás, amely pedig szintén csak nemrég készült
el. Merőven egymással szemközt álló nézetek vol-
tak kiegyenlítődk. Az irányelvek nézve azonban
a feladatok immár nagyon kövéltek egymáshoz.
Reméli, hogy a közös hadügyminiszter és a két hon-
védelmi miniszter között nem hosszú idő alatt létrejö-
a megegyés és akkor aztán közzététel fog a tervezet
a két igazságügy-miniszterrel. Ö mindenképpen arra
lesz, hogy a reform mihamarabb csak lehetséges lesz.
megvalósításuk. — A részletes tárgyalás során *Mit-
lekorics* és *Neményi* kérdéseire báró Fejérváry miniszter
és Szerb előadó részletes felvilágosításokat adtak a
honvédelmi költségvetésről. A bizottság megszavazta
a tételt s minden további vita nélkül hozzájárult a
honvédelmi tárca költségvetésének többi tételéhez is.
Ezeken után a választás- és közoktatásügyi tárca költsé-
gvetésének tárgyalását kedden délután 6 órára
tűzték ki.

Uj gyorstüzelő ágyak. Ha binni lehet a gráci
Tagespostnak, akkor legközelebb megnit nagy áta aku-
láción fog keresztül menni a tábori tüzérsgé eiszere-
lése. Gracsból táviratozza tudósítónk, hogy a Tagespost
értesülése szerint az ott áomásozó tüzérsgé egy
gyorstüzelő üteggel kísérletezik. A közös hadügy-
miniszter am *Kantmann* Ede kapitányi Grácba küldötte
a próbák vezetésére.

Egyházkerületi költségvetés. Az erdélyi ev. ref.
egyházkerület ma délután kezdte meg évi költségvétel-
ét. Az elnöki széklet báró Bánffy Dezső főgondnok és
Bartók G. úrv. püspök tozta el. Báró Bánffy
Dezső nagyon rövid megnyitót mondott mert mint
hangsúlyozta, ezáltal nem tartja hosszabb beszédet
és kérte az egybegyűtöket, hogy ennek okán ne ku-
tassák. A megnyitót után megválasztották a bizottsá-
gokat, mire Bartók püspök leolvasta terjedelmes
jelentését, mely számot ad a múlt év munkájáról és a
munkáiról. A püspök a elkészítet és a társadalmi
a hűtét fokozására és fejlesztésére intette, mert a
beteg társadalmat csak Krisztus szelene gyógyíth-
hat a meg.

A jelentést nagy lelkesedéssel tudomásul vették
és zajosan megénezték.

A délutáni ülésen az erdélyi püspöki cím kérdése
került tárgyalásra. Az igazgatótanács javasát át *Kádár*
titkár terjesztette elő. A javaslat szerelmek tarván a
miniszter utabb rendelkezését, a képviselőházhoz fel-
ratot kíván intézni. Melyek kuriai bíróságának, hogy
olvassák fel a szerelmek iratokat is.

Bánffy Dezső a kívánságot jogosultnak tartja,
de akkor ül kellene olvasni az összes aktákat, ami
politikai színezetű adhatna a tárgyalásnak.

Nagy látvány szükségessé válik, hogy valahol
az összes akták egybegyűjtve kinyomattassanak.

Bánffy Dezső: Ezt a körgyűlés kimondhatja és

az akták a jegyzőkönyvbe kinyomathatók. (Zajos he-
lyes.)

Erre felolvasták a felirat szövegét, melyet vita
nélkül egyhangúlag nagy éljenzéssel elfogadák.

A további tárgyalást vagyoni ügyek töltötték ki.

A tisztességtelen verseny ellen. A tisztességtelen
verseny ellen irányuló törvényjavaslat tárgya-
ban összehitt ankté ma befejezte tanácskozását. Az
első szakaszán *Szentpály* Jenő a törvényjavaslat mi-
előbbi életbeléptetésére kérte től a kormányt, míg *Neu-
schloss* Marcell meglontoládnak mondotta hogy nem
kellene az életbe-éptetést addig felüggeszteni, míg a
hazai ipar és kereskedelem mai súlyos válságából ki-
épül. Ezek után *Nagy* Ferenc álamtitkár berekesz-
tette az értekezletet miután záróbeszédében újra hang-
súlyozta, hogy a kormány a törvényjavaslatot csak
használni akar kereskedelmünknek és iparunknak.

Politikai mozaik.

Budapest, november 3.

Uj pártalakulásról suttognak, még pedig a
szabadelvűpárt körében. Az uj párt egyelőre még
nincs meg, de neve már van: *független szabadelvű-
párt*. Ez az ismerős név a hetvenes évek szabade-
lvűpárti szecesszióját idézi az emberek emléke-
zetébe; de egyáltalán nincs szó olyan motívum-
okról, amelyek a *Simonyi* Lajosékat kiválaszt
megindították. Arra se tessék gondolni, hogy a
*Dánfy*stak vették fel ezt a jóhangzású nevet, s
ezzel most már nyitnak akciójába lépnek.

Az akció pedig Erdélyből indul ki, a
földvarmester szűkebb hazájából, de még sem
ő van mögötte. Nem személyek harca ez,
hanem egy régóta lappangó osztályharc kitöré-
sére való készülődés. Az erdélyi arisztokrácia
körében indult meg a mozgalom, hogy a Király-
hágnál a tönemési családok vegyék át a köz-
élet vezetését a köznemesi familiáktól.

Az erdélyi magnások egy része most hir-
telen, minden a propos nélkül arra eszmélt, hogy
a képviselőházban, a főispáni karban és a közelet
egyéb terein is, nem jut elegendő hely az erdélyi
arisztokráciának. Erdélyt kellelően túl képviseli a
birtokos középosztály, sőt Budapestről importált
időseket, akik az arisztokráciától még távolabb
esnek. Ez ellen az álláspont ellen alakul a *füg-
getlen szabadelvűpárt*, amelynek, hogy a *berollott*
előja mi lesz, azt majd csak akkor fogjuk meg-
tudni, ha a párt a maga kész programjával a
nyilvánosság elé lép; de hogy mi a *be nem*
valott előja, azt már most is tudjuk.

Perszo, hogy még ennek a *be nem* vallott
előnek is vannak rejtekhelyei, ahol egyes legtit-
kosabb egyéni ambíciók bujkálnak, az könnyen
meglehet, annyival inkább, mert az erdélyi arisz-
tokráciának komoly oka nincsen arra, hogy mellő-
zés miatt panaszkodjék. Hiszen az erdélyi kép-
viselők között feles számban vannak magnások,
a főispáni karban nemkülönben; ami pedig az idege-
nek importját illeti, ezzel szemben elég tekintélyes
exportalások kedhetnek a bércs haza főiri családjai.
Hanem a panasz megvan, ha nem is alapos és
az erdélyi arisztokrácia, meg a dzsentri között is
tényleg van valami régóta lappangó, csendes an-
tagonizmus, amely most, úgy látszik, kitörésre
kerül.

A hegemoniát való e háborúság egyszer
már kiterítéltben volt, sőt ki is tört a *Berzseny-
fele* marosvásárhelyi hírc választáson. De akkor
az utközet előját egyik fél sem érte el. Az ellentét
lappangott, míg most az új pártalakulásban akciójá
lép. Hála Istennek, hiszen az erdélyi magyarság
még nincs eléggé szerteszaggatva. Csak még ez
a kis osztályharc hiányzott. Igazán szívvel gratu-
lálunk az új pártalakuláshoz — *cluh tevéteimnek*.

Erdélyről lévén szó, itt jegyzünk fel egy ér-
dekes szimpotómát. *Bernády* György, a maros-
vásárhelyi egyik választókerület képviselője, leg-
közelebb leteszi mandátumát és hazamegy —
városi tanácsos-nak, igaz, hogy *cum iure successione*,
mert a marosvásárhelyiek annak idején a polgár-
mesterei székbe akarják ültetni népszerű képviselő-
jüket.

— Ha egy képviselő — így szól a lemondás
ötletétől egy részi erdélyi honatyja — a még
birtokában levő mandátumot visszadja azért,
hogy a törvényhozói állást föleselje egy nem

éppen jelentékeny közigazgatási hivattal, ez
mindig jelent valamit. A *Bernády* György esete
pedig éppen szimpotomatikus jelentőségű. Ami
Bernády György személyét illeti, ez a fiatal
kollegánk rövid parlamenti pályafutása alatt csak
szimpotókat szerzett. Általában megkedvellette
nyuozott, előkelő okossága, szerénysége és szónok-
latában is, a személyes érintkezésben is egyaránt
konciliáns modora. Az ő távozása a parlamentre
és a szabadelvű pártba nézve önmagában véve
veszteség. Es lemondásában mégis *örvendetes*
szimpotómát kell látnunk. Az a választóke-
rület, amelynek most *Bernády* a képviselője,
régóta fogva függetlenségének ismeretes.
Bernády visszavonulása nyilván azt jelenti,
hogy még az ő népszerű személye sem látszik
többé elég erősnek arra, hogy a jövő választáson
más, mint függetlenségi programmal győzni le-
hessen abban a kerületben. Ez egy mandátumnyi
veszteséget jelent a szabadelvű pártnak. Es én mégis
örvendetesnek tartom a *szimpotómát*. Mert azt jelenti,
hogy a kuriai bírásokodás égisze alatt történő első
választás csakugyan tiszta választás lesz. Az em-
berek széltében megérzik ezt már jóelőre. Erzik,
hogy a törvénytelen eszközökkel, *viszavélésekkel*
csinálódó parlamentnek vége. Figyelik az arát és
észreveszik, hogy megjelent rajta a *facies hippo-
cratica*.

A bosnyák vasutak kérdésével nálunk eddig
senki sem törődött, a minthogy nálunk gazdasági
kérdésekkel nem szokás törődni, lévén a magyar
gavallér náció. A hét végén azonban egyszerre fel-
bukkant az a hír, hogy *kormányváltás* lett a vasuti do-
logból és erre az emberek egyszerre fülelni, szimatolni
kezdtek. Megnyugtathatjuk az érdeklődőket, hogy
szó sincs *kormányváltásról*. Nem is volt egy percig
sem, legalább nálunk nem. A magyar kormány-
nak nem volt szüksége arra, hogy állásának fel-
ajánlásával próbáljon szerencsét, mert álláspontja
kezdettől fogva teljesen *igazságos*: a magyar ér-
dekeket teljesen megvédi, a monarkia másik álla-
mát nem sérti. Csak *Koerber* urék kerestek olyan
megoldást, amely csak Ausztriának válnék elő-
nyére. Ennek az álláspontnak inkább volt szük-
ség lemondással való fenyegetődzésre. Hogy az
sem *használt* és nem is fog használni, abból min-
den inkább következtethet, mint az, hogy *Szell* is
fenyegetőzötték.

A múlt hét krónikájából megint nem hiányoz-
hat a beicikelyezési vita. *Szell* Kálmán roppant
szónoki sikere mellett, mint pikantiériát leginkább
a néppárt határozati javaslatát emlegették. Hogy
ennek — már tudniillik a *Szi ágyira* hivatkozó részé-
nek — nem volt más előja, mint hogy egy kis
éket verjenek vele a többségbe, ez eléggé világos.
De csak várjunk néhány órát türelemmel. Hétfőre
alighanem kiderül, hogy a néppárt *iemét elszámi-
totta magát*.

A magyar polgári kódex.

Budapest, november 3.

Hatalmas lépéssel jutott ma előbbre a ma-
gyar igazságszűgy. Ma jelent meg a *Magyar általá-
nos Polgári Törvénykönyve* tervezetének első teljes
szövege. Evek sora óta munkálkodott a nagy mű-
vön az igazságszűgyminisztérium kebelében szerve-
zett általános szerkesztőbizottság s most végre
együtt áll készen az anyag, eretten arra, hogy
mülföld törvénynyó is váljék. Most közkincsese
völ a szervesen egybeformásított óriási anyag s
májában lesz mindenkinek az igazságszűgyi kormá-
nyú áldozatkésztsége folytán, hogy cleso pénzért
megszerezhesse a terjedelmes kötetet s hogy ez-
által annak megvitatása, eselgesse hézagainak
potlása minél könnyebben vájék lehetővé. Alább
közöljük a mü előadás nyomán a nagy kodifika-
cionális munka történetét:

Ö téségének 1895. évi október hó 16-ik napján
kelt legelsőbb e határozása a apján *Erdélyi* Sándor
igazságszűgyminiszter a tervezet elkészítése előlára az
igazságszűgyminisztérium kebelében állandó bizottságot
szervezett. A bizottság melynek elnöke az igazságszű-
gyminiszter, szerkesztő és tanácskozó tagokból áll,
akik megbízatásukat az igazságszűgyminisztériumtól nyerik.
Működését az 1-96. évi január hó 26. napján meg-
átpont ügy- és munkarend szabályozta. A bizottság
tagjai voltak: Vezető tag: *Lanyi* Bertalan miniszteri
tanácsos. Szerkesztő tagok: dr. *Imány* Konrád, a
posztovní kir. tábla tanácsos elnöke dr. *Schwarz* Gusztáv
egyetemi tanár, dr. *Sipőcz* László székfővárosi

árvaszéki elnök; dr. Thirring Lajos ítélőtáblai bíró és dr. Zsögöd Benő egyetemi tanár. Tanácskozó tagok: Adám András kuriai bíró; dr. György Elek, a budapesti ügyvédi kamara elnöke; dr. Kovács Gula egyetemi tanár; Köves György ügyvéd; dr. Nagy Ferenc egyetemi tanár, most a kereskedelemügyi minisztérium államtitkára; dr. Neumann Armin egyetemi rendkívüli tanár; Oberschall Adol kuriai tanácselnök; dr. Sándor Gyula egyetemi tanár; dr. Vavrik Béla kuriai tanácselnök. Segédtagok: dr. Bartha Rikárd miniszteri fogalmazó; dr. Illés József miniszteri fogalmazó; dr. Kolozsvári Bálint, kir. törvényszéki aljegyző, most kassai kir. jogakadémiai tanár; dr. Szász Béla miniszteri titkár; dr. Szladits Károly albíró; Wolff Károly törvényszéki jegyző.

A bizottság 1897. április havában kezdett működni és 80 szerkesztőbizottsági és 12 teljes ülésen dolgozta fel az anyagot. Mikor a tervezet készen lett, bemutatják Páris Sándor igazságügyminiszternek. A tervezetben a személyjogot, valamint a kötelmi jognak a társaságról és a közösségről szóló fejezeteket Lányi Bertalan, a családjognak házasságjogi címét Zsögöd Benő, a családjognak többi részét Sipőcz László, a dologjogot Imling Konrad, a kötelmi jogot a fenntemelt két fejezet kivételével Thirring Lajos, és az örököségi jogot Selacecz Gusztáv készítette.

A tervezethez részletes indoklás is készült melyet a sajtó alá rendezés előhaladásához képest fognak közzétenni. A munkáltnak körülbelül akkora a területe, mint a hasonló külföldi kódexeknek. A kötet 448 oldalt foglal magában, a paragrafusok száma 2043. Öt részre oszlik; a részek címekre, a címek megint fejezetekre oszlanak föl.

Az első rész a személyjogot tartalmazza, magában foglalja a személy megállapításán kívül az egyesületekre, alapítványokra, a közintézetek vonatkozó intézkedéseket és a személyiség védelmét.

A második rész a családjog, amelynek első címe a házasságjogot tartalmazza. A házasságjog első fejezete a házastársak egymás iránti személyes viszonyait szabályozza, a második fejezet a házassági vagyoni joggal foglalkozik és a női szabadvagyon, a hozomány, a közszerzemény, a hitér és a házassági szerződésnek fogalmait állapítja meg és rendezi. A második cím a rokonságról szól a bevezető szabályok után a törvényes leszármazást a törvényesítést (tulajdonos házasságkötéssel vagy a királyi kegyelméből), az örökbefogadást, az eltartás kötelezettségét a szülő és a törvényes gyermek közti jogviszonyt, végül a törvénytelen gyermek jogviszonyait tárgyalja. A harmadik cím a gyámságot és gondnokságot szabályozza.

A harmadik rész a dologi jog. Az első cím a dologokról, a második a birtokról és a birtokvédelemről szól; a harmadik általános szabályokat tartalmaz a telekkönyvbe felvett ingatlanokon való jogokról; a negyedik a tulajdont, az ötödik a szolgalmakat szabályozza, a hatodik az épületjogot, a hetedik a zálogjogot és a jelzálogjogot tárgyalja, a nyolcadik cím végre a teki terhekről szól.

Negyedik része a műnek a kötelmi jog. Ennek némi általános bevezető szabályok után első címe a szerződésekről második címe a tiltott cselekményekről szól. A harmadik cím a kötelmek tartalmát állapítja meg, a negyedik szabályozza a több hitelező és több adós viszonyt. Azután következik a követelések és tartozások átszállásáról szóló cím, majd a kötelmek megszüntetéséről és a elévüléséről szóló hatodik és a kölcsönt, haszonkölcsönt és letétet szabályozó hetedik cím. A nyolcadik cím a vételt és a cserét tárgyalja, a kilencedik az ajándékozást, a tizedik az eltárási és életáradék szerződést a tizenegyedik a bérletet és haszonbérletet, a tizenkettedik a munkaszerződést és díjkötést a tizenharmadik az ügyvitelt (megbízással és megbízás nélkül). A tizennegyedik címnek első fejezete a társaságról, második fejezete a közösségről szól. A tizenötödik címnek első fejezete az egyezséget, a második a tartozáselismérést, a harmadik az utólványt, a negyedik az előmutatóra szóló és igazoló papírok ügyét szabályozza. Végül a tizenhatodik cím a törvényből jolyó egyes köteleket foglalja össze; első fejezete az alaptalan gazdagodás visszatérítéséről, a második a dolgok lemutatásának, a harmadik pedig a véletlenül okozott, vagy másnak vétkességéből eredő kárért tartozó felelősségnek köteleim tárgyalja.

Az ötödik és utolsó rész az örököségi jog. Ennek első címe általános szabályokat foglal magában; második címe a törvényi, harmadika a végrendeleti öröklést szabályozza. Itt az egyes fejezetek részletes intézkedéseket tartalmaznak a végrendelet alkotása, tartalma, a végörök és utóörökösnevezés, a hagyomány, a végrendelet hatálytalansága, végrehajtása és a közös végrendelet tekintetében. A negyedik cím a szerződési örökösésről szól; az ötödik a köteles részt, végül a hatodik az örökös joghatásait szabályozza.

KÜLFÖLD.

A kínai háború.

London, november 3.

A Standard jelentéi Sanghaiból november 1-éről: Az özegey császárné ismét Szinganfuba rendelte Kvang herceget, akit a kínai gazdaságokban való bünrészesség miatt előbb elmozdítottak hivatalaitól. Körülbelül 100 kínai katonaszokevény Csingkiang várost fenyegeti, amely Sanghaitól északra 200 mérföldnyire, a császár-csatorna mellett van. Egy pekíngi hivatalos kínai távirat szerint az idegen képviselők azt követelték, engedjék meg nekik, hogy megnézzék Kangji holttestét és Juhsien fejét. — A Daily Newsnak táviratozzák Sanghaiból: Szinganfui jelentések szerint a korona beleegyezett az egyik cenzornak abba a kívánságába, hogy a boxerek támogatása miatt legutóbb lefokozott hercegeknek engedjék meg, hogy tovább is huzzák fizetésüket. Egy október 27-iki császári ediktum a polgári kormányzat, az állami bevételek kezelése és a cenzori hivatal elnökeivé olyan mandukát nevez ki, akik reakcionáriusok hírében állanak.

Berlin, november 3.

A Wolff-ügynökség jelentéi Sanghaiból mai kelettel: A japán császár születésnapját az itteni japán gyarmat ünnepesen megülte. A kínai hatóságok is részt vettek az ünnepségen. Disz-lakoma volt, amelyben az idegen képviselők a sanghaji toatój és más kiváló személyiségek vettek részt. A toatój felkőszöntött mondott a japán császárra. Erre az itteni japán főkonzul a kínai császárt köszöntötte fel és beszédében utalt arra, hogy a kínai császár ez idő szerint régi fővárosától távol van s azt a reményét fejezte ki, hogy a császár, mint a barátságos nemzetek tanácsoltja neki, mielőbb vissza fog térni Pekingbe, ami bizonyára megfelel népe óhajainak is. Általános feltűnt, hogy a felkőszöntőkben nem említették az özegey császárnét.

London, november 3.

A Timesnak jelentéi Sanghaiból e hó 1-éről: Egy itt közölt császári dekrétum Luksunjt és Csanszintungot a béketárgyalások biztosokká nevezi ki Li-ling-Csang és Csing herceg mellé.

Pétóvár, november 3.

A Novoje Vremja jelentése szerint Dél-Kínában mozgalom indult meg a mandu-dinasztia megbuktatására. A rejtekhelyen tartózkodó Tienszucan trónkövetelő, aki körülbelül 25 éves, proklamációjában a manduk által meghonosított copf-viselet eltörlésére szólítja föl a lakosságot és azt követeli, hogy az idegeneket izzék el az ország belsőjéből, de a kikötővárosokban tőrjék meg őket.

Brüsszel, november 3.

A pekíngi belga követ táviratozza, hogy Tuan herceg a többi boxer-vezérel az ország belsejébe menekült, ahol aligha lehet rájuk találni. Pekingben nem hiszik, hogy az udvar egyhamar vissza fog térni. A szövetséges csapatok elindultak a dinasztia sírjaihoz, hogy a császári családot visszatérre bírják ezzel a tenyegéssel. Gróf Walderssee halálbüntetés terhe mellett megtöltötte a sírok feloldását.

Berlin, november 3.

Gróf Walderssee tábornagtól a következő jelentés érkezett e hó 1-én kelettel: Jesu városnak Normann hadoszlopa által történt megszállása után a 2-ik ezred 2-ik zászlóalja és angol utászok Förster őrnagy vezetésével, akik Gayl tábornok és Böhm szárnység kíséretében, előrenyomultak Csekingkuán ellen és október 29-én a nagy fal mellett ellentámasra találtak. Az itt levő erődöt heves harc után bevették. Az ellenség, amelynek egész hadereje mintegy 1000 emberre ruggott, fő halottat vesztett. Förster őrnagy és 6 ember megsebesült, egy ember elesett. A csapatok kitűnően viselték magukat a német zászló ott leng a kínai falon.

Zerlie, november 3.

A németek a kínai fal közelében Cseikuáni mellett győzelmet arattak a kínaiaknak. A 2. számú gyalogezred Förster őrnagy vezetésével alatt ostrommal bevette a kínaiak hadállását, elvett tőlük öt ágyut s kitűzte a német lobogót. Förster őrnagy és még két katona könnyű és két katona veszedelmes sebet kapott, egy katona elesett. A kínaiak ötven halottat vesztettek.

London, november 3.

A reggeli lapok jelentéi Pekingből október 31-iki kelettel, hogy azokat a halálos ítéleteket, amelyeket a Paotingfuban letartóztatott kínai hivatalnokok ellen hoztak, gróf Walderssee elé torjesztették. Kínai csapatok támogatják a franciákat Paotingju kapuinak őrzésében.

HIREK.

Budapest, november 3.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Október 31-én

uj előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásuk a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Lapunk legközelebbi száma hétfőn délelőtt jelenik meg.

— A király Gödöllőn. A király ma reggel 7 órakor külön udvari vonaton Bécsből a rákosi királyváltón át Gödöllőre érkezett a megszokott kísérettel. A király Gödöllőről hétfőn reggel 6 óra 5 perckor Budapestre jön, hogy általános kihallgatást adjon. Délután öt órakor nagy udvari ebéd lesz s a felség kedden délután 3 órakor ismét visszautazik Gödöllőre, ahonnan csütörtökön reggel érkezik vissza, amikor megint kihallgatást tart.

— A trónörökös vadászaton. Panosováról táviratozza Indósióknk, hogy Ferenc Ferdinánd főherceg odaérkezett s hosszabb időt fog a környéken tölteni. Már holnap megkezdődnek a vadászatok a délmagyarországi rengeteg erdősekében, amelyekben temérdek sok a vaddisznó és a farkas.

— A szultán ajándéka. Konstantinápolyból jelentik, hogy Turkbán basa volt külügyminiszter Mixokowal, az orosz nagykövetség második dragománjával tegnap Livádiába utaztak, hogy Miklós cárt a szultán nevében üdvözöljék és átadják azt a három pompás arab teivér lovat, amelyet a szultán Miklós cárnak ajándéka küld.

— Egy főherceg léghajón. Lipót Szalvátor főherceg mint nekünk Bécsből jelentik, ma a rossz idő ellenére Hinterstoiszen századdal és Schrodtr főhadnaggyal felszállt a Wien nevű katonai léghajón. A léghajó a Ferenc József-vasút Grossweickersdorf állomás közelében szállt le, igen simán.

— Dr. Steinberger Sarolta. Kedves ezt így leírni cimbén, s aztán hozzátenni, hogy ez az első doktorkisasszony, aki idehaza, a mi egyetemünkön szerezte meg a doktori diplomát. Arról még vitakozni fognak a hozzáértők, helyes-e, nem-e, hogy erre az eddig egészen kizárólag férfiak való pályára asszonyokat, pláne leányokat is becsatolnak, de mindenképpen nagy dolog az, hogy leányok beievágnak a nehéz tanulmányokba, s nemesek úgy próbálják, hanem keresztül is viszik, amibe belefognak. Nagy könyveket bujnak, fáradsággal jegyzeteket csinálnak, vizsgálnak, tetemeket bontanak, mindezt annyi esztendőn át uszszólván reggeltől estig. És végül annyira jutnak, hogy eleven embereket gyógyíthatnak, meresz kézzel, éles műtőszerszámokkal azokon operációkat is végezhetnek. A cimbén kiírt dr. Steinberger Sarolta kisasszony elérte már ezt a fokot, s hogy esztendőre esztendőre most már mind több fiatal hölgy megy ambícióval az orvosi pályára, a jövőre ő utána majd többen is következnek, s majd azokkal is, mint ma Steinberger kisasszonnyal, kezdet fognak a dékán és a többi tekintélyes tanárok és mondják majd nekik is: — Tudórrá fogalom!

Ami eddig csak frakkos uriebrekkel esett meg nálunk az egyetemen. Gróf Hugonny Vilma urasszony is orvossá lett, s itthon kezdett praxist, de ő külföldön végezte az iskoláit. Természetes, hogy a mai ünnepi felavatáson díszes és nagy társaság hallgatta meg azt a szép beszédet, amelyet Böckay Arpád orvoskari dékán mondott a fehérruhás doktorkisasszonyhoz, s nagy volt az ováció az ünnepies felavatás után. Az első honi doktorkisasszony azonban ezek után nem kezd meg még idehaza a gyakorlatot, hanem külföldre megy, hogy különösen a nőgyógyászatban tételeztesse magát. Aztán majd Budapestben telepedik le. Végezetül nem maradhat említetlenül, hogy ez az első magyar doktorkisasszony Steinberger Lipótnak, egy jótékony lelki és nemes gondolkodású vidéki földbirtokosnak a leánya, aki a szabadságharcban is küzdött.

— Petőfi-émelek a Pílvaxban. A Koronaherceg-utócsán lévő Pílvax-kávéházban holnap délután fél négykor lepezik le a Petőfi-émeleket. Az ünnepség Klein Pál emök megnyitó beszédével kezdődik, ezután a Ganz-gyári daloskőr énekel. Az ünnepi beszédet Jókai Mór fogja mondani, a nagy költőn kívül még Lakatos Miklós képviselő és az ifjuság szóinkai beszélnek s több szavalt is lesz. Az ünnepségre eddig több egyesület és asztaltársaság jelentkezett.

— Vörösmarty Mihály szobrásra ma a következő adakozásokat kaptuk: Keresztes Gyula urtól (bőtegyán) 1 koronát, Koszta György urtól 2 koronát és 3 koronát egy, a Newyork-kávéházban történt fogadás révén. E 6 koronával a szoborbizottságban bejelentett gyűjtésünk 3249 korona 30 fillére emelkedett.

— **A tilos gyújtó.** Helvut ur, rossz párisi ember halálba kergette a feleségét. Féltékenykedett rá s addig gyötörte, addig veszekedett vele, amíg a szegény asszony megunta siralmas életét és megmérgezte magát. Most már bánta, amit eszelekedett Helvut ur, keservesen kinlódott a halott felett, most már tudta, hogy nem volt igaz. Jött a sötét házba hamarosan az orvos, és komoly kötelességtudással megvizsgálván a halottat, megmondta a halál okát és minőségét. A boldogtalan asszony foszforos gyújtó halálátó anyagával emésztette el magát. És jött a hatóság embere, az élesszemű rendőrbiztos és ő sem jött hiába. Ő is mondott valamit. Hogy a jó asszony, aki immár minden földi étellel leszámolt, tilos dolgot mivelt. Nem azt, hogy isten szent törvényével ellenkező, önkézzel vetett véget életének, hanem hogy a gyújtó, amelynek foszforból mérgeit készített, az tiltott gyújtó volt, nem az egyedül jogos, a kinstártól engedélyezett. És nem maradt ez ennyiben, Helvut urat, a boldogtalan férjét, a rendőrbiztos ur törvény elé vitte, s ötven frankra elítélte monopoliom ellen való kihágásért.

Igaz van a derék biztos urnak. Ő fényes, kitűnő, nagy rendőrbiztos. Neki éles szeme, biztos fellépése, gyors ítélte van. Mert mi a rend? Az, ami vagy van, vagy nincs, de aminek mindenesetre lennie kell! Helvutné asszony, ha halálba kívánkozik, ne legyen olyan szeles, vigyázzon a gyújtóra, amiből mérget kever magának. Helvut ur meg érezze egy kicsit a baját. Először is mit féltékenykedik, minek kizozza azt a jó asszonyt, aki annyira szerette. Aztán meg bizonyosan ő is csak olyan, mint az elhalt párja. Bizonyosan együtt esalták az államot, amíg együtt voltak. Azért hát csak előre a bíróhoz, fizetni a büntetést. Akik nem értenek a halálhoz, mit okoskodnak! Nézzé meg az ember!

— **Daranyi Komáromban.** Daranyi Ignác földmívelésügyi miniszter ma Komáromba érkezett, ahol látogatást tett Tuba Jánosnál, a város országgyűlési képviselőjénél, azután elutazott dunai birtokára.

— **Walter Crane a Dürer-kiállításán.** Walter Crane meg a családja ma délután a Dürer-kiállítását és az Országos képtár tekintette meg. Az angol vendégeket dr. Térey Gábor, a képtár igazgatója kalauzolta.

— **Háborúság egy lakoma körül.** Loubet-ről, a lyoni városi tanácsról és az ottani kereskedelmi kamaráról szól az ének. A francia köztársaság elnöke holnap Lyonba utazik Carnot szobrának leleplezésére. Már előbb elfogadta a kereskedelmi kamara meghívását dejeunerre és ez okozta a furcsa háborút. A városi tanács ugyanis iparkodott rávenni Waldeck-Rousseau miniszterelnököt, hogy beszélje le Loubet-t és befeketeítse a kereskedelmi kamara tagjait, hogy nem republikánus érzelműek, sőt ellenkezőleg reakcionáriusok, klerikálisok, royalisták. A miniszterelnök közben is járt, de hasztalanul. Loubet kereken megmondotta, hogy a meghívást már egyszer elfogadta s most nem fogja utólag visszautasítani. Erre a városi tanács megfenyegette az elnököt azzal, hogy a szocialisták tüntetést fognak ellene rendezni, ha a kereskedelmi kamarába megy. Ez sem használt. Loubet holnap mégis részt vesz a lakomán.

— **Negyven év. Schaeffer Károly,** a temesvári államilag segélyezett siketnéma intézet igazgatója, ma ünnepeket negyven éves tanítói jubileumát a tanügyi körök és a társadalom lelkes részvételével. Ma délután a városi házban ünnepély volt, melyen Kraemer Frigyes városi iskolaigazgató tartotta az ünnepi beszédet, majd Telbisz polgármester és Sebestha tanfelügyelő méltatta a jubileum érdemét. Délben a Vigadó nagytermében diszebedt volt.

— **Sókat pusztulása.** Sátoralja-Ujhelyről táviratozzák, hogy Sókut községben nagy tűz pusztított, amely harminchárom házat hamvasztott el. Azonkívül számos melléképület, természet gabona és takarmány ment tönkre. A kárt százezer koronára becsülik.

— **A Szent-Lukács-fürdő kútvállalat** Kristály ásványvizet 1900-ban a következő kintüntetéseket kapta: Páris a francia köztársasági kereskedelmi miniszter védnöksége alatt tartott élelmiszerek kiállításán, diszkolevél és aranyérem; Brüsszel, L'Association internationale pour le progrès de l'Hygiène, diszkolevél és aranyérem; Bécs, Mária Jozefa főhercegnő ő fensége védnöksége alatt tartott kiállításán, diszkolevél és aranyérem; Strassburg, Hohenlohe-Launberg herceg, elzász-lotharingiai helytartó védnöksége alatt tartott közlelmiszerek kiállításán, diszkolevél és aranyérem; Krakó, a természettudományi és orvosi kiállításán, diszkolevél és aranyérem. Ezen ásványvizet számos külföldi, európai és tengerentúli piacokon sikerült bevezetni és különösen figyelemreméltó, hogy Ausztriában is, amely a nálunk annyira elterjedt osztrák savanyúvízök hazája, szép keresletnek örvend a Kristály szénsavval telített ásványvizet.

— **Házasság.** Beitner Lajos pénzügyi számtiszt ma vezette oltárhoz a jözeivárosi plébánia-templom-

ban Horváth Paula kisasszonyt. Az esküvőn díszes násznap volt jelen.

Már Károly domoszlói földbirtokos eljegyezte Gyöngyösről özv. Csápany Andrásné földbirtokosné leányát, Etelkát.

Illoszky Izidor holnap, vasárnap vezeti oltárhoz az érsekújvári izraelita templomban Ernst Gizella kisasszonyt.

Sümei Imre államvasuti tisztviselő november 8-án esküszik örök hűséget Garai Józsa kisasszonynak, dr. Garai Antal ismert főorvos leányának.

Pallos Zsigmond, a budapesti Meitner M. és B. cég diszponense eljegyezte Schwarzenberg Malvin kisasszonyt, Schwarzenberg Ignác nagykanizsai kereskedő leányát.

— **A mérgek eladása.** A hivatalos lap mai száma egy új belügyminiszeri rendeletet közöl, amely a gyógyszerárval és mérgekkel való kereskedést szabályozza. A rendelet főképpen az engedélyek kiadására vonatkozik s legfontosabb része a fűszer- és anyagkereskedőket érinti, akik a jövőben csak akkor kaphatnak engedelmet mérgek árusítására, ha személyi megbízhatóságukat erkölcsi bizonyítvánnyal igazolják.

— **Ki akarják érdemelni a menyei üdvösséget.** Egy amerikai biztosító társaság ügynökeinek amugy is tiszteltreméltó gárdáját ez idő szerint még mindig fogyatékosnak tartja. Egy valami igazán respektábilis alakot szeretne bele, s kutató tekintete a római pápára esett. Elküldte tehát ő szentségének az ajánlatot, a miben az van mondvá, hogy szép provizórt kereshet, ha akar. Arról van szó, hogy a társaság a római katolikus klérus összes tagjait biztosítja halál meg baleset meg tudja a jó isten, hogy még mi minden ellenében, s a pápának ajánlja föl az üzletben a közvetítő szerepét. Erre névze így szól az ajánlat:

Ha a mi tervünk realizálódik, ami csakis a mi egyesített erőnkkel történhetik meg, elérik a közös célt, mely minden reményt felülmúlva és a szentszéknek olyan jóvedelmi forrása volna, melyhez képest a Péterfillérek valóságga elenyésznének. Szép dolog az életbiztosítás, de ugy lenni biztosítva, hogy az által Szentesged is nyerjen és így az életbiztosítás diesteljes jelentőséggel bírjon, ez annyit jelent, hogy az életbiztosítást egyesítjük a könyörülettel s egyidejűleg kiérdemeljük vele a menyei üdvösséget. Semmi sem képes jobban konszolidálni és örökkévalóvá tenni Szent Péter örökét, mint a jól alkalmazott életbiztosítás.

Szóval: — jámbor az üzlet. Arról van szó mindössze, hogy a direkció kinyerje magának a menyei üdvösséget.

— **F. M. K. E.-gyújtó.** A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület, mely Magyarország felső részében egész erejével terjeszt a magyar kultúrát, szerződésre lépett a budafoki Unio Magyar Általános Gyulagyárral, hogy F. M. K. E.-gyújtó elvezetéssel, Magyarország egész területén, magyar gyártású svédgyújtókat hoz forgalomba. Aki ezeket a gyújtókat veszi és fogyasztja, nemcsak a magyar ipart, de a magyar közművelődés érdekeit is előmozdítja, mert a gyár a gyújtók jóvedelmének 5%-át a F. M. K. E. kulturális céljaira ajánlotta föl.

— **Töltött káposzta helyett — töltött paradicsom.** Ennek a cserének nem igen fog örülni a magyar, pedig hát könnyen megeshetik, hogy bekövetkeznek. A nyár szakadatlan esőzése tudniillik nem kedvezett semmi szépnak s egyéb szépek között a káposzta palántának se. Kimosta a földből. Különösen Budapest körül, ahonnan pedig ezer meg ezer kocsi és hajó hozza jobb időkből a főváros piacaira a gyönyörű nagy, elefántcsont színű káposztafejeket. Az idén elmaradt az áldás s ami káposzta van, az megrögrága. Száz fej szép káposzta hat-hét forint, a kevésbé szebből is három-négy forintért vesztegetnek százat. De nagy pénzért se igen lehet káposztához jutni, mert nincs. Nem hoznak a piacra eleget. A vásárcsarnok igazgatósága már is meg van akadva a sok reklamációval, mert csodálatosképpen mindenki káposztát akar. Se nem almát, se nem paradicsomot, amit akár ingyen dobálnak az ember után, hanem káposztát. Irtak mindenfelé, a közvetítők révén is felszólították a termelőket, hogy csak káposztát, minél több káposztát, ma még azonban nem ismeretes a korrespondencia eredménye. Olyan levél azonban már is jött, amiben az áll: — amink van, majd csak magunk esszük meg. Ezek után a legkomolyabb káposztaválságtól lehet tartani.

— **Posta-áthelyezés.** A Nógrádmegyében fekvő és postai tekintetben a nógrádmegyeri postahivatal távirálai tekintetben pedig a nagy szécsényi posta- és táviradivatal közbeszítési körébe tartozó Nagykeresztúr puszta az évi november hó 16-ától kezdve a pállatvai postahivatal, illetve a pállatvai vasuti táviradivatal körébe fog tartozni.

— **Széntözsdek — nem nálunk.** A szén hirdelen megráglása készületlenül talált bennünket. Nehéz volna ugy hirdelenben számot vetni azzal, hogy milliókban kifejezve mennyi lesz az a differencia, ami a normális állapotok és a mai uszoraviszonyok között mutatkozik majd, ha lezárjuk a számlát. S nagyon keveset hallunk arról, hogy tesznek is az arra illetékesek valamit a mesterségesen fölszigazott árak ellenében. A fogyasztó publikum — és szén dolgában nagyon kis kivétellel — fogyasztó az egész ország, ki van szolgáltatva a rablásnak, amely nem tisztességes nyereségre, hanem zsákmányra dolgozik. Oroszországban erősebben állanak elébe a szén drágításának, ami valóságos nemzeti csapás számba megy, ha egyszer annyira túllépi a megengedett határait, mint ahogy ez manapság minálunk történtik. A szénkereskedő hatósági felügyelet alá helyezik, s gondoskodnak arról, hogy a széntermelésre és a piaci árakra bizonyos befolyás gyakoroltassék az állam által. Most folyunk erre névze a pénzügyminisztériumban a tanácskozások. Azt is tervbe vették, hogy Varsóban és a Visztula területén több nagyipari városban széntözsdeket alapítanak. A tözsdek feladata lenne többek közt az is, hogy realisan megállapítsa a szénárakat. — Nehéz volna ma megjósolni, hogy mi lesz ennek a kísérletezésnek az eredménye, de a tözsdek realitása minden esetre kerékkötője lesz a féktelen-ségre csapongó üzleti hajszának, amely a legszegényebb nép filléreiből akarja hirdelenben összegyűjteni a maga millióit.

— **Nyilatkozat.** Agai Adolf a következő sorok közlésére kér fel bennünket:

A **Borszem Jankóban** e napokban egy cikkkekeke jelent meg, amely kifigurázta a Timon tanár ur ellen nemrég intézett diák-tüntetését. Erről a tüntetésről s ennek minden idejelen, durva részletéről a napi sajtó annak idején beszámolt. Eppen csak beszámolt. De egyetlen napilapban olvastam csupán, olyan megjegyzést, mely néhány egyetemi tanulóknak ezt a lovatlaniat, egy tisztos urinót is megcsufoló kihágását megbélyegezte. A többi napilap egyszerűen és szárazon magát a lényt közölte.

A **Borszem Jankó** cikke épp abból a megütközésből takadt, amelyet egy tisztos házaspár alcove-dolgainak rüpk módon való megviccelése kellett bennem.

Az a cikk lehetett jól megírva, lehetett silányul is. Ha jól volt megírva: csudalom, hogy némelyek félreértették. Ha silányul volt megírva: csudalom, hogy csak némelyek értették félre.

Nem volt annak a cikknek egyéb célzata, mint az: hogy karrikirozza s ennél fogva ostorozza az egyetem egyik termében előfordult rüpköséget.

En azonban furcsán jártam 'evvel a cikkel. Arról a részről támadnak miatta ellenem, amelyet meg akartam vele védeni. Ami bizony nagy hállatlanság volna, ha nem volna vastag félreértés.

Még csak egyet. Bartha Miklós ur ma szintén belemeleg a kérdés megvitatásába s az ő szokott hangján nekem esik.

Nem azokat a rüpköket támadja, akik az egyetemen piszkolták. A napi sajtó sem támadja, amely nem ostorozta az izetien és sértő kitakadásokat; hanem nekem ront, éppen én nekem. aki az asszonyosért inzulusokon végig-suhintottam.

Igy esett meg rajtam az a különös dolog, hogy egy és ugyanazért a cikkért érték támadások a diákok részéről is, akiket bántottam, és azoktól is, akiket a durva diákcsíny ellen megvédtém.

Különben majd eldől az igazság azon a két sajtópörön, amelyet Timon Akos ur indít ellenem és amelyet én indított Bartha Miklós ur ellen. Tizenkét esküdt fog itélni benne: én tudok-e rosszul írni, vagy amagok rosszul olvasni.

Agai Adolf.

— **Bábaképző tanfolyam.** Miskolcon az Erzsébet-kórházban ma nyitották meg a bábaképző tanfolyamot, melyre 18-án jelentkeztek Borsodnányvegyből. A megnyitásra megjelentek a megye és a város vezetői és orvosai, valamint nagy közönség. Dr. Tarnay Gyula alispán esetelte a tanfolyam jelentőségét. A tanfolyam vezetője dr. Szöllösy Mór. Az alispán indítványára a belügyminiszternek üdvözől táviratot küldtek.

— **A vatikáni tolvajok orgazdája.** Genaból táviratozzák: A rendőrség letartóztatta Pescio ügyvédet, mert bizonyosnak látszik, hogy ő vette át és értékesítette a Vatikánban ellopott értékpapirokat. Milánó és firenzei bankároknál 270.000 líra értékű lopott értékpapírt megta'áltak.

KÁVÉ.

Ajánlom kitűnő minőségű kávémat a következő igen olcsó árban.

Nyers kávé.

1 kiló Varsánykávét (igen szép zöld) frt. 1.30

1 kiló Gyöngy-kávét frt. 1.50

1 kiló Mocca (afrikai) frt. 1.40
1 kiló Mocca (finom) frt. 1.60
1 kiló Java frt. 1.40
1 kiló Java (finom) frt. 1.60
1 kiló Csubakávét frt. 1.70
1 kiló Cuba Portorico frt. 1.90
1 kiló Vegyes porított kávé, igen szép és jó frt. 1.40

400 gr kiló postazsák megrendelésnél vidékre is teljesen börtmentve, minden más költség nélkül szállítok. — Kérem tiszta és jó minőségű 10 év óta fennálló jó hírnévem kereskedik.

Balogh László Budapest, VII. Rottenbiller-u. 12/E. és VI. Andrássy-ut. 86.

ÜZLETEK:

— **Hatalmas pofon.** Füle Lajos házmaster tegnap valami fölött összeveszett Klein Bernát szabólegényvel. Veszekedés közben a házmaster olyan hatalmas pofont adott Kleinnek, hogy az menten összerogyott s most eszméletlen állapotban fekszik a Rókus-kórházban. A jó tenyerű házmaster ellen megindították az eljárást.

— **A csemegekereskedők vasárnapja.** A kereskedelmi miniszter megengedte, hogy a fővárosi csemegekereskedők üzleteiket vasárnap este 6–9 óráig nyitva tarthatják, oly korlátozással azonban, hogy a jelzett idő alatt az élelmiszerek kiadásánál a segéd-személyzet igénybe nem vehetik. Ez az engedély a holnapi vasárnapról fogva van érvényben és így a csemegekereskedések már holnap este nyitva lesznek.

— **Öngyilkossági kísérlet.** A kőbányai király-sírföldözébe ma dében egy fiatal tisztviselő öngyilkossági kísérletet követett el. Korda Dezsőnek hívják az életuntat. Huszonkét esztendő, vidám kedélyű fiatal ember volt, akit hivatalán kívül is sokan ismeretek és kedveltek. Korda ma dében követte el tettét a revolverből golyót röpített mellébe. Az ölmadarab közvetlenül a szív fölött furdított a testbe és életveszélyes sebet okozott. A segítségül hívott mentők Kordát a Ferenc József-kórházba szállították, ahol a szerencsétlen ifju most élet-halál közt lebeg.

— **Bablótamadás.** Tóth Sándor lakatoslegénynek kellemetlen esete volt tegnap este Rákospalotán. A mint a temető mellett elhaladt, hirtelen melléje ugrott egy 20–22 évesnek látszó földművelő legény, aki azután minden bevezetés nélkül öklével fejbeverte s kirántotta zsebéből tula-ezüst óráját és azután utasnak eredt. Tóth utána vette magát, de a vakmerő legény leszurkással fenyegette s közben elmenekült. Tóth óráján 16 van bevéve az egyik lapján, a másikat pedig vadászkutya látható, ér pedig vagy 28 koronát. Az utonállót a rendőrség nyomozza.

— **Hetedik szabadalmazott osztályorszájáték.** Az előtűnk tekvő tervezet szerint az I. osztály huzása már november 15. és 16-ikán lesz. mely alkalomból figyelemzetük olvasóinkat azon körülményre, hogy ezen sorsjáték esélyei csak akkor lesznek teljesen kihasználva, ha a játékok már az I. osztálynál megkezdjük. Több oldalról értesítünk, hogy ezen alkalommal a kereslet ismét igen nagy, ezért ajánlatos, ha mindenki jókor beszerzi sorsjátékát. A sorsjáték ára az I. osztályhoz: $\frac{1}{4}$ sorsjáték ára 12 korona, $\frac{1}{2}$ sorsjáték 6 korona, $\frac{1}{4}$ sorsjáték 3 korona. $\frac{1}{8}$ sorsjáték 1 korona 50 fillér. Ha körültekintünk a különböző fő-elárúsítók között, akkor Török A. és Társa bankházát, Budapest, Váci-körút 4/a. mely egyike a legnagyobb detail-üzleteknek, ajánlhatjuk, mert ez a cég nagy szerencsével játszik és körülbelül 4 millió korona nyeresémet fizetett ki vevőinek. Aki Török A. és Társa budapesti bankházában, Váci-körút 4/a sorsjátékot vásárol, a legjobb kezében van.

— **Táncoktatás.** Ma nyílt meg Róka Pál táncintézetében a délutáni tanfolyam, amelyben előkelő szilők gyermekei vesznek részt. A sok szép kis gyermek ügyesen kezdte a táncművészet nehéz tudományát. Az intézetben több csoport van együtt.

— **Rendőri hírek.** Ma dében a Kerepesi-ut 64. számú ház előtt a 449. számú közúti villamos kocsi előtűtte Sáriak Rafael kereskedőségét. Eletveszélyes sérüléssel szállították a Rókus-kórházba. — **Czinger Lajosné** a Madách-utca 38. számú házában lugkó oldatot ivott. Haldokolva szállították a mentők a dologházba. Tettének oka ismeretlen.

(x) **Dr. Kovács képzásztája** (csakis félhold-alaku védjeggyel valódi) 8 nap alatt minden kezét gyöngéddé és teherre varázsol. Egy tégely 60 kr. Főraktár: dr. Kovács gyógyszerháza Budapest, Gyár-utca 17. Megjelent „Toilet tükör“ kívánatra ingyen.

(x) **Lukács Vilmos bankházából,** Budapest, V., Föld-utca 10. sz. a., vegyének osztályorszájátékot. $\frac{1}{4}$ a 12 kor., $\frac{1}{2}$ a 6 kor., $\frac{1}{4}$ a 3 kor., $\frac{1}{8}$ a 1.50 kor.

(x) **A prágai házikenőcs orvosilag kipróbált,** melegen ajánlott szer, mely gyulladós sebeknél és daganatoknál mint fájdalomcsillapító, antiseptikus, gyulladási ellenes, hűstőlő, gyógyítólag a legjobb eredménnyel alkalmazható, miért is már mindenütt mint kitűnő házi szert tartják. Ezt Fragner A. gyógyszerháza Prágában készíti és az iteni gyógyszerüzletekben is kapható. (Lásd a hirdetőt.)

(x) **Kérjünk mindenütt Emke-gyűjtőt!**

(x) **Honi ipar.** Ajánlom általános ismert, saját gyártmányú posztó *bokavédőmet* (gamaszni). Kapható drapp, oliv, szürke, bronz és fekete színben. Párja 1 forint 10 krajcár. Hölgyeknek térdmagasság, párja 2 forint 75 krajcár. *Kerlész* Pál divatruházban, Kerepesi-ut 44. sz., a Népszínházszemben. Eladás nagyban is.

(x) **A Hotter-féle preparatumokat** a gazdák leginkább kedvelik. A készítmények főraktára a bécsi Szent József gyógyszerház (Schönbrunner-Strasse 182.) Bővebben a cég mai hirdetésében olvasható.

A Gouraudphone.

— Beszélgetés a feltalálóval. —

Páris, november 1.

Mihelyt a szenzációs találmány híre elterjedt Párisban, bejelentettem magam Short mérnök úrnál, aki tegnap délután laboratóriumában fogadott. Közül harminec esztendő ember, középtermetű, tekintete nagyon kifejező, homloka pedig olyan magas, mint ha a fél feje már megkopaszodott volna, pedig gyönyörű hullámos barna haja van.

A feltaláló a legnagyobb készséggel válaszolt kérdéseimre és körülbelül a következőképp magyarázta el találmányát, egy-egy érdekes emlékeztet fűzve közbe saját kalandos életéből:

— Most négy esztendője, Mexikóban a *Sierra Madre* hegységben egy arany és ezüst bányát igazgattam, szabad időmben sokat foglalkozva fizikai kísérletekkel. A rendelkezéseimre álló eszközökkel, inkább csak szórakoztatásomra, megpróbáltam egy fonográfot szerkeszteni, anélkül, hogy valaha láttam volna egyet alkatrészeire szétszedve. Hosszas bajlódás után sikerült is megkonstruálnom egyet, sőt összekötésbe hoztam a készüléket egy sírénnel és így a hangot *kétszer méter távolságra tudtam veltetni*. Ez volt kutatásaim első eredménye. Éreztem, hogy tovább haladva ezen az uton, sokkal nagyobb és jelentősebb sikereket is érhetnék el; de egyrészt hivatalos működésem kevés szabad időt hagyott, másrészt ott Mexikóban a hegyek között, olyan primitív eszközök felett rendelkeztem csak, hogy találmányom kedvéért lemondtam bányáigazgatói állásomról és hazatértem Angliába.

Közel tizenöt hónapig hiába kísérleteztem, főképp mert szerény anyagi viszonyaim hátráltattak; míg a véletlen szerencse utamba nem vetette *Gouraud* ezredes urat, aki a *Fulmann*-kocsikat áthozta Európába és még Amerikában, a nagy milliomosok hazájában is a leggazdagabb emberek közé tartozik. Gouraud volt annak idején *Edison* mecénása is, ő segélyre a híres feltalálót, mikor az első telefon elkészítésén fáradozott, és hasonló lelkesedéssel szegődött mellém is munkatársul. Gyönyörű laboratóriumot rendezett be a számomra Londonban és hálá áldozatkészítségének, aránylag rövid idő alatt sikerült találmányomat mai tökélyre juttatni.

Nem magyarázhatom el önnek aprajára találmányom szerkezetét; nagyon sokáig untatnám. A tudományos akadémián holnapután mutatom be Gouraud ezredes kíséretében. Ha eljön a felolvasásra, azt hiszem, tisztában lesz a Gouraudphone szerkezetével és jelentőségével is.

Amit néhány szóval is elmondhatok, ez: Mindaddig azt hitték a tudományos körök, hogy az emberi hangot a hangszálak rezgése idézi elő, mint a hegedűt a hegedűhurok rezgése. Ez a hipotézis nem egészen helyes. Mikor beszélni akarunk, előbb levegőt kell gyűjtünk a mellkasunkba; beszédközből ezt a levegőt a gégen át kibocsátjuk. A géget a hangszálak leküvése szűkíti vagy tágítja. A Gouraudphone nem egyéb, mint egy mesterséges gége. A hangszálakat acélből készítettem; a többi már kitalálhatja. Ha az emberi hangot ebbe az én mesterséges gégembe vezetem, a mesterséges tüdők segítségével, gőz, gáz, vagy légneműs útján *tiszta, szűz, sőt érszerűen érte is alhatok az emberi hangnak*. Ha a telefonból vagy a fonográfól vezetem be a hangot készülékembe, akkor is több ezer méter távolságra vetíthetem, úgy, hogy tisztasága semmit sem szenved.

Találmányom különös horderejét abban látom, hogy segítségével telefonösszeköttetést létesíthetünk majd a legtávolabbi városok közt; különösen ha a táviródrót már úgy is összeköti őket. Elég ugyanis minden századik táviródrótra egy *gauraudphone* erősíteni, hogy egyik helyről a másikra épp úgy beszélhessünk, mint a telefonon.

Egyebekben jöjjön el jövő héten az ünnepek csarnokába, ott majd személyesen meggyőződhetik róla, hogy nem túloztam.

A *Budapesti Napló*, mint idekünn olvastam, a múlt héten nagyon bizalmasan emlékezett meg Short ur találmányáról, ha nem csalódom, azt írta, hogy a találmányt biztosan megvette volna az angol kormány, ha igazán olyan jelentőségű volna, amilyennek feltalálója hirdeti. Ugy általánosságban meg is említettem Short urnak, hogy az újságok nem sok biza-

lomal néznek kísérletei elé; mire ő nagyon határozottan csak ennyit válaszolt:

— Annnyival nagyobb esodálkozással néznek majd rám a kísérleteim után!

És ezzel el is váltunk.

Ha Short ur nem éppen olyan optimista, mint gróf *Zeppelin*, akkor ide s tova Párisból Budapestre beszélgetünk gouraudphoneon, telefon-háló nélkül.

Ca. E.

Ujabb népdalok.

Savanyu Józsi a napokban feltételelesen szabadon bocsátják az illavai fegyházból. A híres férfi, aki előszeretettel működött annak előtte Somogy megyében, most 15 esztendő után megint visszatér kedvenc megyéjébe. Amikor bevitték a fegyházba, népdalokat énekeltek róla, mint valami bűnről. Most megint dalokat énekelnek a hazatérő betyárról és ezek a nóták semmivel sem jobbák, mint azok, amelyeket akkor énekeltek, amikor a vén betyár savanyu névvel és ábrázattal vonult be az illavai pihenő intézetbe.

It kedveskedem velük Savanyu Józsi tisztelőinek és barátainak:

Siess, siess kaposvári vicinális,
Savanyu Józsi tér háza máris:
Német módi a ruhája, arany lánc,
Az arcán több mint a ruháján a ránc.

Gigeri lett már belőle. Hej, hiába!
Jó élet van ottan illavában!
Bicskás helyett szabó lett a vén betyárból,
Igy huz hasznót minden kárból!

Más:

Ismerem sok esinos várost, kukk!
Lefüleitem sok kocsmáros, kukk!
Igy jutottam illavára,
15 év volt az ára! Kuk, kuk, kuk!

Sok baltam volt hajdanába, kukk!
S éltém istenigazába, kukk,
Nem járok most menyecskehez,
Ami nevétséget képez. Kuk, kuk, kuk!

Más:

Gimbelintem-gombolintem galambom,
Mindennapra jutott egy-két kalandom,
He, he, he!
Szabó lett most én belőlem: kecske,
Nem kell nekem többé már menyecske,
Me-e-e!

Más:

Savanyu Józsi most úgy vája kenyerét,
Az orrára teszi előbb cvikkerét,
Nem vág karéjakat, csak egy harapásnyit
Es a lábán visel gigeri kamásnit.

Bor helyett iszik most csak savanyu vizet,
Ha ugyan egy pajtás néki olyat fizet.
Kölcsönöket is kér rövid terminusra,
Csak úgy tellik néki kenyérré meg húrra!

Ime a népköltészet legújabb virágai. Hogy ilyeneket írjanak az emberről bizony isten nem érdemes tizenöt esztendő ülni.

Pont.

FŐVÁROS.

(*) **Községi választások.** Az I. kerületi szabad polgárpárt, a szabad polgári körrel és az I. kerületi nemzeti asztaltársasággal egyetemben, holnap, vasárnap délután 1/2 órára hívta egybe a kerületi választó polgárok gyűlését, amelyen *Hock* János országgyűlési képviselő is beszélni fog. A gyűlés helye a krisztinavárosi polgári leányiskola nagy tornaterme. Tárgyai: Alakulás, a kijelölt bizottság megválasztása és irányelveinek megállapítása. Beszámolóit mondanak *Kasics* Péter és dr. *Hegedűs* János fővárosi bizottsági tagok.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Erekek a Nemzeti Színházról.** A *Nemzeti Színház* igazgatósága *Hajó* Sándor *Éjjel* után című vigjátékát a jövő hét műsorára négyszer tűzte ki. Vasárnapon az *Éjjel* után általános bérlészünetben kerül színre. — *A menyem!* pénteki előadásán *Mártha* szerepét *Holtty* Aranka játssza. — Kedden, november 6-ikán *Molire*-estéje lesz a színházban. *A fősvény* kerül színre, *Gabányi* Árpáddal a cimszerepben. — *Szigligeti* népszínműve, a *Czigány* vasárnap délutáni előadásban kerül színre mérsékelt helyárakkal.

**** Eötvös Károly népszínműve.** Egyszer már írtunk arról, hogy Eötvös Károly, akit *Blaha Lujza* művészetének a tüze foglyait, népszínművet ígért a nagyszónoknak. Hogy kicsikét a tárgyhoz illő hangon beszéljünk:

— Hó, régóta ígérgeti a vajda ezt a népszínművet!

De hát most újra felmerül a híre ennek a régóta ígérgetett Eötvös-népszínműnek, amelynek a tárgyát ragyogó szépen megírt balatoni könyvből fogja meilteni. És a vajda, — mindenki meglássa, — addig-addig ígérgeti ezt a darabot, amíg egyszer csak nekiül és csakugyan megírja. A másik főszerepet Németh Józsefnek szánta *Eötvös Károly*.

**** A Nemzeti Színház ujdonságai.** A Nemzeti Színháznak legközelebbi ujdonsága Brieuxnek a *Bölcső* című három felvonásos színműve lesz, amelyet Gábor Ignác fordított. Brieux színművéből már a legközelebbi napokban megindulnak a próbák a bemutatásig a hónap 16-ikára tervezett igazgatóság. A Nemzeti Színház új tagjának, Lányi Lának, első kreációja, mint értesülünk, *Bahr Hermann* a *Star* című darabjában lesz, amelynek címszerepét fogja a művész népszínműve. A darabot Szöllösi Zsigmond fordította s betanulásához már hozzáfogtak. A *Star* az ezután következő második ujdonsága lesz a Nemzeti Színháznak.

**** Az Operaházról.** P. Bianchi Bianca asszony kamaraképesnek holnap, vasárnap kezd meg hosszabb időre terjedő vendégvándorlását az Operában. A művész *Bánk bán* Melinda szerepében lép fel. A dalmi többi szerepei következőképp osztattak ki: Gertrud — *Diáryné*, II. Endre király — *Beck*, Bánk bán — *Broulik*, Petur bán — *Ney D.*, Biberach — *Szendrói*, Solyom mester — *Mihályi*, Udvarmester — *Kornai*, Tiborc — *Takács*.

Az Opera legközelebbi ujdonsága Favrinécz Mór *Rosamunda* című egyfelvonásos dalműve lesz, a bemutatás előadását a jövő hétre tűzték ki.

**** Aggházy Károly,** a Nemzeti Zenede tanára, jelenleg Svajczban hangverseny-körúton. Legutóbb Baselen és Friburgban hangversenyezett igen nagy sikerrel.

**** Csillag Teréz bemutatkozása.** A Vígyszínház nagy kíváncsisággal várt este, Csillag Teréz első fellépése, november 8-án, csütörtökön lesz. Az érdekes bemutatkozó azért követi oly gyorsan *Vergának* a *Farkas* és *Cavalottinak* *Enekek éneke* bemutatóját, mely Góth Sándor betegsége következtében tíz nappal megkészt, mert a színház szerződéses kötelezettsége miatt nem halaszthatja tovább *Meinhac* és *Haléynek* a *Kis mama* című darabját, amelyben Csillag Teréz először lép fel, mint a Vígyszínház új tagja. A darab megválasztásánál az igazgatóság fontosnak ítélte, hogy a művésznek legkedvesebb közönsége, a fiatal lányok is megnézhesék. A *Kis mama*ban a francia vaudeville hagyományai szerint *énekes* részek is vannak, ezekhez *Kun László*, a Vígyszínház karmestere irt új zenét. Jegyek ezen bemutatóra, valamint a heti műsor minden darabjához egész héten át válthatók a Vígyszínház jegypénztáránál, valamint a *Központi Színházjegy-irodákban* (IV., Koronaherceg-utca 8. és VI., Andrássy-ut 10. szám.)

**** A Népszínház premliere.** A Népszínházban e hónap 9-ikén, pénteken kerül bemutatásra *Gerő Károlynak* *Asszonyháboru* című énekes, fővárosi életképe, elsőrendű szereposztásban, úgy, hogy az összes szerepekben a Népszínház kiváló erői működnek közre. *Gerő* új darabjának szereposztása következő:

Putnoki Helén, fiatal özvegy — *Blaha Lujza* asszony; Margit, huga — *Pedák Sári*; Csizsik Karolin, m. kir. postatiszt — *Krecsányi Sarolta*; Csörgő Demeter, huszárszázados — *Szirmai*; Detre Géza, önkéntes — *Tollagi*; Zatozil Nepomuk — *Horváth*; Flóra, felesége — *Siposné*; Dajbukát Tibóris — *Ujvári*; Kocsög Taszilo, ügyvéd — *Kovács*; Dudás János, inas — *Vidor*; Anna, szobalány — *Amon Margit*; Amália, szakácsnő — *Izabóné*; Erzsök, házfelügyelőnő — *Vidorné*.

**** A Magyar Színház ujdonsága.** A Magyar Színház *Rajna* Ferencnek november 6-ikára tervezett, a *Pesti utca* című darabjának a bemutatóját a jövő hétre halasztotta. A darabhoz *Verő György*, többek közt, nagy zenei intermezzót szerzett, amely a második felvonás cselekvényébe van beillesztve. A színtér a tervezései templomot mutatja s az intermezzó a cselekvény nappali részét átvezeti a karácsony-éji hangulatra. Az intermezzo egy nagy korallal végződik, mely a hívőket a régi híres terézvárosi éjjelel misére hívja. Az intermezzón kívül *Verő* még több kardsalt és más zenés számot, nagybőrszert duettet irt, amelyek *Szojyer Ilonka* és *Sziklai Kornél* szerepeibe vannak beékelve.

**** A Népszínház új, eredeti operettje.** A Népszínháznak *Gerő Károly Asszonyháboru* című darabja

után következő ujdonsága eredeti operett lesz. Ez az ujdonság *ij. Bokor Józsefnek* *Napfogyatkozás* című, háromfelvonásos, exotikus tárgyú operettje. Ez az operett ebben az évadban harmadik eredeti ujdonsága lesz a Népszínháznak. Idegen darab eddig csak egy került színre, a *San-Toy*.

**** Maupassant-darab a Magyar Színházban.** Már tettünk említést róla, hogy a Magyar Színházban *A mikádó* reprizelvény egyazon estén *Maupassant*nak egy novellájából készült kis, egyfelvonásos dráma, *Fifi kisasszony* fog színre kerülni. Az erősen drámai darab, amelyet *Meitner* dramatizált, az 1870–71-iki francia-porz háború idejében játszott s egy porosz tisztek társaságába került francia bukott leány, hősnője. A darab főszerepét *Ledofszky Gizella*, *Ráthonyi, Szilágyi, Molnár, Fűrési* és *Odry* játszzák.

**** Hangverseny.** Kemény Rezső hegedűművész hangversenye szerdán, november 14-én lesz a Royal-szalló termében *Szilágyi Arabella* operaénekesnő közreműködésével. Műsora igen érdekesen és változatosan van összeállítva. Brahmás nagy hegedűversenyén és Bach *Andante*jén és *Allegro*ján kívül az 5-ik Szonából, *Wieniawsky, Tschaiokovsky, Sarasate, Popper* és *Hubay*tól fog műveket előadni. *Szilágyi Arabella* Strausz, Schubert, Schumann, Tschaiokovsky, stb. szerzőktől dalokat énekel. Jegyek a *Harmónia* zenemű- és zongorakereskedésben kaphatók.

**** Hírek az Urániából.** Két régi darabját elevevni fel a jövő hét folyamán az Urána Színház. *Méray Horváth* Károlynak „A nő szépség” rendszeres esszé-szerű tanulmányát tűzte ki műsorra az igazgatóság, a két részből álló darab előtt pedig *Karvay Zsigmond*, a jeles meteorológusnak „A jelhők” című tanulmánya kerül új bemutatásra. E közös repriz a hét háromesztétét tölti be, míg a többi napokon a *Khináról* irt színes, látványos darab, *Salamon Odön Párisával* váltakozva kerül színre. Szerényen folynak *Pekár Gyula* jeles író-társunk hatalmas darabjának: *A XIX. század* előkészületei. *Pekár* premliere iránt a szokottnál is nagyobb érdeklődés mutatkozik s noha a bemutatás csak a hét közepén lesz, máris számos előjegyzés történt a színház pénztáránál. *A XIX. század* — mint utjabban értesülünk — rendkívül érdekes és nagyhatású keretében a századvég nagy találmányait is be fogja mutatni. A párisi kiállítás bizottsága rendelkezésre bocsátotta e célra az Urániának mindazon technikai vívmányokat, amelyek a legkimagaslóbbak voltak; többek közt a holdnak két kilométer közelségből bemutatott képét. *Edison* megkötötte a színháznak saját arénpét, még pedig a legamerikaiasabb formában: *mozgófénykép* alakjában. E mozgóképen *Edison* munkáiban lesz látható. Amint laboratóriumában egyik legnagyobb problémáján: *A látással egybekötött telefonon* dolgozik.

**** Hangverseny.** Németország modern hegedűművészei között *Burmester Willy*, a második filharmoniai hangverseny vendége, a legszenzációsabb ember, amint ezt a külföld legelső hírlapjai konstataják. A fiatal művészről nem csak azt írják, hogy ez idő szerint a világ legelső technikus, de egyszerűen egyhangulag elismerik, hogy *Burmester* előadása és édes tónusa mesteri remek. A hegedű számos barátait biztosan érdekelné fogja azon hír, hogy *Burmester* filharmoniai debütje után *Hétén, november 26-ikán* saját hangversenyt rendez a Royal-teremben, amelyhez jegyek mátl fogva kaphatók *Méry Béla* zeneműkereskedésében, *Andrássy-ut 12.*

**** Vidéki színeszet.** *Besztercebányáról* írja tudósítónk: Az idevaló színházban most egy nagy jövőjű tehetség bontogatja szárnyait, *Solyomosi Sándor, Solyomosi Eleknek*, a Népszínház kitűnő komikusának fia. A közönségnek már is kedvence és időtöltés dícsérik pompás temperamentumát, leleményességét, amely minden fellépése alkalmával fokozza a fejlődéséhez fűződő reményeket. — A *Kolozsvári* Nemzeti Színházban tegnap *Az ember tragédiája* került színre, részben új szereposztással. *Eva* szerepét ezúttal először játszotta *Bajor Riza*, a kolozsvári színház nagytehetségű fiatal hősnője. A nagy jelenetekben irapsan hatást ért el, lelkes tapsra ragadva a közönséget, mely virágadományával is elhalmozta a kitűnő fiatal művésznőt, aki az utóbbi években egyik legkiválóbb növendéke volt az országos színiakadémiának. *Bajor Riza* mellett *Tompa Kálmán, Szentgyörgyi István, II. Novák Irén* és *Gady Aranka* aratot nagy sikert az összevágó előadás keretében. — *Makó* Lajos, kitűnően szervezett társulatával, magas nívón álló műsorával és összevágó előadásaival teljesen kielégíti a temesvári közönség igényeit. Legújesebben bizonyítja ezt az, hogy a közönség naponkint zsutolóság megtölti a színházat és sokat tapsol az előadónak. Eddig színre kerültek: *Cyrano de Bergerac*, *Több mint király*, *Gigánybáró*, *Hamlet*, *Denevér*, *Tosca*, *Segédtanár*, *Kapitánykisasszony*, *Kamélias hölgy*, *Traviata*, *Dózsa György*, *Hadjárat* a békében, *Görög rabszolga*, stb.

**** Három románc.** *Siklós (Schönwald) Albert*től, az Országos Zenekadémiára végzett növendékétől, aki ennek az intézetnek legkitűnőbb tanítványa volt: *három románc* jelent meg Heine költeményeire a zeneszerző saját kiadásában. Mind a három románc hangulatos, szép szerzemény; különösen sikerült a harmadik, a *Begegnyő* élénk, 3/4 ritmusban. Zongorázók figyelmébe ajánljuk.

**** A Városigeti Színházban** holnap, vasárnap két előadás lesz fél helyárral. Délután fél 4 órakor *A betyár kendője*, este 7 órakor pedig *A molnár és gyermeke* kerül színre. A betyár kendőjében *Guthi Sarolta* énekesnő lép föl a női főszerepben. A két

előadás főbb szereplői: *B. Várnay Berta, Erszéynesné, Mátraiiné, Kiss, Rozogyni István, Feld igazgató, Fehérváry, Feld Mátys, Bihári, Szendrei, Radó, Murányi, Topolcsai és Szöreg.*

**** Színházak műsora.** Nemzeti Színház. Hét-
lőn: *Éjjel után*. Kedden: *A jövőny*, Szerdán: *Aranyasszony*. Csütörtökön *Éjjel után*. Pénteken: *A menyem*. Szombaton: *A tékozló apa*. Vasárnap délután: *A cigány*. Este: *Éjjel után*.

M. kir. Operaház. Hétlőn: Nincs előadás. Kedden: *Hugonották* (Bianchi vendégfellépéssel). Szerdán: Nincs előadás. Csütörtökön: *Bajazzók. Páros cipő*. Pénteken: *Hamlet* (Bianchi vendégfellépéssel). Szombaton: *Trombadour*. Vasárnap: *Sába királyné*.

Népszínház. Hétlőn: *San-Toy*. Kedden: *A kis szőkevény*. Szerdán: *San-Toy*. Csütörtökön: *San-Toy*. Pénteken: *Asszonyháboru* (először). Szombaton: *Asszonyháboru* (másodszor). Vasárnap délután: *Kadétkisasszony*. Este: *Asszonyháboru* (harmadszor).

Vígyszínház. Hétlőn: *Enekek éneke, A farkas*. Kedden: *Enekek éneke, A farkas*. Szerdán: *Enekek éneke, A farkas*. Csütörtökön: *A kis mama* (először). Pénteken: *A kis mama* (másodszor). Szombaton: *A kis mama* (harmadszor). Vasárnap délután: *Coralie és Társa* (méréselt árrakal). Este: *A kis mama*.

Magyar Színház. Hétlőn: *A Gyurkovics lányok*. Kedden: *Angot asszony leánya*. Szerdán: *Angot asszony leánya*. Csütörtökön: *Angot asszony leánya*. Pénteken: *Szulamit*. Szombaton: *Angot asszony leánya*. Vasárnap délután: *Az asszonyregement*. Este: *Angot asszony leánya*.

Uránia. Hétlőn: *Khina*. Kedden: *A felhők*. A nő szépség. Szerdán: *Páris 1900-ban*. Csütörtökön: *A felhők*, *A nő szépség*. Pénteken: *Khina*. Szombaton: *Khina*.

**** Új zeneművek.** Kaphatók *Bárd Ferenc* és testvére zeneműkereskedésében (Kossuth Lajos-utca 4. sz. és *Andrássy-ut 42. sz.*) *Sidney Jones* *San Toy* eredeti angol zong. kivonat 6 K. *Potpourri* 3 korona. *Monkton* Szőkevény, ered. angol zong. kivonat 7 K. *Potpourri* 3 K. 60 f. *Néger kacagó dal*; szerző *Dietz Oszkár* a *Gésában* betétül énekl. *Lind M. Stifer* *Burind*. 1 K. 50 fil. *Rosa* *Hullámok* *Glött*, keringő 2 K. *Kollár Monte Christo* dal, keringő magyar szöveggel 2 K. *Fütyi-kuplé*, a *New York* szépből: *K. Rose* *Mouse* angol keringő 2 K. 40 fil. *Stewart* *The Bride* angol keringő 4 K. *Ziehrer* *In lauschiger Nacht*, keringő 4 K. *Landstreicher* operettből 2 K. 40 fil. *L'Anglais* *Galé*, francia kuplé, énekl. *Rózsa Lili* a *Harc* a *milliókért*-ben 2 K. *Dóczy* három eredeti új magyar dal: 1. *Panaszkodik* a *Jerulám* nőtája; 2. *Magas* a *kaszárnya*, énekl. *Fedák Sári*. A három pár cipőben; 3. *Barna kis ány* levelet ír, ára 2 K. *Pete Lajos* négy eredeti magyar dala 2 K. — *Ugyancsak* irt *Magyar Királyi Opera*, Nemzeti Színház és Magyar Színházba jegyek kaphatók.

**** Vasárnap a Telefon Hírmondóban.** A Telefon Hírmondó mai programja a következő: Délután 11–12 óráig a szerkesztőség olvasataja fel legújabb híreit, azután délután 4 óratól 7-ig katonazené lesz hallható, melyet az *Elite* kávéházól közvetít a Hírmondó. Este 7 óratól a *Magy. Kir. Operaház* előadását közvetíti előzetesnek szórakoztatására a Telefon Hírmondó, a *Bánk-bánt*, *Erkel Ferenc* nagy operáját, melynek különös érdekessége lesz, hogy *Melindát* *Polinine Bianchi* *Bianka* énekl. Az opera után még cigányzené lesz hallható az *Emke* kávéházból egész tizenegy óráig.

Blaha Lujza ünneplése.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, november 3.

Föl kell jegyezni a csodát: *Blaha Lujzáé* volt ma este a főszerep és *Blaha Lujza* ma este nem tudta a szerepét. Folyton az ő sok-sok imádóját látta és elérzékenyült, könnyezett, sirt. Igaz, a mai tapsok nem a *Blaháné*nek mindenkoron kijáró tapsok voltak. A csalóányt megillető hála és rajongás zugott az élejtéseken, amelyek fölhangzottak az utca-zuhogó esőben és a Royal fényes termében. Mindenki ott volt az ünnepen.

Kezdődött pedig a tündérest egy csoportosulással, amely a körút és a Kerespety-torkolatnál támadt úgy hét óra tájban. Az emberek odaálltak az utcaszakra és várakoztak. Vártak, mikor lesz világgóság *Blaháné* első emeleti lakásán. És hogy kiesillan az ablakon egy lámpa fénye, hatalmasan megjelentek *Blaháné*. Nyolc óra mulott és a Népszínházban éppen jelentette a kínai császár, hogy megnyitja a csungli-jáment helyre tyutyutyu. A színház környékén mind nagyobb lett a tömeg, komoran feketélt az esernyősátor; ilyen lehetett a parapló-fordalom. Kilenc órakor már csak kegyelemből engedtek át az ünneplők egy-egy villamost. Fél óra múlva hallatszott valahonnét a Rókus leelő a fákllyások nőtája. A fákllyák bátorsággal csatáztak az esővel és fél tíz után már lovagiasan hajlongtak *Blaha Lujza* ablaka előtt. Ott állt az ablaknál *Blaha Lujza* és nézte könnybe lábadt szemmel az ő hűséges közönségét. A közönség pedig éljenzett, egyre éljenzett. Az utca lármája elhalt, a kocsi megálltak és *Blaha Lujza* kijött az erkélyre. Csak az imádság lehet oly szívből fakadó, mint az üdvözlés, amelylyei a csalóányt köszöntötték. Mindenki hódolt a tüneményes nagyság előtt. Örömrivalgás volt ez az éljenzés. kendőket lobogtattak és az asszonyok egymásutá-

Szabadalmakat Értékesítő Vállalat

Budapest, VII., Erzsébet-körút 17. szám.

Kieszközl szabadalmakat, financiroz találmányokat és beajstramoz védjegyeket és mustrákat.

Felvilágosítás díjtalan

osultak le az ernyőiket, nem tudták tartani, a könnyeiket kellett törölödniök. Tulardó volt az örömiük, mert látták, hogy Blaha Lujza is ürvend és ő is sír. Az egyetemi ifjuság üdvözlő beszédet mondott és minden szóra egy-egy hatalmas éljen volt a kadencia.

Néma csendesség támadt egyszerre az utón. Blaha Lujza kihajolt az erkélyen és beszélni kezdett: — Jó embereim, barátaim, köszönöm a megemlékezéseket. Köszönöm és meg akarom ezt mindnyájuknak hálálni. Az Isten tartsa meg valamennyiököt soká, soká!

Ezt a kis ovációt pedig nem úgy kell olvasni, ahogy írva vagyon. Mert közbe-közbe szünet volt, megcsuklott a Blaha Lujza osengő hangja és az utolsó szavak meg éppenséggel a zokogásba merültek el. És a művész, akin az ünneplésére egybesereglettek az emberek, nézett le merően az utcára, nézte az ő imádóit, aztán hajlongott, köszönetet juttatott jobbra-balra a fátyla fényességben. Tüntettet az egész utca. Az emeleti ablakokban gyertyák égtek és a Blaha Lujza szomszédai, köztük Hegyi Aranka is tapsoltak.

Négylovas díszhintó állott a kapu előtt. Megjelent Blaha és beszélt a hintóba báró Splényivel. A fiatalság odaugrott a lovakhoz, megfogták a zablákat, mások a hintóhoz rohantak és vitték a művészt a köruton a Royalig. A fátylások előtte és utána és mellette. A Royal előtt a lovasrendőrökre is átragadt az ünnepség láza és el se mozdultak a helyükről. Blaha Lujzát ezer meg ezer ember kísérte be az udvarra.

A nagy ünnepségnek, a mindenki ünnepének ezzel vége szakadt, a fátylások elvonultak, a tömeg elszéledt. Főnt pedig a Royal dísztermében rendre jöttek estélyruhában a hölgyek, trakkban az urak. Tíz óra után együtt volt a nagy társaság, talán ötszáz ember. Színészek és színésznők, a társadalom előkelőségei, a sajtó vezetői, újságírók, művészek mind eljöttek a Blaha-vacsorára. Művésznöknek szólt a tisztesség; nem is volt semmi nagy szerint való beosztás az asztaloknál. Ott volt az ünneplők között gróf Esterházy Kálmán, báró Splényi Ödön, Algya Sándor huszárezredes. Bezerédj Viktor miniszteri tanácsos, Halmos János polgármester, Rákosi Jenő, Vészi József, Herczeg Ferenc, Csajthay Ferenc, Fenyő Sándor, Gelléri Mór, Evva Lajos, Bornemisza Boldizsár, Mézáros Imre, Porzolt Kálmán, Tauffer Vilmos, Lechner Ödön, Ruszt József, Révai Mór és neje, Komáromi Mariska, Küry Klára, Lendvayné Fánca Dóna, Lukács Juliska, Csillag Teréz, Vizvári Gyula és neje stb.

Radics Béla bandája is beállt ünnepelni. A maga jászántából huzta ma Blahának a magyar nótákat. Fél tizenegyre kezdte Radics a Rákóczy-indulóval, mikor Blaha Lujza belépett a terembe. Mindenki fölállt és éljenzett, a terem páholyából pedig virágot szórtak a művésznő elé. Az asztal före vetették és megkezdődött a vacsora, a tosztozás. Bezerédj Viktor miniszteri tanácsos szólt föl először és Széll Kálmán nevében üdvözlő a jubiláló művésznőt a magyarság dicsőségét. Halmos János a főváros hódolatát tolmácsolta. Rákosi Jenő Blaha Lujzát és a dicsőségét — lelkes éljenzések közepette — örökkévalóságnak mondta. Gróf Esterházy Kálmán, Porzolt Kálmán, Mézáros Imre, Várdai Sándor, Barabás Béla szintén Blaha Lujza művészetét előtt hódoltak.

És éjfélt után a színészek a maguk mesterségét is fölhasználhatták büszkeségük dicsőítésére. Előbb Hegedűs Gyula, az *Ötödik emeleten* című alkalmi jelenettel mulattatta a társaságot és úgy két óra után került sorra az est klasszikus darabja. *A szombori rejtelmy* vagy *A népszínmű ötven év múlva*, amelynek a szerzői nem merték magukat megnevezni. A bohóságban a Népszínház tagjai is játszottak. És hajnalban kezdetét vette a tánc. Blaha Lujza is járta jókedvével.

MŰVÉSZET.

Az Andrássy-szobor helye.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, november 3.

Gróf Andrássy Gyulának több szerencséje volt életében, mint halála után a szobrának. Ennek a szobrának a felállításra valóságos kalamitások láncolata. Eredetileg az Andrássy-utnak a városigeti toroklata elé akarták állítani, de e helyet elfoglalta előle a millenniumi emlékszobor. Nem kutatva, hogy vajjon az Andrássy-ut más pontján nem lehetne-e helyet teremteni (találni nem lehet) a szobrának, rátértek arra, hogy az új országházzal kapcsolják egybe.

Az idea: gróf Andrássy szobra a parlamentházzal kapcsolatban, kétségtelenül szép és megtehető. De az kellett volna hozzá, hogy az új országház úgy legyen tervezve, hogy előtte szobor állhasson.

Azonban, mikor e határozatot hozták, a par-

lamentház már javában épült, építették pedig úgy, hogy a körülötte lévő térséggel mitsem törődtek. Mikor az új országház létesítése ügyében 1882-ben országos bizottságot küldtek ki, újságikkal és tervben állítottam oda azt a kívánságot, hogy az épületet helyezték el a környék középpontjával és fontos rendeltetéséhez méltóan; bizottságnak neki előkelő helyet, ne úgy, mint rendszeren középületeinknél eljárnak szoktak. Erre vonatkozó tervemet bemutatva a fővárosi közmunkák tanácsának, ezt a feleletet kaptam:

— Köszönjük, uram, nekünk nem kell tanács!

Hasznanul mutattam rá, hogy középületek elhelyezésénél más mértéket kell szemmel tartani, mint a közönséges bírúháznál. Az új országház olyan elhelyezést kapott, melyet szerencsésnek még senki nem mondhatott. Mindenki láthatja, hogy a közvetlen környezetbe sehogysam illeszkedik be; nincs az Alkotmány-utca látóvonalában, és egész elszigetelten, a környezettel minden kapcsolat nélkülülő ferdeségben terül el a palota, — annak a város felé néző, erősen tagolt homlokzata. Az ország é legfontosabb s legelőkelőbb palotája egész szabálytalan alaku téren áll, amelynek kiképzésével csak utólagosan kezdtek foglalkozni.

Megtervezték a kiképzését a szabálytalan előtérnek, elég ügyesen azzal, hogy oda szabad parkban két szökőkutat helyeztek el. Kicsinyes volt az alkotás, de végre el lehetett fogadni. Alig hogy ez készen volt, felmerült az az eszme, hogy gróf Andrássy lovas-szobrát oda kellene elhelyezni az országház elé. Lehet-e gondolni, hogy az ily eljárás célszerű, s ennek nyomán *művészi dolgot, egységet és harmóniát* érhetünk el? Művészi koncepció bizony nem így készül.

Ugy látszik, mintha nálunk más eljárás nem is volna lehetséges. Egy-egy feladatot soha sem terveznek egyszerre a maga egészében, hogy azután azt fokozatosan megvalósítsák. Nem, a mi eljárásunk azt szokta követelni, hogy *ma* végezzük a feladat egyik részét, s ezt valósítsuk is meg azonnal, majd *holnap*, amikor az kész, akkor *hozzátoldjuk, föllozunk* az ujabban felmerült eszmékhez képest azt, ami még hozzá tartozik, vagy azt is, ami nem tartozik hozzá.

És azután csodálkozunk azon, hogy ebben a mi szép városunkban miért nincs *művészi elrendezés*, a város-szabályozás miért mutat föl csak egyes összevisszatoldott, összefüggéstelen részleteket.

Az új országház mellett két ponton is látjuk gróf Andrássy lovas-szobrának próbaminatit. (Mellesleg legyen mondva, hogy 14 nap óta állanak ott, de olyannyira szaturálva vagyunk a művészzel, hogy észre sem vesszük, amikor *művészi eseményszámba* menő dolgot nyilvánosságra hoznak.)

Egyik modell a főbejárat előtt, annak akszisában, a másik a déli oldalhomlokzat előtti téren van felállítva. Ennek a kétélle elhelyezésnek láttára rögtön tisztába lehetünk azzal, hogy sem az egyik, sem a másik hely nincs szerencsésen megválasztva. Sőt azoknak a tapasztalati tanulságoknak alapján, amelyeket nyilvános szobrok felállítása ügyében bírnunk, ki lehet határozottan mondani, s ahhoz nem is kell próba, csak a tér rajza, hogy az *első elhelyezés*, a főbejárat tengelyében, *teljességgel lehetetlen!* Itt, a tér legszűkebb részén, az óriási méretű szobor nem helyezhető el, nem azért, mert elegendő tér nincsen, de különösen azért nem, mert még jobban hangsúlyozná a parlamentháznak az Alkotmány-utcahoz való ferde helyzetét, sőt oly szembevetné tenné a parlamentháznak kifogás alá eső tengelyét, hogy szinte sértően, bántóan hat minden monumentalitást tönkre tesz.

Az oldalhomlokzat előtt való felállítás — ha nem is oly művésziellen mint az előbbi, — de szintén nem fogadható el. Nemesak azért, mert a hely alárendeltebb, de azért is, mert a szobor nagy tömegű alépítménye agyonnyomja az országház rövid frontját, annak filigrán és gazdag részletekre feloldott homlokzatát.

A nyilvános szobrok elhelyezése igen-igen fontos kérdés. Jó helyen talán a fogyatékos szobor is érvényesül, míg alkalmatlan környezetben rosszul elhelyezett szobornak hatása mulhatatlanul tönkre van téve.

Jó része ama szabályoknak, a melyek szerint nyilvános szobor elhelyezendő, ismeretes, sokan kuttatták, keresték s kutatásuk eredményéről a tudományos világnak beszámoltak. A szabályok egyedül még nem elégségesek, kell hozzá képzett ízlés és műértek.

Mégis mely sok esetben vétenek még a legelemből tételek ellen is?

A tér konfigurációja, a hely aránya, a háttér, környezet stb. mind erősen közbeszólnak.

Pedig sem az egyik, sem a másik próbaelhelyezés nem vet számot a tér arányaival, alakjával, az összbonyomással.

Művészi baleset származnék a kontemplált elhe-

lyezés bármelyikéből, ilyesmi pedig talán már is elég van Budapesten!

A tér alakja és arányai csak azt az egy megoldást engedik meg: *a tér hossztengegyében két szobor egymással szembeállítva!*

Erre azt felelték nekem, hogy ninesen *pendans!* Kit lehetne Andrássyval szembesíteni.

Bajos rá felelni, de hát okvetlenül szükséges-e ma már felállítani a másikat is?

Nem lehetne-e várni, hogy ha ma még nincs, a jövőben ne lenne-e a hazának épp oly érdemes férfija, a mint gróf Andrássy vala?

Kisebb bajnak nézünk, ha a városban előre van gondoskodva, hogy a leendő szobor hova jöjjön, mint, ha egy-egy szoborral az egész várost körül kellene sétáltatni, csak hogy egy helyet találjunk neki.

Gróf Széchenyinek az Akadémia előtt s előbb felállított szobrához a *vis-à-vis-t* csakhamar odaállítottak. Nem ismétlődött-e ugyane?

A próbák határozottan mutatják, hogy gróf Andrássy szobrát úgy elhelyezni *nem szabad*, ha a műértő külföld előtt szégyenkezni nem akarunk.

Csakis két szobor állhat ott egymással szemben, vagy ha nem akarjuk, akkor le kell mondani arról, hogy az *Andrássy-szobor a parlamentházzal fűződjék össze.*

Sajátságos iróniája a sorsnak, Gróf Andrássy szobrát se a maga megalkotta Andrássy-ut keretébe nem lehet illeszteni, sem pedig az elé a palota elé, amelynek építését első sorban ő szorgalmazta.

A szoborbizottság fog a helyszínén dönteni. Ne döntsön úgy, hogy egy újabb *művészi baleset* következék szép fővárosunkra.

Palóczy Antal.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **Osztályülés az Akadémián.** A Magyar Tudományos Akadémia I-ső osztálya e hó 5-én, hétfőn délután 5 órakor ülést tart az Akadémiában.

○ **Klasszikus bűnpörök.** E komoly cím mögött tömérdek ölet és vírámság rejtőzik. És az öletek meg a tréfák nem letarolt mezőkön járnak, hanem vadonutjak és erdettek formájukban és tartalmukban egyaránt. *Zöldi Márton*, a kirokírás Lucianja, új könyvében egy esomó klasszikus témát modern ruhába öltöztetett, revizió alá vonván a világirodalom följegyzte nagy viaskodásokat. Így találkoznak az esküdtsek előtt Hamlettel, Shailokkal, Kainnal, Coriolanussal és hasonló neves vádlottakkal. A tárgyalás megörökítése mintája a törvényszéki humor gyűjtőneve alá foglalt tréfáknak. *Zöldi Márton* könyvében azonban a vírámság nem efemer értékű, a humor mélyről itt-ott nemes tendencia csillan elő, ami különben azt is mutatja, hogy a kitűnő szerző járatos a törvényszéknél és élelátása ügyesen ragadja ki a ferdeségeket mindenünnét. A vírámság könyveskét nagy élvezettel fogja olvasni a közönség. A klasszikus bűnpörök Politzer Zsigmond kiadásában jelent meg és két korona az ára.

○ **Uj Idők.** Rákóczy és Zrínyi Iona sirját Konstantinápolyban leányképezte az Uj Idők szerkesztősége s a lap mai számában közreadja e nagyérdémi nemzeti ereklyék képét. Hereg Ferenc cikket írt e szent sírokról. A kitűnő képes hetilap e legújabb száma különben gazdag válogatott irodalmi és művészi csemegeben. Kabos Ede regényt írt bele, Szomaházy István novellát, Eötvös Károly zamatos emlékeztet, Sebők Zsigmond érdekes cikket a régi magyar hírlapokról. A mindentéle rovatban az aktualitásokról vannak hosszabb-rövidebb cikkek sikerült képek kíséretében. Az Uj Idők kiadóhivatala (Andrássy-ut 10.) szívesen küld mutatványszámot, ugyanott negyedévi négy koronával elő lehet fizetni a lapra.

○ **A gyámhatósági közigazgatás kézikönyve.** Értékes munkát írt ilyen címen dr. *Hattayffy Dezső*, Fehérvármegye árvaszéki ülnöke. A gyakorlati életben sajnos tapasztalják, hogy mily nehézségekkel jár a gyámhatósági ügyekre vonatkozó hatósági intézkedéseknek, elvi bejelentéseknek, rendeleteknek, melyek eddig összegyűjtve nincsenek, megszerzése, s hogy mennyi fáradságot, idővesztést igényel meg bárkitől az ily rendezetlen anyagban való eligazodás. Ez okozza, hogy nemesak a felsőbb hatóságok rendelkezései, de még a gyámügyi törvény számos intézkedése sem ment át a közönség köztudatába, ami a gyámhatóságok eljárását fölülte gátolja. E visszárs állapotok indították a szerzőt arra, hogy a gyámhatósági közigazgatás minden ágára kiterjedve, kutatásainak és tapasztalatainak eredményét egy kézikönyvben mutassa be. Az anyagot 3 részre osztja: az első részben a gyámhatóság körébe tartozó ügyeket tárgyalja, itt szól a kiskorokról, az atyai hatalomról, gyámság, gondnokságról, s a családról; a második rész a gyámhatósági eljárást tárgyalja, hol is a szerző részletes leírást ad a gyámhatóságok belső szervezetéről és ezek működéséről; a harmadik rész tartalmazza a gyámügyi kezelést, s úgy hisszük, e bonyodalmas rész alátámaszt, rendszeres előadása csakhamar nélkülözhetetlenné fogja tenni a könyvet gyámhivatalainknak. A könyvet a legmelegebben ajánlhatjuk az érdeklődőknek. A mű tetszős kiállítása és jó tiszta nyomása a *Politzer Zsigmond és fia* kiadó cég dicséretére válik. Ára 10 korona.

SPORT.

A „nagy pardubitzli.“ A végét 6/6 máris csaknem egészen elzülött csak versen pályának, Pardubitznak holnap van ez ideig egyetlen versenynapja. Nem is venné észre a sportsman világ ezt az egy napot sem ha tradíciós, régi híres versenyt nem döntene el: a stepper Derby, melynek 18.000 koronás díjért néma egy-egy jobb akadálylovat is érdemesnek találunk fordulni Pardubitzba. Ho nap, sajnos, ez az eset sem fordul elő, mert Eins ins andere. Thekla és Magyarád távo ról sem mondhatók jó lovaknak, s az egyetlen német résztvevő Slava is közepes versenyló. A verseny aigzianem Eins ins andere és Thekla közt fog eiddm. A Kunitzti díjat alkalmasint Kotyag, a kladrubi díjat Snada, a hö-gyék-díjat Cakompak a jesmoani akadályversenyt Buda lov a megnverni.

A bécsi és az alagi loverszenyek eredményéről leggyorsabban a Telefon Harmonó eresíti a nagyközönséget, mert kiküldött tudós tolnak telefonjelentései alapján, rögtön az egyes futamok után részletes eredményt olvasolhat fel. Az összeredmény felolvasása tel 5 óra tában lesz, s egy erre, mint a részleges felolvasásra riadójelet hívja fel előfizetőinek figyelmét a Telefon Harmonó.

Még egyszer Alag.

Budapest, november 3.

Szomorú sportsmanok találkoztak ma Alagon — bucsuzni a versenyzőit eltemetni ezt a bosszu, végtelen versenyzévi, mely annyi létérsekek volt az okozója. A bucsu melynek utolsó akkordja még csak holnap lesz a Drag Hunt steppé chase után, elég meiankóhkusán kezdődött. Felig megragított börgy áztatott alakos lézengtek bánatosan a totalizátor bódék körül s még akkor sem melegedtek fel amikor a totalizátor fizetelt nekik. Mintha a nverők is azt gondolták volna, hogy többet ér egy szép versenynap veszteségével mint egy ilyen csunya egyetlen nap még annyi nyereséggel is. Fogadni elég könnyen lehetett ma mert nem is szólvá arról, hogy a papir döntötte el nagyrészt a versenyeket, öt díjat hat közül az alagi enampion Geisztistáló nyert meg. A versenyek közül legerdekesebb még a gátverseny volt, melyet Popotka igazán szép finish után nyert meg Putozó és Bosszu ellen. A steppé chase szomorú eset lett; az érte pályázó három ló közül Révész érkezett be elsőnk mintvelgőy Mari Agnes az utolsó gátnál le őrt. Emlétkéremtő, hogy Krause Karoly, az ismert uróvas mind a három versenyt megnverte amely uróvasoknak volt számba. Ebben mindenestre segítségére volt az hogy mindössze három uróvas () vesz részt a mostani meetingen: Horthy Pfejfer és Krause urak; o yan kis szám ez, hogy csakugyan az apagyúkos uróvasoknak is meg kellene kegye mezni. Hova jut az uróvas sport, hogy ha az istáuk tulajdonosok nem indíthatják a lovakat, mert nancsenek uróvasok. Alább aduk a mai, elég érdeketlen eredményeket:

I. Eladók versenye. Díj 1500 korona. Távo'ság 1200 méter Geist G. Antocusa (Csuvar) első. gró. Pejacevics A. Gagari a (szőbödődő) második Horthy J. A. Momia (Rosack) harmadik. Azután: Wilmer Tria. Da nur domi. Purgat. Biró német: Biztosan 2 hoszzal n verve 3 hoszzal harmadik. Totalizátor: I. 50. Helyrelogadások: I. 50: 88. II. 50: 72. III. 50: 74.

II. Hubertus gátverseny. Díj 1500 korona. Távo'ság 1300 méter. Geist G. Hronde leje (Krause) első L. Pthay B. Vendeje (P. eiffer) második. br. Harkányi J. Szes öve (Horthy) harmadik. Biró német: Könnyen 2 hoszzal nyerve, rossz harmadik. Totalizátor: 10: 19.

III. Eladók g' tversenye. Díj: 1500 korona. Távo'ság: 400 me er. Gróf Peacevich A. Popovka (Kapusék) első Jankovics-Bésán Putozója (Rosack) második. Rohonczy G. Bosszuja (Kovács) harmadik. azután: Switchee, Juhis B. r. Német: Kúdelem után 6 hoszzal n verve negy hoszzal harmadik. Totalizátor: 10: 29. Helyrelogadások: I. 50: 146. II. 50: 136.

IV. Tilay akadályverseny Handicap. Díj: 2000 korona. Távo'ság: 400 méter. Geist G. Révész e (Krausz) első. Jankovics Bésán Mary-Agnésa (Horthy) második. ovag Tertanovszki Cziganyja (P. eiffer) harmadik Német: Felsősszal nyerve, rossz harmadik. Totalizátor: 10: 30.

V. Kétvések han'kapja. Díj 1500 korona. Távo'ság 1000 méter. Geist G. Mr. John a (Csuvar) első gróf Orssich P. Part pour l'A rmeje (Opato'sky) második. Pejavich A. gró né Dajosza (Rosack) harmadik azután Pancé os. Gingaré. Derü. Ex lex. Förgeteg. Német: Kúdelem után nyakhoszzal nyerve, egy hoszzal harmadik. Totalizátor: 10: 33. Helyrelogadások: I. 50: 91. II. 50: 102. III. 50: 75.

VI. Jansen-díj. Díj 1200 korona. Távo'ság 2000 méter. Geist G. B. hemeje (Krause K.) walkoverben első.

A holnapi versenynap főszáma a Drag Hunt steppé chase mely egyrészt arról híres, hogy kopó-lakájával igen érdekes látvány, másrészt, hogy nem lehet ogadni benne és hogy — minden évben híre jár hogy hölg ek is utnak érte. Most is beszélk hogy részt vesz benne Jeannie Reeves is, az alagi trainer leánya, aki ma lóháton jött éppen vadászatról a versenyterre; de az utolsó perelen bizonyára meg-

fog a gondolni magát, meg, mint eddig. Minden-esetre jó kilátással indul a szép küzdelemben gróf Nádasdy Tamás Vukli-ával továbbá Fadian krause hadnagyval, a fiatal gróf Csekon és Marion-nal és Ravasz II. Horthy Jenővel. Erdekés lesz holnap a Bathuányi handikap is, ebben Putozó Beuce és Cleopatra indul a legjobb kilátással. A tpek holnapra ezek:

- I. Mr John—Előre II.
II. Popovka—Geist-istálló
III. Putozó—Beuce—Cleopatra
IV. Fadian—Ravasz II— gró. Nádasdy istálló
V. St.-Patrik—Rohonczy ist. ó
VI. Peninsular—Geist-istálló.

Bécsi loverszenyek.

Bécs, november 3.

A Freudenau mai napjának a Hubertus-díj volt a főversenye. amelyben kétvések idősebb lovakkal találkoztak. A nagy Haidese Barker a itt éppen legutolsó lett míg a versenyt Lili nyerte meg, gróf Andrássy Géza lova. Tarantella II és Max ellen. Lili könnyű g'zve me az egyik legjobb kétvések Tarantella II fölött elég rossz színben tünteti fel a kétvések k asszist. A többi ntás nagyrészt a papírmához híven foltt le. csak Irony győzelme a handicapben ketett némi meglepetést, amely a totalizátor tízszerez kvótá ában jut kife ezére. A részletes eredmény tudósitók távirati jelentése szerint a következő:

I. Kétvések n'eretlenek versenye. Díj 2000 korona. Távo'ság 1200 méter. Szemera M. Per'asz-a () első Gr. Trautmannsdorff L. Earl ja (Barker) második. Gr. Andrássy G. Anita-ja (Gilchrist) harmadik. Azután: Kevély Itélet: Igen könnyen negy hoszzal nyerve öt hoszzal harmadik. Totalizátor: 10: 31. Helyrelogadások: I. 50: 71. II. 50: 51.

II. Handicap. Díj 2000 korona. Távo'ság 1100 méter. Póchy A. Irro-ja (Sands) első, Mautner V. Sarkantyúja (Adams) második. Br. Rothschild N. Patriczri-ri-a (Clomanson) harmadik. Azután: R'zsi. Charmant. Dogma. Ilusion. Billa. St. Mann Itélet: Biztosan nyakhoszzal n verve, három hoszzal harmadik. Totalizátor: 10: 55. Helyrelogadások: I. 50: 29. II. 50: 10. III. 50: 173.

III. Hubertus-g. Díj 5000 korona. távo'ság 1000 méter. Gróf Andrássy G. L. Uje (Gleorist) első. báró Barkányi J. Tarantella ja (Wilton) második. báró Úchritz Zs. Maxia (Poole) harmadik. Futott még: Vieux Garçon, Heiderose. Itélet: Biztosan második hoszzal nyerve, ugyanannyival harmadik. Totalizátor 10: 18. Helyrelogadások: I. 50: 12. II. 50: 81.

IV. Kétvések handicapje. Díj 2000 korona. távo'ság 1000 méter. Schossberber L. Hippocatese (Prudames) első. Feltörön: némes Paroleja (Segrot) második. Dreher J. Victress e. Souhve) harmadik. gróf Trautmannsdorff J. Pandorá a (Barker) negyedik. Futott még: Jász, Narenta. Maida. Itélet: Könnyen másfél hoszzal nyerve holtverseny a második helyre. Totalizátor 10: 59. Helyrelogadások: I. 50: 24. II. 50: 105. III. 50: 105.

V. Eladók Handicapje. Díj 2000 korona. Távo'ság 2000 méter. Mautner V. Dubaryja (Souhve) első Mr. White Pavolna a (Barker) második. Itélet: hat hoszzal nyerve. Totalizátor: 0: 12.

VI. Kétvések nyeretlenek eladóversenye. Díj 2000 korona. Távo'ság 900 méter. Gróf Fes etes T. Gay Agnes- (Mándi) első, Capt. Gasron. Fiorenza'a (Sands) második. Mr. C. Wood. Moderneje (Segrot) harmadik. azután Zsámoktrét. Versen. Joubert Itélet: könnyen másfél hoszzal n verve, másfél hoszzal harmadik. Totalizátor: 10: 31. Helyrelogadások: I. 50: 84. II. 50: 121.

A holnapi versenynapnak a 2000 koronás novemberi handikap a főszáma, melyben e óráthatólag kisebb terhu lovak lesznek legelő. Ezek közül jó kilátása van a k'rtó Biztosnak. Rikkatsnak és Barbarának. A többi verseny elég je entéketlen, csak a típjükre utalunk:

- I. Topromene—Prodige
II. Cheerup—Opposito
III. Gaudriole—Szemere-istálló
IV. Fízto—Rikkats—Barbara
V. Barresse—Aldomás
VI. Csillag—Maretta

TÖRVÉNSZÉK.

§§ A polnai gyilkosság. Pisekből táviratozzák: Bár kora reggel óta zuhog az eső, a tárgyaló terem méris újra zsu olásig megett. Dr. Aurednicek védő ma több névtelen levelet kapott a postán és abban leíróvelsel, leszurással tenyegetik. Ma a Klma Maria esetére vonatkozó tanúk kihallgatását kezdték meg. A beidezett tanúk kihallgatása előtt leolóvástak az 1-99 október 3-ának tartott helyszíni szemléstől ölvett jegyzőkönyvet amelyben a biztoság a talál esontváz szerkezetétől továbbá a küzeben ta ált női ruhásból azt következteti, hogy a meggyilkolt nőszemély volt-Klma Mária szőke a talált esontvazban eiente nem ismerték föl leányukat, de a talált ruhákban fölismerték ruháit. Az első tanu a meggyilkolt Klma Maria anyja. Elmondja, hogy leánya 1897. június 17-ikén

tünt el. Az erdőben taát esontvazban fölismerte leánya földi maradványait. Az elnök figyelemzeti a tanut, hogy eiente nem ismerte föl leányát. A tanu tagadja ezt. Az elnök kérdésére kijelenti, hogy kártérítést kér leányáért. Nem tud a hogy volt-e leányának valaki-vel ismeretése vagy viszonya. Leánya nagyon erős volt és egy ember nem űhette vo na meg. Okvetetlenül többen voltak. További kérdésekre kijelenti a tanu, hogy #talált esontváz minden bizonyvval leányának a esontvaza. Aurednicek védő figye mezteti a tanut hogy az ő állítása szerint Klma Mária álkaposa olyan ormájú volt hogy az felső lovak kin'utak az a ső tozak fölött. Kaschik tanu azt valja hogy a esontvázat éppen arról ismerte meg, hogy az a ső lovak n'utak ki a felsők föl. Klma tanu elentmond az űgyvédnek. A következő tanu Klma Maria anyja. Ez leírja leánya külsejét és azt mondja hogy nem volt nagyon erős természetű leány mint többen mondták hanem karcsu természetű. A tanu néhány rongvot vesz ki zsebéből, összehasonlítja a lómuatott ruhakkal és kijelenti hogy azok leánya ruhái. Danzer szavazóbíró kérdésére azt mondja a tanu, hogy leánya egymaga is tudott vo na védekezni egy személy ellen. Az államügyész kérdésére kijelenti, hogy leányával jó egytérésben élt. Az államügyésznek arra a kérdésére, hogy leányának szerelmi viszonya volt-e, nemmel felel a tanu. Vodicka dr. védő kérdésére azt mondja a tanu hogy leánya jó egytérésben élt nővéreivel és s gorával. A következő tanu, Strohanzel József Klma Maria munkaadó a és felesége azt valják, hogy a meggyilkolt leány június 17-én reggel elment hazulról és nem tért vissza többé.

§§ Olyan törvény nem imponál nek. Hamburgban egy szegény vasuti lakatos konfliktusba keveredett a törvényvel s azóta verkednek egymással és a törvény, a végte en hatámu törvény újra és újra földönöz ven a szegény lakatot. Így történt a dolog. Willner György vasuti lakatos megsértette a törvényt s aztán éteje került. Egy kávéházi botrány hőséről, va ami túlérkapitányról mondtott kemény itéletet a lakatos. közben azonban egy kis k'térővel neki talált romtai az egész hadseregnek, amelyben ,o y sok a kávéházi hős. amennyi igaz hősökéből el sem bírna a haza. A törvénszék akkor ötven márká pénzbüntetésre és két heti elzárásra ítélte, mely kemény itélet igen értetnően indultab hozta. Amikor kihirdették az itéletet s a végén emondták hogy: két heti elzárásra és ötven márká pénzbüntetésre, nemfizetés eseten további két heti zárásra ítélték, Willner fölállt és bejelentette, hogy fölbevez.

— Az itélet jogerős, jelentette ki az elnök, föl-lebbezni ut nem lehet.

— Akkor mért ítéltek két heti elzárásra és ötven márkára? Honnan veszek én ötven márkát? Hiszen én három hétig dolgozom annyi pénzért!

— Az a maga gondja hogy honnan veszi.

— Az enyém? Es a család ommból élien, a míg én be leszek csukva és nem kereshetek? Lopni menek? Ez még sem jár a. hogy ostobaság miatt, a mi senkinek sem ártott, tönkre akarunk tenni egy osaladot!

— Itt ne bírálgassa a törvényt. Az itélet ki van hirdetve.

Es a bíró itett két rendőrnök hogy vezesse ki az elítéltet. Négy hét multán, mely időközben alig ballott hirt a család áról, kibocsá ották. A mikor hazament, üres lakást taát. Elhittaiták a holmját huszonhét márká adó fejében. Willner majd megőrült a düh-től és keserűsgettől. A mikor esillapodott kissé, levelet írt a város szereznya ap keze önének segítségért. „Az állam, írta egy helyen a leg öbön néhér, becsukattott s mg távol voltam otthonomtól, az állam, a leg-főbb zsurás, ki osztott mindenemből. Betörték az otthonomba és k'raboltak, mint az uszéli zsványok.“ Ennek a keserű levélnek az lett az eredménye, hogy Willner újra törvény elő á litották.

— Mi indította annak a sértő levélnek a megírására? kérdezte a tegnapi tárgyaláson az elnök.

— Az a szavakkal ki nem feezhető eljárás, a melylyel tönkre tettek.

— Megtiltom, hogy ilyen kifejezéseket használjon! Maga megsértette a katonaságot, ezért meg kellett büntetnünk; nem fizette meg az ad'ját, tehát végrehajtót kellett kiküldeni. Amu itt történt, az törvényes a apon történt.

— Mit bánom én a törvényt!

— Rögjön lecsukatom, ha így beszél! kiáltott rá az elnök.

— Tessék becsukani, de én azért még sem fogom tiszte ni a t a törvényt amely ilyen elbánást megenged! En vélem nem rende kezik a törvény kor áttan hata onnal, nekem ogom van védekezniem igazságtalanaság ellen!

— Ismét figyeimeztetem, hogy lecsukatom, ha tiszteletlenül beszél a törvényről!

— Nem bánom, most már ügyi mindegy! E' már mindenemet elrabolták, tozszának meg a szabad-

ságomtól is, földöznenek tovább, keserítsenek el, lázisanak föl! Hanem hogy aztán mit teszek, azt nem tudom.

Az igazított embert erre elvezették és távollétében hozták meg az ítéletet, mely három hónapi elzárásra szól. Az elítélt családja keserves zokogásra fakadt, amikor az ítéletet kihirdették s csak akkor nyugodott meg, amikor a hallgatóság körében üsszegyjüttek neki ötven-hatvan márkát.

Nyitlter.

Vérgyógyítás

Hemipatia Új, kipróbált gyódmód. Kimaradhatatlan siker készvény, asthma-, sziv-, vese-, gyomor-, bél- és hólyagbántalmaknál, deg-, vér- és borbélybánt. Biztos védelem szélhűtés, korai vaktság és elmezavar ellen. Évente száz meg száz teljes gyógyulás még a legsúlyosabb és legrejtőbb bajoknál. E gyódmód feltalálója és egyedüli képviselője

Dr. Kovács J. orvostudor

rendel a posta intézetében V. Váci-körút 18. házban kivül, is levelez: meghívás, vidékre is megy.

Preissich Emma

és Pártos Gyula jegyesek

Léva. Üszög.

ÜZLETSZERZOKET

jó fix fizetés és jutalékkal keres a **Yost írógép társaság,** Budapest, New-York palota.

Ügyes fiatal gépirók előnyben részesíttettek. Ajánlatok személyesen nyújthatók át délután 4 és 5 óra között.

Szt. Lukácsfürdő

Nyug kényes iszapfürdő, melynek 930 méter na yságu természetes forrásmenedécsében az ásványvíz naponta négyezer méterrel. Mindenféle gyógy- és üdül-fürdők. Kitűnő szállások. Van déli és éjszakai üzemben. Olcsó árak. Prospektus! ingyen küld az igazgatóság.

BUDAPESTEN. Téli gyógykezelés.

(Az e rovat alatti közléteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TAVIRATOK.

Hága, november 3. Mint hivatalosan jelentik Vilma királynő esküvője január végén vagy február elején lesz. Vilma királynő és az anyakirálynő november 5-én Leusahnból visszatérnek Loo kastélyba és november 15-étől kezdve Hágában tógnak lakni.

A délafrikai háboru.

Brüsszel, november 3. A transvaali követ-ségre ma távirat érkezett, amely jelenti, hogy Krüger a *Gelderland* hajón sulyosan megbetegedett. Az elnök teljesen kimerült, s úgy látszik, végelgyöngülésbe esett.

Brüsszel, november 3. *Leyds* és három boer követ fogadására Marseillebe utazott, ahol Krüger elnöklete alatt arról tógnak tanácskozni, hogy milyen diplomáciai akciót fejtsenek ki. Krügernek Marseilleben feliratot tógnak átadni, amelyet kétszázötvenezer francia, belga, németalföldi, német és orosz írt alá.

London, november 3. A *Standard* jelenti Pretóriából október 30-áról: Külön proklamáció szerint Lord Kitchener az angol csapatok vezéréként Dél-Afrikában marad.

Fokváros, november 3. Hir szerint *Milner* kormányzó tárgyalásainak eredménye olyan, hogy a menekülők a jövő héten vissza kezdenek majd térni Transvaalba. Az Angliába hazamendő csapatok zövételeire husz csapatzálló hajó áll készen, valószínűlten azonban, hogy a legközelebbi időben nagyobb számú katonaság térne vissza Angliába.

London, november 3. Mint a *Daily Express* jelenti, hivatalos körökben a dél-afrikai katonai helyzetet: a boerok folytonos ellenállása következtében akutznak tartják és azt hiszik, hogy a háboru még legalább félszázéveig tart. Közben azonban erkölcsi és anyagi okokból több katonaságot nem viszik haza Angliába. Azt hiszik ugyanis, hogy Lewet vagy Botha valamely sztratégiailag gyöngébb ponton oly akciót kezdhet, mely Európa figyelmét új felhívja Transvaalra és azt a lát-szatot keltheti, hogy a boerok csak névleg vannak legyöztve.

cemfontein, november 3. Október 6-án 300 boer nyomult be Reddersburgba, amelynek két had-nagyból és 30 legényből álló őrsége megadta magát, de a boerok szabadon bocsátották őket. A boerok le-

foglalták a raktárakban talált árukat és az egyik rak-tárban Oranje szabadállam kormányára szóló 1600 font sterlinges cheeket hagytak hátra.

London, november 3. A hadügyi hivatal közli Lord Robertsnek az angol néphez intézett fölbívisát, melyben azt tanácsolja, hogy a háborúból hazatérő katonákat ne kínálják szeszes italokkal. Roberts a katonákat az öt vitéz bajtársainak mondja, akik nemcsak mint hősök, hanem mint uriemberök viselkedtek. Az egész háboru alatt egyetlen komoly büntetett sem kö-vettek el.

A karlisták.

Páris, november 3. A Havas-ügynökség jelen-ti Madridból: Ferralbo marquisnál és Cassasolana-nál házmotózást végeztek. A karlista klubokat mind bezárták. A hatóságok okiratokat koboztak el, amelyek nagyon elterjedt karlista szervezetről tesznek bizonyosságot. Vidéken sok karlistának ismert emb-ert tartóztattak le. A karlista összecsküvésben való részesség gyanúja alatt letartóztatott emb-erek közül többséket ki fognak utasítani. Catalániá-ban több tanyán sok fegyvert találtak.

Madrid, november 3. A prefektusok jelen-tései szerint a vidéken folyton történnek letartóz-tások és házmotózások a karlistáknál.

Páris, november 3. A Havas-ügynökség jelenti Madridból: A nyugalom, úgy látszik, helyre-állt. Több kiváló karlistát már kiutasítottak, köztük a san-laurenti plébánost, aki a karlista alapra való gyűjtéssel volt megbízva.

Venecia, november 3. A *Gazetta di Venezia* Don Carlossal folytatott beszélgetést közöl. A trón-követelő kijelentette, hogy a mostani karlista mozgalom Spanyolországban nemcsak hogy az ő parancsa nélkül, hanem ellenkezéleg, utasításai el-lenére folyik. Ő nem is ismeri e mozgalom szí-tóinak a nevét. Ami őt illeti, ugy, amint egyrészt jogait fenntartja, másrészt kötelessége oly akciót megakadályozni, mely ahelyett, hogy ügyének használna, inkább hátráltathatja. Allításainak megerősítésére Don Carlos utalt Novarrára, Valencíára, Castillára és Biscayára, ahol a karlisták nagyobb számban vannak és nyugodtan visel-kednek.

Katonai reformok Belgiumban.

Brüsszel, november 3. A minisztertanács elha-tározta, hogy haladéktalanul bizottságot alakít képviselőköl és katonatiszteköl annak kérdésnek a megvitatására, hogy milyen katonai reformokat kel-lene Belgiumban meghonosítani.

Bányászerecsétlenség.

New York, november 3. Egy filippi-i (Vir-ginia) távirat szerint a Beny-Bug-szébenyáknban robbanás történt, amelynek következtében 52 bá-nyász életét vesztette, és több mint száz meg-sebesült.

Közgazdasági táviratok.

Hécs, november 3. (A Budapesti Napló telefon-jelentése.) A hét elején az időjárás még abnormisan lanyaoha de később a nagy eső beálltával nem volt ok panaszra és a termés állásáról az európai piacok egyáltalában nem jelentettek hátrányosat. De már az Egyesült-Államokban és az argentinai tózsden nem volt ilyen kedvező a helyzet, mert a beállt fagy nagy károkat okozott. Az északamerikai piacokról lényegesen jobb híreket jelentettek és ha az áremel-kedések később nagyrészt elveszték is, még mindig nem volt javulás. Irányadó európai tózsdeken a gabonaforgalom hanyatlás felé hajlott. Az Argen-tinából érkezett kedvezőtlen híreket eleinte még nem erősítették meg és nem is vették komolyan, de hozzájárult, hogy az áruforgalom nagyon kedvezőtlenül alakult s mindez hátrányosan hatott. A nyugateurópai s nevezetesen a német piacokon nem volt egészen jelentéktelen a forgalom az itteni piacon pedig az irányzat aránylag szilárd volt, de csak annyiban, ami természetes is, hogy az árak nem voltak olyan szabottak. Különösen a határidő-orgia-lomban eleinte ismét reakció mutatkozott, de a ese-kély kínálat javulásra vezetett. Az üzlet további folyamán a részvétlenség nyomása a att ismét gyöngülés állott be, buza és zab három fillérrel, rozs egy fillérrel esett tengeri a mult szombati árakat tartotta meg. Jegyeztettek: buza tavaszra 7.99, rozs tavaszra 7.68, zab tavaszra 5.88, tengeri május-juniusra 5.35. Az őszi határidő a legnagyobb nyugala-mmal végződött s az utóbbi időben csak kisebb ángázsmánokat bonyolítottak le. A készáruk piacán a fogyasztás szigoruan tartózkodó volt s ennek követ-keztében az árak nem hanyatlottak. A mai hetipiacon jó buza tartott volt, közlésterül áru pedig 5 fillérrel olcsóbb. Eladtattak: szlavóniai 78 kg. 7.67½ k. és 77½ kg. 7.55 K. Marochegből, 77 k. 7.65 K. Bécs-ből, 78 kg. 7.30 K. Verbetéről, 735 K. Er-

sekujvárról, 79 kg. 7.50 K. Nagyszombatból, györi 76 kg. 7.35 K. Győről, 77 kg. déli-vasúti 7.25 K. Csornáról, 79 kg. 7.25 K. Mezőtúrról. Rozs, jóminőségű tartott volt. Középszerű 5 fillérrel olcsóbb, szlavóniai eladtott 7.37½ K. Marochegből, 7.10 K. Ersekujvárról. 7.20 K. Nyíráról, 6.60 K. Léváról, 6.77½ K. Ipolyásból. Árpa üzletelen és tartott volt. Kisebb mennyiségben eladtattak tapolesányi 7.60, K. Pozsony-ból 7.25 K. Tengeri szilárd volt, különösen tavalyi áru. Magyar 6.70 K., szerb 6.60 K. Zab: Magyar 5.75 —6.30 mennyiség szerint. Nagyon változatlan volt a liszt forgalma, de a malmok nem engedtek az árákból. Korpa ára nem változott.

New York, november 3. (Terménytőzsde.) (Zárlat.)

Gyapot: New Yorkban helyben 9.9½ (9.9½). Dec-re 9.03 (8.95). Februárra 9.05 (8.57). New-Orleansban helyben 9.9½ (9.9½). — *Tróleum:* Stand white New Yorkban 7.45 (7.45). Stand white Philadelphában 7.40 (7.40). Refined in Cases 8.75 (8.75). Credit Balances at Oil City 1.10 (1.10). — *Zsír:* Western steam 7.45 (7.54). Roine és Brothers 7.80 (7.80). — *Tengeri irányzata szilárd.* Novemberre — (41.—) Decemberre 42.1½ (42.8½). Májusra 42.1½ (42.1½). — *Buza* irányzata szilárd. Piros őszi helyben 79.¼ (79.¼). Novemberre 77.¾ (77.¾). Decemberre 78.¾ (78.¾). Márc-ra 82.1½ (82.1½). Májusra 82.1½ (81.¾). Gabona szállítási díja Liverpoolba 3.1½ (3.1½). — *Kávé:* sair Rio I. sz. 8.¾ (8.¾). Nov-re 7.05 (7.10). Januárra 7.20 (7.25). — *Liszt:* Spring Whea. clears 2.75 (2.75). — *Cukor:* 3 ¾ (4.—). — *On:* 27.12 (27.12). — *Réz:* 16.15/16 (16.15/16). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, november 3. (Terménytőzsde.) (Zárlat.)

Buza irányzata szilárd. Novemberre 72.¼ (72.¼). decemberre 73.¾ (73.¾). *Tengeri irányzata szilárd.* Nov-re 38.¼ (37.¾). — *Zsír:* Nov-re 7.02 (7.—). Decemberre 6.77 (6.82). — *Sealonna short clear* 6.70 (6.66). — *Sertészsír:* Novemberre 20.70 (20.62). Decem-berre — (—.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Napirend.

Naptár: Vasárnap, november 4. — Római katolikus: G. 22. Bor. Károly. — Protestáns: G. 21. Károly. — Görög-oros: (október 22.) G. 21. Aberc. — Zsidó: Marchevan 11. — Nap kelet: 6 óra 34 perckor. — Nyugszik: 4 óra 20 perckor. — Hold kelet: délután 2 óra 46 perckor. — Nyugszik: reggel 3 óra 6 perckor.

A miniszterek nem jöfnak.
Gerleócy Károly emlékezete. Közgyűlés az Országos Magyar Isko-egyesületben.
Football-verseny a Csömöri-úti versenypályán délután fél 3 órakor.
A Széplmre-egylet zászlószentelése délelőtt az egy-temi templomban.
Iparosok oklaldása a Nemzeti Muzeuumban, az Iparművé-szeti Muzeuumban és a Technologiai Iparmuzeuumban délután 2 órától 4-ig.
Zenésise a belvárosi plébánia-templomban délelőtt 10 órakor.
Nemzeti Muzeuum. Régiságit nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig. Többi tárai 1 korona belépőd, mellett tekintethök meg.
Országos Képlár és Diáer kiállítás az Akadémiában délelőtt 9 órától 1 óráig.
Walter Crane kiállítás és Iparművészeti muzeuum nyitva délelőt 9-11g. délután 2-4.
Istvánfy Gyula képlálitása a Felszérődsor 22. szám alatt, Huszár Iona bárónó műtermében reggel 9 órától délután 4 óráig.
Teknológiai Iparmuzeuum nyitva délelőtt 9 órától 1-ig.
Nemzetstrajzi gyűjtemények muzeuma (Muzeuum-körut 4. sz.) nyitva délelőtt 10-12-ig.
Magyar kereskedelmi muzeum és házipari kiállítás a városligeti iparcsarnokban délelőtt 9 órától 12 óráig.
Akadémiái könyvtár zárva.
Muzeuumi könyvtár zárva.
Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9-12. és délután 3-8 óráig.
Közlekedési muzeum a Városligetben, nyitva délelőtt 9-12-ig.
Földtani Muzeuum (Stefánia-ut 14.) nyitva délelőtt 10 órától délután 1 óráig. Díjtalanul megtekinthető.
Magyar Kereskedelmi Muzeuum. igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-ut 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től dé-lután 2 óráig. Tudakozó osztály és kereskedelmi szakkönyvtár VII. Kerepesi-ut 22. sz. Hivatalos órák délelőtt 9-12 óráig és délután 3-5 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása, (a Ke-leti mintatár és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás, melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városligeti iparcsarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereske-deimi részvénytársaság) V. Váci-körut 32. szám alatt.

Szórakozó helyek.

New York-kavéházban minden este nagy ka-tonazene.
Hanusz kavéház Király-utca sarkán, esténként a magy. kir. honvéd zenekar hangversenye.
Union-szálloda díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitás korpán-terem.
Putzer György sztermelben Deák-tér, minden este Schreier hegedű-hangversenye.
Bonossy Orfeuun válogatott műsor.
Ferenczy kavéház. Csökka nemzeti zenekarának hang-versenye.
Tátra kavéház Király-utca Tordaja női zenekarának hangversenye.
Hazam kavéház. Horváth Jancsi jeles zenekarának hangversenye.
Erdélyi minta vendéglő. Dalszínház-utca, a iövárosi közönség találkozó helye.
Monopoli kavéház Váci-körut 37. minden este Oláh Sándor zenekarának hangversenye.
Folies Caprice kiváló új műsor.

M E S E.

Jutka álma.

Van nekem egy kis keresztlányom. Jutkának hívják. Jutka édes, kedves bogárszemű, fítos orru kis lány. Hej, de jó dolga van Jutkának. Édes apja, édes anyja s az ő kedves jó nagy-anya mindig csak a kedvét keresik.

Édes apa drága szép játékokat hoz haza neki. Aranyhaju nagy babát, négykerekű babakocsit, éneklő madárkát, bubos kis tyukot, legelésző báránykát, tarka pintyökét. Még főzödényeket is kapott. Tanul is szorgalmasan sütnifőzni, hogy mire megnő. Ő is olyan ügyes gazdasszony legyen, mint az édes anyja.

A minap is, mikor náluk voltam, nagy lakomát csapott. Főzött morzsalevest, papirguskát. Süttött finom homoktortát.

Meghívta a nagy lakomára két kis öcsésőt, Gyurkát és Gabikát, meg a pici hugoskáját, a buzavirágsemű, lenhaju kis Erzsikét. Meghívta a kis cicát is.

Hanem bizony Gyurka, Gabika, Erzsike és a kis cica haláttalan kis vendégek voltak. Sehogysem izlett nekik a Jutka ebédeje. A pirosszalagos cica belekóstolt a papirguskába, elfintorította az orroskáját és elkezdett nyavikolni. Nem tudták megmondani, mit nyavikolt? En tudom, mert egyszer elmentem a cicaiskolába. Azóta értem egy kicsit a csejnyelvet. Azt nyavikolta a kis cica:

— Édes kis gazdaasszonykám, jobb ám a tejeeske, mint a papirguska.

Erzsikének meg a homoktorta nem kellett. Az meg azt mondta volna, ha már tudna beszélni, hogy jobb a csokoládés torta. És alighanem igáza van neki.

Gyurka és Gabika pedig semmit sem szólnak, csak elkezdtek nevetni: Hi-hi-hi, ha-ha-ha, he-he-he, hu-hu-hu. És bizony illik, nem illik: nagyon kinevettek a morzsalevest.

Es azt hiszitek, megharagudott Jutka rájuk? Dehogy, dehogy! Ő is velük kacagott.

Hát a mulitkor mit csinált Jutka?

Ráadta Gyurkára az ő ruháját. A nyakára, a fejére egy-egy kendőt kötött s egy nagy kosarat adott a kezébe. Jaj, de fura volt a Gyurka. Leért a ruhája a földre, úgy huzta maga után. A kendő meg leesuzzott a fejről, alig-alig látszott ki az orra. A nagy kosarat pedig alig bírta.

Nagy hahotázva jöttek be a gyerekszobából s azt kérdezte Jutka az édesanyjától:

— Nem akar anyuska szakácsné fogadni? Ide jött egy ügyes kis szakácsné, kosár is van nála, akár mindjárt elküldhetjük a piacra.

Persze Gyurka volt az a szakácsné.

Na volt nevetés. Az édes nagyanya úgy kacagott, szinte könnyezett belé.

Éppen akkor érkezett haza édes apa is. Még az is hogy nevette Gyurkát. Olyan fura volt a Gyurka.

Igy mulatnak ők mindig. Ugy-e, milyen jó dolga van Jutkának?

És azért mégis megtörtént a nyáron, hogy Jutka megírtyelte a kacsákat és bizony olyasmit mondott: — Jaj de szeretnék én is kacsá lenni.

No, majd elmondom, hogyan történt ez a dolog.

Hát úgy történt, elmentek Jutkák a nyár elején nyaralni egy kedves szép faluba. Egy gyönyörű házba költöztek. Csupa bokor, csupa lombos fa, csupa virág volt annak a háznak az udvara.

Elment velük a nagyanya is. Ugy szerette ő a kis unokáit, hogy egy percig sem tudott el-lenni nélkülük.

En is elmentem egyszer hozzájuk látogatába.

Ott volt ám a vig élet! Egész nap játszadoztunk a friss levegőn. Hintáztunk, futkostunk, virágot szedtünk, bokrétaát kötöttünk. Kimentünk mindennap az erdőbe is s versenyt daloltunk az énekes madárkával.

Csak egy kis baj volt néha-néha.

Ha a futkosásban nagyon fölmelegedett a Jutka, azonnal hideg vizet akart inni. Persze, hogy ezt nem engedték meg neki, hát ő olyankor duzzogott, rossz kedvű volt.

Egyszer a folyóvíz partján játszadoztak a gyerekek. Jutka, Gyurka és Gabika. Hát meglát-tak egy nagy sereg kacsát. A pajkos Gyurka, meg a fúrge kis Gabika előre szaladtak s kerget-ték a kacsákat. Mire Jutka odaért, már megelégelték a kacsák ezt a mulatságot és uccu-neki, lefutottak a parttól a vízbe. Neki estek a víznek, nagyokat ittak és aztán vigan uszkáltak, lubickol-tak a vízben.

Ahogy Jutka ezt látta, nagyot sóhajtott és azt mondta a kis bohó:

— Milyen jó dolguk van a kacsáknak. Azoknak akármikor szabad vizet inni. En is szeretnék kacsá lenni.

S mikor ezt kimondta, leült a víz partján a puha fűbe s nézegette a kacsákat.

Gyurka és Gabika éppen akkor megláttak egy kis tarka-barka pillangót, utána futottak, ott hagyták Jutkát.

Jutka meg addig nézte a kacsákat, amíg bizony elálmosodott és elaludt szépen.

Elmondom, mit álmodott Jutka a víz partján.

Azt álmodta, hogy kacsá lett belőle. Amint meglátták a parton az idegen kis kacsát, hitták, jöjjön a vízbe uszkálni.

Persze csak úgy hangzott a beszédjük: Tas, tas, tas, tas, tas. De Jutka most megértette, hiszen ő is kacsá volt.

Ő meg egyre csak azt hajtogatta: Tas-tas-tas; Nem megyek, nem megyek. Nem tudok én uszni. Tas-tas-tas, nem vagyok én kacsá, én Jutka vagyok.

De a kacsák csak hitták tovább is s hogy ő nem akart közéjük menni, kijöttek a partra, hogy majd magukkal viszik.

Mi lesz, ha a kacsák beviszik a vízbe. Ő nem tud uszni, beletulad a vízbe, nem látja többé apát, anyát, nagyanyát, testvéreit.

No, megijedt a Jutka. Elkezdett futni. A ka-

csák meg utána. Egyszerre megbotlott egy kőben, felborult és — — — felébredt.

Körülnéz nagy álmosan, hogy hol is van ő? Hát látja, hogy a kacsák bizony most is ott lubickolnak szép csendesen a folyóvízben és nem is történnek ő vele.

Jaj, de megőrült, hogy csak álmodott, hogy ő nem kacsá, hanem Jutka, a bogárszemű, fítos-orru kis Jutka.

Nagy örömmel futott haza, meg sem állt, míg haza nem ért.

Othon már keresték Jutkát. Éppen el akartunk érte menni, megmondta Gyurka, hogy ők ott hagyták a folyó partján.

Az én kis keresztlányom pedig elmondta nekünk, mit álmodott.

Jaj, de örült, hogy csak álom volt az egész.

Nem is elégedetlen azóta soha sem s nincsen soha sem olyan bohó kívánsága, hogy ő kacsá szeretne lenni.

Holló Sárka.

KÜLÖNFÉLÉK.

Nagyanyó szól . . .

Nagyanyó szól s én hallgatom szavát:

„Az én időmben történtek csodák!

Zaklatott lélek sírját odahagyta;

Keresztúton ült esű fekete macska;

Az erdő mélyén lidércfény kísértet,

Lebbent, suhant sok éji rém, kísértet,

Körülvették az élők hajlokát —

Az én időmben történtek csodák!”

„Ah más élet volt, más világ egészen!

A gyermek akkor hitt még a mesében.

A jót szeretni és a rosszat télni

Korán tanulta. S későn kezdett élni.

De amidőn az életbe kilépett:

Új volt neki, szép, s ragyogó az élet!

Ma — fásult szemmel árnyát látja csak.

Virágit tépni: fáradt, lusta, agg.”

Nagyanyó szól s én hallgatom szavát:

„Oh mennyi édes időt éltem át!

Fele való volt és a fele álom,

Oh tünenyes, boldog ifjúságom!

Egy kedvesem volt — az is lett a férjem.

Eg tudja — én ez egygyel is beértem,

S ő is hű volt egy hosszú éltén át —

Az én időmben történtek csodák!”

Erős Renée.

+ **Drága nemzeti hősk.** A délafrikai háborúnak még nincs vége és Lord Roberts-tet még nem igen lehet az angol nemzet hőségének nevezni, de azért már csináltak az angol lapok hangulatot egy, Lord Robertsnek adandó nemzeti ajándék érdekében. A nemzeti ajándék mi lenne más, mint: pénz. Ez a nemzeti hőskultusz jó esomé pénzébe került már a brit polgároknak. Így például *Marborough* hercege kerek egy millió

REGENY.

QUO VADIS?

(107)

— REGENY —

Alta: SIENKIEWICZ HENRIK

— Ugy esillog ez ékszer, mint az esti pir, — mondá Poppaea, aki azt hívé, hogy az ajándék neki van s'ánva.

Nero egy ideig a rózsaszinben tündöklő kövekkel játszadozott, aztán így szólt:

— Viničius, vidd é nyakéket tölem ajándékkul a lygiai királyleánynak, akit paranesomra nőül fogsz venni.

Poppaea szemei villámokat löveltek. Tekintete a császárról Viničiusra siklott, majd Petroniusra nézett hosszan, mérően. Petronius úgy tett, mintha semmit sem vett volna észre. Mikor Viničius később hálálkodott neki, könnyeimű, gondatlan szavakkal válaszolt:

— Aldozz fel Euterpének egy pár hattyt, diésdél a lángszakállu költeményeit és ne kinezd magad továbbra is balga sojtelmekkel.

— Most már nyugodt vagyok, barátom!

Petronius intett neki, hogy hallgasson.

— A császár a koboz után nyul, — suttogá — most tarsuk vissza lélegzetünket, figyeljünk és sajtöljuk ki szemünkéből a meghatottság könnyeit.

A pitvarban hirtelen mozgás keletkezett. Faon, a szabados, bedugta fejét a függöny mögül és rögtön utána Lecanius, a konzul.

Nero összeráncolta homlokát.

— Boesinat, isteni imperátor — hebegő Faon elfulladva — Rómában tűz ütött ki! A város nagy része lángokban áll.

Nero elejtette hangszerét és mindnyájan felugráltak.

— Istenek, Istenek! Tehát végre látni fogok egy égő várost! —

A konzulhoz fordult.

— Ha rögtön utnak indulok, még láthatom a tüzet?

— Uram, kiáltá a konzul, aki Nero szavainak hallatára halálsápadt lett — lángtenger borítja az egész várost, a nép fuldoklik a füstben, az emberek sorra halnak meg, vagy örülten a lángok közé vetik magukat! — Róma el van veszve!

Mély esend honolt az atriumban. Majd hirtelen jajgatni kezdett valaki:

— Vae misero mihi!

Viničius volt az. Ledobta magáról tógáját és pusztán tunikában kirohant a palotából.

Nero kezeit égnek emelte:

— Jajd neked — kiáltott fel — Priamus szent városa!

XIII.

A nap már néháyszor lehanyatlott és ismét feljött és a város meg mindig égett. A tűz a Circus Maximus közelében tört ki és hihetetlen gyorsasággal terjedt mindenfelé, úgy, hogy már az egész belső városrészeket lángtenger borította. Az Aventinus és a Caelius már lángokban állott és a tűz még egyre terjedt tovább a Carinák felé. Evszázadok óta gyűjtött kincsek, megbecsülhetetlen emlékek, pompás templomok, a római mult és dicsőség leghiresebb emlékei mind a lángok martalékai lettek. A második nap estején az égő város visszénye vörvörösre festette az eget: az égő Róma, mint egy hatalmas maglya, bevilágította az egész kampagnát. A teli hold korongja, mint lángoló érc tündökölt az égen és a vöröses fényben esillogó látóhatáron vörvörös csillagok reszkettek.

„Róma veszve van“ — ordította a tömeg.

Az óriási cirkusz már bedőlt és abban a városrészben, ahol a tűz kiütött, egész utcák dőltek romba. A szél hatalmas erővel sivitott a tenger felől és lángszikrákat és izzó parázsesőt sodort a Caeliusra és az Esquilinusra. Tigellinus parancsára, aki a harmadik napon előkerült Antiumból, egész háziorokat bontottak le, hogy a tűz terjedésének gátat vessenek, de hiábavaló volt minden mentési kísérlet.

Tigellinus háza az Aqua Appián, ahol ideiglenesen lakott, asszonyok csapatával volt körülveve, akik „kenyér és fedél“ után siráncoktak. Az összes élelmi szerek legnagyobb részben elégték, és az általános kavarodásban senki sem nézett új élelmi szerek beszerzése után. Már a második napon kiütött az éhínség és a lakosság fenyegető magatartást tanusított. A praetorianusok hasztalan fáradoztak, hogy a rendet fenntartsák, ahol nem találtak nyílt fegyveres ellentállással, ott a kétségbeesett félörült csapatok így kiáltottak: „öljete meg bennünket!”

Atkozták a császárt, az augustinusokat, a katonákat és az elégedetlenség és a lázongás moraja nőttön-nött. Soha Rómában még ilyen állapotok nem voltak. Es hogy a szerencsétlenség még nagyobb legyen, beállottak a forró júliusi napok és a nap sugaraitól és a tüztől átizzott falak között alig lehetett lélegezni. A fustfelhőkben is fulladoztak az életben maradtak. Tízezer halottról és százezer hajléktalanról beszéltek.

Tigellinus egyik küldöncét a másik után küldötte Antiumba és könyörgött a császárnak, hogy jöjjön Rómába, hogy megjelenésével némileg megnyugtassa a kétségbeesett népet. De Nero várt arra a pillanatra, mikor a tűz már „a domus transitaria“-t is körülvette és csak akkor sietett haza, hogy a hatalmas színjátékot tetőpontján élvezhesse.

(Folytatása következik.)

font sterling nemzeti ajándékot kapott a tizennyolcadik század elején. *Nelsonra* is elég pénz költöttek: valami fél millió fontot. *Wellington* herceg is kapott mintegy háromnegyedmillió fontnyi ajándékot halála nemzetétől, szóval: nem is utolsó dolog angol nemzeti hősnékné lenni.

† **Élelmes yankee.** *Saint-Luisban* a múlt héten nyitotta meg *C. L. Tyson* új vendéglőjét. Hogy mindjárt az első napokban sok vendéget biztosítson a nagy pompával berendezett vendéglőnek: pompás reklámot eszelt ki. Női kézzel levelet íratott *St. Louis* minden tekintélyesebb polgárának és a posta, amely nem ügyelhetett arra, hogy a billet-douxokat csak a férj kezéhez kellene kézbesíteni, akárhányszor a feleség kezébe juttatta a rózsaszínű leveleket. A levelekben ez volt írva:

Édesem!

Nem tudom feledni tegnapi esőködöt. Érzem még egyre kiprúg arcomon Jőj-e ma ura édesem, a megbeszített *Excelsior*-vendéglő sarokasztalánál várak esőkre szomjazó ajkakkal, üres kárpokkal.

„A te szerető:

Mucusod.

U. i. Igaz! Gondoskodom arról, hogy kedvenc térszél: epreskalács is legyen a vacsorán.

Saint-Luisban aznap kettőre sorsra jutottak a rózsaszínű levelek. Vagy tízketten kaptak meg azt a címzett és akkor titokban készült a kalendár. Megjelent a sarokasztalnál, várt, de hiába, az ismeretlen mucusra, és evett, ivott, kölöcsözött. Ha a levelet az asszony kezébe került, a férj aligha tudott meg valamit annak tartalmából, de az asszony ott volt a vendéglőben, várta az ura mucusát — és ő is költött. Természetesen ő is hiába várt, de mindegyikük evett a pompás epreskalácsból. Az előzőkeny vendéglős a jó kiszolgálás kibékítette a megcsalatott, kalendár vágyó polgárokat a lesbe állott, bosszuszomjas hölgyeket és a vendéglős az ügyes fogással nagy népszerűsége tett szert.

† **A bőles kupaktanács.** A montevidéi (Uruguay) községtanács zseniálisan oldotta meg azt az immár nem új kérdést: miképpen kell ugy cselekedni, hogy a kecske is jóllakják, a káposzta is megmaradjon.

A montevidéi polgároknak éppenséggel nem tartozott éreynék közé a pontos adózás. Nyakrafőre kapták az intőcéndulákat úgy, hogy mindegyiküknek valóságos gyűjteménye lehetett már, hanem az adó megfizetéséről azért szó sem volt. Az adókövető bizottság végre erélyes lépésre szánta el magát: elhatározta, hogy aki egy bizonyos határnapig még mindig adóhátrétkában lesz, azt egyszerűen becsukatták az adósok börtönébe. A határnap elérkezett, de ez nem jelentette egyszersmind azt hogy az adók is be voltak fizetve s másnap megtörtént az a pokolian kacagtató eset, hogy a városi rendőrség a montevidéi polgárok háromnegyedrészét bekísérte a börtönbe. A törvénynek csak elég volt léve, de most egyszerre megállott a városi

tanács esze hogy mit csináljon ezzel a sok fogolyal, mert az mégis csak bosszantó lett volna, ha a városnak kellene ennyi embernek ingyen ellátást adni. Minthogy az üvilág városkájában sem más a kupaktanács, mint a vés Euróópában, nagy bőlesen kimondták tehát, hogy: nappalra mindegyik fogoly ur mohet, sőt menjen is a dolga után, éjjel pedig a rondőrök visszakísérik csoportonként a fogoly urakat a börtönbe. Mindez pedig megtörtént a huszadik században.

† **Modern kábítószerek.** Franciaországban, a pettyhűt idegek házában napról-napra növekedőben a morfintűz és a kokaintűz száma és ennek arányában nap-nap után szaporodnak a teljesen szétrombott idegterek. Angliában folyton gyonyolódnak az idegrendszer froneik fölött, pedig egy nagyon tisztán gondolkodó és ró angol lap szerint ugyancsak nincs ok a gyonyolódásra, mert különösen az utóbbi években óriási méretekben terjed az idegromló, és kábító szerek használata Angliában is. Így első sorban a kölni víz szerepel idegzsogató ital gyanúán. Az angol drogusták a megmondhatóit mily sok kölni vizet vásárolnak az angol hölgyek s éppen ez a nagy mennyiség bizonyítja, hogy nem csak toalettcélokra használják. Eleinte négy-öt cseppet csepegtetnek cukoroldatukra, ettől ragyogóvá esznek a szemek, kiprúg az arcuk. Fokozatosan rabja lesz a szenvedélynek az, aki belekezdett a kölni víz ivásába s idővel a négy cseppből negyven csepp lesz sőt akárhány nő evokananként issza: a szenvedély eredménye: álmatlanság, ideggyengülés meg ankióia. Londonban különösen az előkező női körökben *lavendula-essencia*-ivók is vannak. A *lavendula-essencia* is cseppenként isszák eleinte, de később a cseppből deinter lesz. „*Diva*”-ba jött a *kapszikum-tinktúra* is, amely helyesen és az orvos előírása szerint külön gyógyszer, de túlságosan használva méreg, amely lassan bár de biztosan teszi tönkre az emberi szervezetet. *Ether* és *kloroform* is járja, mind a kettő különösen a kereskedővilágból szedi áldozatait: a City kereskedőinek nagy része rabja; van közöttük, aki issza, van, aki belélegzi. Leginkább negyven-ötven éves férfiak kábítják magukat kloroformmal és dr. *Kerr*, hírneves angol orvos szerint nines Európában ország, ahol annyi kloroformmérgezési eset fordulna elő, mint Angliában. Alkik a kloroformot *isszák* rendszeren whiskeyvel szokták keverni. Ez a kloroformos whiskey később whiskeyk kloro-orm-ivással lesz és mi sem természetesebb, mint hogy elveozójét rövid idő lefolyása alatt srba dönő.

Apróságok.

Fogházfelügyelő: Micsoda munka ez már megint? Mindegyik rab kö önben dolgozik, mint maga.

Rab (szemtelenül): Kérem fogházfelügyelő ur, ha nines a munkámmal megelégedve, én nagy örömmel fogadom elboacsatásomat.

Vadlót: Én a lehető legcsendesebben dolgoztam, mikor a rendő letartóztatott.

Buro: Dolgozott? Mit csinált?

Vadlót: Az egyik ab akvasat fűrészeltem.

KOZGAZDASAG.

Hetiszemle.

Budapest, november 3.

Gabonaüzlet. (A *Budapesti Napló* tudósítótól.) Az időjárás e héten is nagyon változó volt. Gyakori esapadékok napos, derült idővel váltakoztak, e mellett a hőmérséklet tartósan enyhe maradt. A csapadékok továbbra is előnyös hatásuk voltak, a vetések jól fejlődnek, az elkészült vetési munkálatokat pedig sűrűsösen eszközlik. A víz állása emelkedett és a hajózás valamivel jobban halad.

A külföldi piacok üzletmenetéről kevés újat jelenthetünk. Az iránvzat tartósan bágadt és az árak esőkellenek, habár a tengerentuli piacokon némileg szilárdabb hangulat érvényesült. Argentiniából érkezett fagyjelentések, valamint az Unio őszi búzával bevetett területein a hesszeni legyek fellépése a spekulációt nagyobbmérvű tedezésekre ösztönözte máltal az arólyamok is emelkedők voltak, jóllehet a látható készletek ismét jelentékenyen gvarapodtak és a Bradstreets becslése szerint további 2.157.000 hushel el nagyobbak. A hét végével némi visszaesés alott be, az áremelkedés egyenlegként azonban mégis 2 c. Az Argentiniából beérkezett jelentések valóságát egyébként még be kell várunk mivel más oldalról beérkezett hírek a terméskidításokat kevésbé pesszimistakusan ítélik meg. A kivitelis forgalom dacára a mérsékelt tengeri szállítási díjaknak, mérsékelt maradt. Angliában az üzlet gyenge és nyomott árak mellett esendes leolajásu volt. A francia piacokon az árak továbbra is habar csak kisebbmévű esőkellenést szenvedek. Az összes többi kontinentális piacokon a forgalom minimális, a fogyasztás tartózkodó és olcsóbb árak mellett sem tanust vételekedve.

Nánk is csak gyenge volt a fogyasztás és az iránvzat úgy kenyérmagvak, miut takarmányokkékben inkább be elé törekedő.

Az üzleti forgalomról e héten a következőket jelenthejük:

Buza az egész hét folyamán csak gyenge érdeklődésű. társzkodott. A mámak továbbra is tartózkodóak és csupán jobb- és fromább minőségű aru irant tanusítottak némi vételekedve, melyek azonban csak szorvántanusan kínáltaknak. Az iránvzat ezen minőségek irant tenat jól tartott maradt és tenes árak voltak éérnetők. Gyengebb- és pót-lékos aru ennek ellenében teljesen el volt hana-gova és 5-10 fillérel olcsóbb arakon is csak nehezen volt elnevezhető. A hangulati átában az egész hét folyamán nyugodt volt. Az összforgalom nem több 100.000 mm-nál, a behozatal 20.000 mé-terezszi.

A rádza nyaklánc

— REGÉNY —

Írta: RUDYARD KIPLING

(88)

Ketty lassankint fölemelte a fejét és fölkel. — Vidd a gyermeket és engedd, hogy elmenjünk — mondta rekedt hangon. Az irtalmas homály elrejtette arcát a többiek előtt. — Nem — jelentette ki a királyné. — Az asszony hozza vissza. Es te menj egymagad. Es Ketty elindult.

HUSZONEGYEDIK FEJEZET.

Vesztég maradni a nyeregben, ez az első, amit a fiatal lovasnak meg kell tanulnia. Tarvin ezt megtanulta és ez keserves lecke volt. A városáért, a szerelméért, lökényt pedig kedvesének az életéért szeretett volna elmenni. A város várta őt, lova megnyergelten állt az ajtaja előtt, de a kedvese nem jött, várnia kellett. A sivatagszél izzó lehellelte oly kiméletlenül áradt rá, mint Sitabhai gyűlölete. Ha kinézett, csak a napsugárban alvó várost és a levegőben keringő kányákat láthatta. De ha jött az este, amikor egy merész lovas elérhette volna a vasutat, a földáscok mögü titokzatos alakok osontak elő és a Dak Bungalovtól lötválóságnyira telepedtek le. Mindenfelé felállottak és egy lovasalak ide-oda járt köztük egész éjjel. Újjan nagy volt a esendő, hogy Tarvin ennek az ójratának az egyetlenes patkódobogását is hallotta s ebben a zajban semmiféle bátorító nem volt. Es mégis. . . Ketty nélkül, Ketty nélkül, ismételtette szakadatlanul, már rég tul volna a lovaknak és golyóknak ezen a területen. Végtelen hosszúsággal nyultak meg

az órak, amint így ült és az árnyékok növést és tünezedést látta és minden egyes óra, úgy érezte, mintha Topazra nézve az igaz, a döntő lett volna, mindegyik órában eljátszhatták azok odaát a szerencséjüket.

Ilyen módon már negyvennyolcat pusztított el ezekből a drága órákból és szinte úgy tetszett neki, mintha életének többi részét már csak ezzel a meddő vesztégléssel kell eltöltenie.

Es ezenkívül Kettyt minden elképzelhető veszedelm fenyegette! Hisz Sitabhai feltétlenül azt hitte, hogy a kicsiny, nyulánk nő miatt nyomozta ki a nyakláncot, hiszen ezt meg is mondta. Ketty számára is esett zsákmányul voltaképpen, legalább bizonyos tekintetben, de hogyan mondhatta volna meg azt az ellenségnek, hogy mennyi része lesz belőle Kettynek. A kelletieknek úgy sines az ilyesmikhez érkeke, s azon állanak bosszút, akik legelőbb érnek. Es Ketty? Ugyan, hogyan világosítsa fel őt a helyzetéről? Megmondta neki, hogy veszedelmében vannak, ő pedig annak a veszedelemnek, amely rá várakozott, szembe akart szállani. Hiszen ezt a bátorságot, ezt az önfeláldozó lelket szerette benne, de legesikorgatva kellett bevallania, hogy jó adag önzés is van benne!

Az ijedelmeknek és zavaroknak ebben a forgatagában legalább volt valami derős elem. Mit szől majd a világ, ha megtudja, hogy Sitabhai elvesztette az „ország talizmánját”? Hogyan titkolja majd el a királyné a vesztését és a királyi harag micsoda kitérésének kell majd kitennie magát. Tarvin töprengve ingatta a fejét.

— Hiszen rám nézve elég gonosz a helyzet — dünnyögte, — éppen olyan gonosz, mint amilyen csak lehet, de a vitez Juggut sem érezheti valami jól magát a börtönben. Izen, annyi időm van még, hogy sajnálkozzam ezen a kővér fiakón. Ö vitez Juggut, ha valamivel alacsonyabban élezzek künn a város fala előtt!

Fölkel és kinézett a napsugaras utra. A

sok utonálló közül, aki ott lézengett, ugyan melyik lehetett a palota küldöttje? Az egyik lát-szólag alva hevert tevéje árnyékában. Mikor Tarvin mintegy véletlenségtől néhány lépésnyire tavozott a verandától, az alvó rögtön átgurult a tevé másik oldalára. Tarvin tovább ballagott zsebre dugott kézzel; a tevé hátán a napfényben valami ezüstéket csillogott. Revolverét a kezében tartva ment Tarvin egyenesen a csillogó valaminek. Amikor a tevé előtt állott, a hátán már semmi sem volt, az az ember az igazak álmat aludta, hanem köpenyének a redőzetében egy vadonatúj puskának a csöve villogott.

— Ugy látszik, Sitabhai behitta a katonaságot és magánfegyvertárából vadonatúj fegyverekkel tel is fegyverezte. Juggut puskája szinten új volt, elmékedett Tarvin ott álva az alvó előtt, de az bizonyosan jobban ért a lölegyverhez. Hé, ember!

Lehajolt a vadászra és oda tartotta az arcának a revolvert.

— Sajnálom, hogy megzavaram az álmat, de kikérem ezt a puskát. Mondja meg az asszonyának, hogy ne pazaroljon több puskát, kár értük.

Angolul aligha értett az az ember, de a revolveres beszédesége minden nyelvismeretet fölélegessé tett. Bosszusan adta át a fegyvert és dühösen megesapva a tevéjét, az útjára ment.

— Ugyan hány embert kell még lefegyvereznem ebből a hadseregből? — kérdezte magában Tarvin, amikor a zsákmányolt fegyvert vállára vetve, visszafelé tartott. Vajjon... nem, nem, hogy Ketty ellen merészkednék, azt már még sem hiszém! Elegendő jól ismer, s tudja, hogy akkor pulatástul a levegőbe röpteném! Ha csak felényire is olyan, mint amilyennek mutatja magát, lesámol velem, mielőtt tovább menne!

(Folytatása következik.)

Rozs csak korlátozottan volt forgalomban és míg jobb minőségű áru részint az export, részint a fogyasztás céljaira még könnyebben volt elhelyezhető, addig alárendelt és pécikós áru tetemesen csökkent árak mellett is csak nehezen talált vevőt. Az árak általában ca. 10 fillérrel csökkentek és középminőségű árúért 6.65-6.75, jobb- és prima minőségekért 6.75-6.85 K-ig jegyzünk készpénzfizetés mellett budapesti paritásra. Nyíri származékban csak szőrványosan volt üzlet és inkább csak névlegesen jegyzünk 6.45 K. készpénzfizetéssel Debrecen-Nyíregyháza távolságában átvéve.

Arpa (takarmány- és hántalási célokra) továbbra is csak gyengén van kinalva, vásárolás azonban csak kevés keresletet tanúsítottak és így az árak, esendés irányzat mellett, alig tartottak. Hízalók szükséglet esetén teljes árakat fizettek. Minőség szerint helyben 5.60-5.96 és Kőbányán 6 koronáig jegyzünk. Állomásokon átvéve a forgalom ugyszólván pang. Kisebb tételekben jobbminőségű tiszavideki és felvidéki áru beföldi számú 6.75 korona körül keit el.

Zab valamivel bővebben volt kinalva; a fogyasztási kereslet azonban csak mérsékelt maradt és az árak különösen középminőségű és alárendelt áruban eszökkenő irányzat mellett 5-10 fillérrel csökkentek. Minőség szerint 5.35-5.50, finomabb árú 5.60 koronáig, finom urasági árú néhány fillérrel ezen felül is jegyzünk.

Tengeri (u) prompt áruban szilárd irányzatú volt és 10 fillérrel magasabb árakat ért el; későbbi szállítási határidők azonban kevésbé képezték kereslet tárgyát és változatlanok maradtak. Prompt szállításra 4.55, novemberre 4.55, decemberre 4.65, november-februárra 4.75 koronáig jegyzünk budapesti paritásra. Tiszavideki állomásokon is volt némi forgalom és november-decemberi szállításra 4.30-4.40 koronáig fizettek.

Ipar- és kereskedelem.

A vaskartell. Megszólaltak valahára a kimult vaskartell osztrák részesei is. Erős hangú válaszbán kemény vádakkal lépnek fel a rimamurányi társaság s ennek vezérigazgatója Bíró ur ellen. Valótlannak mondják, hogy az osztrák tagok sohasem elleneztek kifejezetten a hernádvölgyi miveletet; s hivatkoznak Kesztrane urra, a prágai vasmű-társaság vezérigazgatójára, aki ez év február 28-ikán egyenesen megmondta Bíró urnak, hogy a hernádvölgyi vállalatnak a rimamurányi társaság által való megszerzésében az osztrák tagok a kartell megszégéséért látnak. Ugyanezt két héttel több az osztrák tagok végrehajto bizottsága irásosan is tudatta a rimamurányi társaság igazgatóságával. Kesztrane ur még egyéb dolgokra is hivatkozik: arra, hogy Bíró ur már január 26-ikán azt a szándékát közölte vele, hogy a hernádvölgyi miveletet feltétlenül megcsinálja, — ha kell, még a kartell többi tagjainak közreműködése nélkül is. Ez az egymásra való hivatkozása az innesső és a tulsó kartellvezéreknek nagyon mulatságos dolog. Előbb Bíró ur Kesztrane urral akarta bizonyítani, hogy Kesztrane urnak nincs igaza. Most meg Kesztrane ur hívja fel Bíró urat tanuul Bíró ur ellen. Ez a furcsa módja a szembesítésnek pikáns dolog ugyan, de nincs mért bővebben foglalkozunk vele. Az sem nagyon érdekl egyelőre a nagy közönséget, hogy az osztrák és a magyar vasművek részvényei milyen furcsa hullámszám mutatnak legújabbban, noha érdekes dolgokat rebesgetnek itt-ott ennek az egész kartell-háborúnak állitlagos rejtett céljairól. A publikumra ebből az egész dologból csupán az az egy örvendetes tünet tartozik, hogy a vaspiacra az árucikkok árai örvendetes módon hanyatlanak. Világos ebből, hogy a kartellnek egyetlen eredménye és célja a vásárok mesterséges feleségdása és a fogyasztó közönségnek illetéktelen és méltánytalan módon való állandó megterhelése volt. Vagyis: a kartellnek immár kétség-telenül kiderült a kártékonyasága. Tehát a kartellnek nem lehet, nem szabad többé megújittania.

A kereskedelmi miniszter egy közönségben. Felső-Galláról táviratozzák: Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter ma megtekintette a Magyar Államok Közönségére Részevnyársulat felsőgallai bányatelepét. Reggel 10 órakor érkezett Mándy Lajos és dr. Sztéryny József miniszteri tanácsosok, Vértessy Kálmán osztálytanácsos, dr. Hollán Sándor miniszteri titkár kíséretében. Vele voltak még Tibád Antal, Feszty Béla, Bessenyei Ferenc, Konkoly-Thege Miklós országgyűlési képviselők, Mechnaer András és mások. Komáromból Sárközy Aurél főispán, Gácsy Dénes alispán, Antal Gábor püspök, Pulay Géza törvényeszéki elnök jött a miniszter elé, akit megérkezősekor a társulat részéről: gróf Teleki Géza elnök, királdi Herz Zsigmond vezérigazgató, továbbá Gajári Ödön, Löw Tivadar, Fenyessy Ferenc igazgatósági tagok fogadtak. Királdi Herz Zsigmond vezérigazgató üdvözölő beszédo után Sárközy főispán köszöntötte a minisztert, aki azután megtekintette az óriási kiterjedésű kolóniát; a 600 tanulóra berendezett iskolát, a kórházat, gyógyszerházat, azonkívül ellátogatott az Eszterházy- és a királdi Herz-aknába. Ez

alkalommal a bányáidai és galai plébánosok beszen-telték az új Hegedüs Sándor-aknát. A miniszter megtekintette továbbá a gépházat, mely 1200 lóerőre van berendezve, s központi telepet képez, amennyiben ez végzi egy a leszállítás, mint a szellőztetés, világítás és vízemelés munkáját; a szénosztályozót, mely 240 kocsi szenet osztályoz naponta és a legmodernebb berendezés ezen a téren.

A telep berendezése teljes megelégedését vitta ki a miniszternek, aki örömmel hallotta, hogy a bányamű az évben már körülbelül 50 000 kocsi szenet szállít, mely részint Ausztriába, részint Nyugat-Magyarországnak azokra a vidékeire megy, melyek eddig külföldi szenet használtak.

Az ebéd alkalmával Herz vezérigazgató felköszöntötte Hegedüs Sándor minisztert, mint fáradhatatlan előharcosát a magyar ipar fejlesztésének.

Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter megköszönve a figyelmet, lendületes válaszában megemlékezett a magyar ipar haladásáról. Sok helyütt, ugymond, ahol ezelőtt az eke turta a földet, most ezer meg ezer munkás keresi meg kenyerét. Az iparnak ez a legmagasabb fokra való fejlesztése méltó ambíciója lehet a nemzetnek; hiszen ma már a földmivelet sem lehet úgy üzni, mint régen és éppen ezért az ipari fejlődés a földmiveleti érdekek előmozdítására is nagy befolyással van. Örömmel tapasztalta e telepen azt a haladást, amely amerikai tempóra emlékeztet. De figyelmezteti a társaságot, legyen óvatos, mert a szerencse, amely nyomon kiséri, csalóka és ezért kerülni kell a túlzást és minden igyekezetet arra kell fordítani, hogy amit kivívtak, azt meg is tartsák. Az örvendetes példa egyébiránt csak serkentőleg hathat szölvára ama feladat megvalósításában, melynek ereje és tehetsége legjavát óhajlja szentelni: a magyar ipar fejlesztésében.

A miniszter azután még egy munkásküldöttség tisztelgését fogadta, majd délután 4 órakor Budapestre utazott.

A Földmiveletk Országos Egyesülete, mely a kisgazdák érdekeinek istápolására az idén alakult, a nyári szünet után a napokban tartotta meg első igazgatósági ülését Kristóffy József elnöklésével. Az elnök röviden vázolta az egyesület nyári működését és az eddig elért eredményeket, melyeknek részletezésével Nagy Dezső titkár jelentése foglalkozott.

A jelentés örvendetes tényéket felemlíti a szervezkedés kedvező eredményét, melynek folytán a tagok száma aránylag igen rövid idő alatt jóval meghaladta az ezret. Az egyesület eddig 26 000 korona értékben gépeket, gazdasági eszközöket, trágyát stb. közvetített a tagok részére, akik ily engedmény címén közel nyolcezer korona megtakarítást értek el. A mintegy 20 000 korona értékű gabona, gyümölcs, stb. eladásának közvetítésével is teljesen kielégítette a tagok kívánságait. Az egyesület Földmiveletk címen július hó 1-től kezdve ingyenes helitapot juttat tagjainak. Kristóffy József elnök kiegészítvén a titkári jelentés adatait, utalt a szervezkedés folytatására, a szakosztályok működésének megkezdésére, s bejelentette, hogy már is több, a kisgazdák érdekeit közelről érintő fontosabb tárgy van előkészítés alatt s a legközelebbi időben az előadásokat meg is fogják kezdeni. Az összes jelen-volt igazgatósági tagok beható megbeszélés tárgyává tették az előadottakat s különös megelégedést keltett köztük az a tevékenység, amely a taggyűjtést ily szép eredményre végezte és a közvetítésben olyan nem várt hasznót juttatott a tagoknak. Kimondták, hogy az egyesület a kormányhoz fordul támogatásért, a központban az értekesítést és a gazdasági cikkeket beszerzését tovább folytatja. Elhatározták végül, hogy a földmiveletügyi kormányt felkéri az egyesület támogatására és hogy a kisgazdák érdekl minden ügyben az egyesület véleménye is meghallgattassék.

A zóna reformja. A magyar királyi államvasutakon tervezett új személydijszabás életbe léptetését a felmerült pénzügyi aggályok miatt tudvalevőleg jobb időkre el kellett halasztani és ezzel együtt a tervezett új podgyászforgalom is függőben maradt. Minthogy azonban időközben egyéb okokból a magyar királyi államvasutak eddigi személydijszabásának új kiadása vált szükségessé, értesülésünk szerint elrendelte Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter, hogy ez alkalmal a tulságos merevségénél fogva igen sok panaszra okot adott és több tekintetben célszerűtlennek bizonyult eddigi podgyászdijszabás érvényen kívül helyeztessék, illetve az annak idején ismertetett új podgyászdijszabás által pótolatassék.

Ez új podgyászdijszabás azt a lényeges változtatást foglalja magában, hogy a jelenlegi távolsági zónák fenntartása mellett, a dijkiszámítás nem úgy, mint eddig darabonként, hanem a tényleges súly alapján és tekintet nélkül a podgyászdarabok számára fog végeztetni. A dijkifetés pedig — a minimális 50 kilogramm súly épségbe tartásával — ezental olyképpen fog történni, hogy az 50 kilogrammot meghaladó minden 10 kilogramm után az első zónában 10, a másodikban 20 és minden további zónában 20-20 fillérrel több lesz fizetendő.

Hasonló kiegészítést nyer egyidejűleg a kassai-oderbergi vasut személy- és podgyászdijszabása is, mely vasut és a magy. kir. államvasutak között tudvalevőleg a személy- és podgyászdijszabás tekintetében dijszabási közösség áll fenn; hasonlóan módosulnak végre a fenntemlített értelemben a magy. kir. államvasutak üzemében álló helyierdekű vasutak podgyászdijszabása is.

A vetések állása. A földmiveletügyi miniszterhez beérkezett jelentések alapján október 31-ikén a vetések következőképp álltak:

Az őszi gabonajelk vetése az egész országban serényen halad és az új vetés helyenkint már szépen kikelt; sőt ott is, ahol az előző száraz idő miatt a vetés egyáltalán nem, vagy csak foitosan kelt, az eső folytán nagyrészt helyrejött. Vannak azonban területek, ahol eső hiányában a vetések még most sem keltek ki.

A repcevetések az előző száraz időjárás, valamint hernyók és rovarok pusztítása következtében nagyrészt kivesztek és kiszántáltak.

A takarmány- és cukorrépa kiszédését és bevermelését nagyrészt bevégezték. A takarmányrépa terméseredménye a cukorrépanál gyengébb.

A szőlőket a nagyrészt elvöggett szüret után takarni kezdik.

A rétek és legelők fűmivése az esős időjárástól ismét feléledt és helyenkint elég tápot nyújt a legelő jószágoknak.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferenovárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1900. évi november 3. Készlet 1478 darab. Erkezett 1096 darab. Összesen 2574 darab. Eladott 1339 darab. Maradt 1235 darab. — Napi árak: 120-180 kilogramm súlyban 80-90 koronáig, 220-280 kilogramm súlyban 80-98 koronáig, 320-380 kigr. súlyban 84-98 K-ig. Oreg nehéz páronkint 200-500 kilós 80-90 koronáig. Malac 50-100 kgrig 72-80 korona. A vásár hangulata élénk.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, november 3.

Készüzárból kedvtelen hangulat mellett elkel 10 000 métermássa, jobb minőségűek változatlan, gyengébb minőségű árak elhanyagoltabbak és 5 fillérig olcsóbb árakon keltek.

Eladottak:

Buza, Tiszavideki: 150 mm. 80 k. 7 K. 82½ k. 350 mm. 78 k. 7 K. 82½ k. 100 mm. 78 k. 7 K. 60 l., 600 mm. 78 k. 7 K. 75 l., 100 mm. 77 k. 7 K. 60 l., 100 mm. 77 k. 7 K. 67½ k. 100 mm. 77 k. 7 K. 60 l., 100 mm. 76 k. 7 K. 55 l., 100 mm. 76 k. 7 K. 45 fillér.

Pestmegyei: 100 mm. 79 k. 7 K. 60 f., 500 mm. 78 k. 7 K. 65 l., 100 mm. 78 k. 7 K. 60 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 50 l., 100 mm. 78 k. 7 K. 50 l., 600 mm. 78 k. 7 K. 50 l., 300 mm. 77 k. 7 K. 35 l., 100 mm. 77 k. 7 K. 35 l., 100 mm. 76 k. 7 K. 85 l., 100 mm. 75 k. 7 K. 85 l., 200 mm. 76 k. 7 K. 45 fillér.

Adai: 3700 mm. 76 k. 7 K. 50 f. **Fehérmegyei:** 650 mm. 78 k. 7 K. 70 f. **Bácskai:** 200 mm. 74 k. 7 K. 10 f. **Erdélyi:** 100 mm. 76 k. 7 K. 05 f. úszkös. **Zentai:** 4600 mm. 76 k. 7 K. 55 l. **Rozs:** 100 mm. 6 K. 95 l., 400 mm. 6 K. 77½ f., 200 mm. 6 K. 82½ f.

Mind három hónapra. **Löhére:** 600 mm. 60 K. — f. erdélyi, 33 mm. 56 korona.

Lucerna: 33 mm. 40 k. **Készpénzfizetés mellett.** A készáru hivatalos jegyzése a budapesti árú- és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

B u z a	Kilós	50 kilogramm ára		100 kilogramm ára		
		K-tól	K-ig	K-tól	K-ig	
Tiszavideki	0	75	7.25	7.35	7.75	7.60
"	75	7.25	7.35	7.80	7.75	7.65
"	75	7.45	7.60	8.10	8.00	7.90
"	75	7.40	7.70	8.20	8.10	8.00
"	75	7.15	7.35	7.90	7.85	7.80
"	75	7.35	7.50	8.00	7.75	7.85
"	75	7.40	7.60	8.10	8.00	7.90
"	75	7.60	7.70	8.20	8.10	8.00
"	75	7.15	7.25	7.90	7.85	7.80
"	75	7.25	7.40	8.00	7.85	7.75
"	75	7.70	7.80	8.10	8.00	7.90
"	75	7.50	7.60	8.20	8.10	8.00
"	75	7.80	7.90	8.30	8.20	8.10
"	75	7.40	7.50	8.00	7.90	7.80
"	75	7.65	7.75	8.10	8.00	7.90
"	75	7.10	7.25	7.80	7.70	7.60
"	75	7.35	7.45	7.90	7.80	7.70
"	75	7.45	7.55	8.00	7.90	7.80
"	75	7.45	7.55	8.10	8.00	7.90

Egyéb gabonaművek	Kilós	50 kilogramm ára		
		K-tól	K-ig	
Rozs	uj elsőrendű	70-72	6.85	7.05
"	másodrendű	—	6.80	6.90
Arpa	takarmány	60-62	6.90	6.10
"	égetni való	62-64	5.50	5.80
"	sörözőre való	64-66	—	—
Zab	bánási	30-41	6.50	6.75
"	mánemű	—	6.60	6.80
Tengeri	uj káposzta	—	15.00	15.50
"	bánási	—	5.80	6.70

A határidőüzlet folyamán a következő kitések történtek:

Buza októberre	7.75-7.74-7.73-7.72
Rozs októberre	7.25-7.27-7.25
Tengeri májusra	5.07-5.06-5.05
Zab októberre	5.56-5.58

Déli egy órakor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tözsden:

	pénz	—	áru
Buza októberre	7.72	"	7.73
Rozs októberre	7.26	"	7.27
Zab októberre	5.57	"	5.58
Tengeri májusra	5.05	"	5.07

Déliután fél 5 órakor zárul:

Buza októberre	7.72—7.74
Buza áprilisra	7.26—7.27
Rozs októberre	5.04—5.05
Rozs áprilisra	5.56—5.58
Tengeri májusra	
Zab októberre	
Zab áprilisra	
Repece augusztusra	

A budapesti értéktőzsde.

A mai előtőzsde kedvező irányzatban nyílt meg a kedvező hangulat főleg szállítási értékekben fejeződött ki.

A helyipiac változatlan volt.

A déli tőzsdén Berlinből hausse-irányzatot jeleztek, mely nálunk csak szerény mértékben kellett visszhangot.

Ezzel szemben a helyipiac igen el volt hanyagolva.

A valutapiac folytonos hajlandóságot mutat a gyengeségre, márkák ma 111.65 árban jegyeztek, mely árfolyam a relációt csaknem érinti.

Az előtőzsde csendes.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 655.50—656.—, Osztrák hitelrészvény 658.75—660.—, Osztrák-magyar államvasút részvény 657.25—658.50, Jelzálogbank 431.—432.50, Rimamurányi vasúti 478.50—480.—, Közúti vasút 592.—593.—, Salgótarjáni 630.—632.—, korona.

A déli tőzsde nyugodt.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény —, Osztrák hitelrészvény 658.50—660.—, Osztrák-magyar államvasút részvény 657.50—, Jelzálogbank részvény 432.—, Rimamurányi 478.—482.—, Közúti vasút 592.—594.—, korona.

Forgalomba került: Koronajáradék 90.35. I. magyar iparbank 320.—325.—, Első magyar általános biztosító 4950—5000, Magyar aszfalt 340.—346.—, Salgótarjáni kőszénbánya 630.—632.—, Villamos városi vasút 276—278 korona.

Utőtőzsde. A 4 órai zárlatkor maradt:

Osztrák hitelrészvény 663.—, Magyar hitelrészvény 658.—, Leszámitoló bank részvény 426.—, Rimamurányi vasútrészvény 484.50, Osztrák-Magyar államvasút részvény 658.—, Közúti vasút részvény 593.—, Villamos vasút részvény 276.— korona árfolyammal.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar 39.—45.—, korona, vörös idej 55.—57.—, korona, vörös erdélyi —, korona, vörös bánsgai —, korona, középszemű 60.—63.—, korona, nagyszemű 67.—70.—, korona, Disznózsir: budapesti: 53.50—59.—, korona, vidéki —, korona, Táblaszalonna: légenszáritott vidéki —, korona, városi 4 darabos 51.—51.50, korona, 3 darabos 53.—53.50, korona, füstölt —, korona, Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség —, korona 120 darabos —, korona, 100 darabos 15.25—15.50, korona, 85 darabos 16.—16.55, korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.25—14.75, korona, 100 darabos 15.25—15.50, korona, 85 darabos 16.25—16.75, korona, Szilvaiz: szlavóniai 18.25—18.50, korona, szerbiai 16.25—16.50, korona, azonnali való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

Előtőzsdén teljes üzletessé várt, dacára szilárd külföldnek, irányzat is gyengébb.

Déli tőzsdén azonban élénkült az irányzat és üzlet is.

Zárlat nagyon szilárd, Berlinre szilárd, Disconto Berlinben 4 1/2%.

Bécs, november 3. (Magyar értékek zárlata.) 4% os aranyjáradék 114.85, Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegye 130.—, Magyar vasúti kölcsön ezüsten 98.35, Magyar keleti vasúti állami kötvény 116.25, Magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 426.—, Rimamurányi vasútrészvény 481.50, Magyar koronajáradék 90.35, 4% os Magyar földterhm. kötvény 91.50, Magyar hitelbank részvény 658.—, Magyar nyremény kölcsön sorsjegye 164.—, Kassa-oderbergi vasúti részvény 345.50, Magyar kereskedelmi bank 25.40 Magyar cukoripar —.

Bécs, november 3. (Osztrák értékek zárlata.) 4 1/2% os papírjáradék 97.20, 4% os osztr. aranyjáradék 114.60, 1890-iki sorsjegye 132.10, Osztrák hitelsorsjegye 390.—, Angol-osztrák bank 272.—, Bécsi bankjegyesület 467.—, Osztrák-magyar bank 1887, Déli vasút 109.—, Dunagőzhajózási részvény 758.—, Dohányrészvény 288.—, Császári és királyi arany 11.41, Német bankváltó 117.60, 4 1/2% os ezüst járadék 96.90, Osztrák koronajáradék 90.35, 1864-iki sorsjegye 199.25, Osztrák hitelintézeti részvény 652.50, Unionbank 542.—, Osztrák Länderbank 410.50, Osztrák-magyar államvasút 658.—, Elbavölgyi vasút 468.—, Alpesi bányarészvény 419.—, 20 frank, arany 19.20—, Londoni váltóár 240.55, Bécsi Tramway

Litt A. 273.—, Bécsi Tramway Litt B. 268.—, Lipót kohó —, Az irányzat szilárd.

Bécs, november 3. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A déliutáni magánforgalomban a zárlatot a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 254.50, Magyar hitelrészvény 663.25, Angol-Osztrák bank 272.—, Bécsi bankjegyesület 468.—, Union bank 543.—, Länderbank 410.50, Osztrák-magyar államvasút részvény 659.—, Lombard 109.50, Elbavölgyi vasút 468.50, Északnyugati vasút részvény 453.—, Dohányrészvény 288.50, Rimamurányi vasúti 481.—, Alpesi bányarészvény 421.50, Májusi járadék 97.20, Magyar koronajáradék 90.35, Török sorsjegyek 105.—, Német birodalmi márká 117.62, Napoleon d'or 19.20.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, november 3. (Tőzsdéi tudósítás.) A tőzsde azzal a nem egészen biztató hangulattal indult, amely a tegnapi utőtőzsdén uralkodott. A tegnapi düsseldorfi piaci jelentés alapján közszerények szárdak voltak, ellenben vasrészvények gyöngylőre hajlottak. Később véleményes vásárlásokra különösen a kohórészvények javultak. Bankrészvények is a tegnapi utolsó árfolyam fölé emelkedtek. Egyebekben az üzlet szilárd irányzat mellett korlátolt volt. Vasutak közül olaszok hazai híreire javultak, belföldiek véleményes vásárlásokra emelkedtek. A szilárdság a második tőzsdéorában is tartotta magát. Kohórészvények tovább emelkedtek. Zárlat után a bank- és bányarészek irányzata visszavásárlásokra nagyon szilárd volt. Porosz jelzálogbank részvények 66, földhitelintézeti részvények 50, Magánészámítási kamatláb 4 1/2%.

Berlin, november 3. (Zárlat.) 4 1/2% os papírjáradék —, 4% os osztrák aranyjáradék 97.50, Elbavölgyi vasút —, Magyar koronajáradék 90.80, Osztrák-magyar államvasút 140.40, Kassa-oderbergi vasút —, Bécsi váltóár 84.95, Magyar vasúti beruházási kölcsön 100.80, Alpesi bányarészvény —, Disconto-Commandit 176.90, Általános villamosági Edison 220.50, Gelsenkirchener 188.90, Laura-kohó 203.50, 4 1/2% os ezüstjáradék —, 4% os magyar aranyjáradék 96.75, Osztrák hitelrészvény 207.50, Déli vasút 25.50, Károly Lajos vasút —, Orosz bankjegyek 217.—, 4% os új Zorois kölcsön —, Török dohányrészvény —, Olasz járadék 95.25, Magyar hitelbank —, Dynamit Trust 149.25, Harpeni 180.80, Az irányzat szilárd.

Berlin, november 3. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. 4% os magyar aranyjáradék 96.75, Magyar koronajáradék 90.50, Osztrák hitelrészvény 207.75, Osztrák-magyar államvasút 140.50, Déli vasút 25.50, Északnyugati vasút 217.—, Elbavölgyi vasút —, Orosz bankjegy készpénz —, Buschtiehrudri —, Orosz bankjegy —, (Ultimo), Lombard —.

Hamburg, november 3. (Zárlat.) 4 1/2% os ezüstjáradék 96.90, 1860. sorsjegye 133.—, Déli vasút 25.50, 4% os osztrák aranyjáradék 97.—, Osztrák hitelrészvény 207.50, Osztrák-magyar államvasút 140.50, Olasz járadék 95.—, 4% os magyar aranyjáradék 96.90, Az irányzat szilárd.

Frankfurt, november 3. (Zárlat.) 4 1/2% os papírjáradék 97.10, 4% os osztrák aranyjáradék 97.40, Magyar koronajáradék 91.—, Osztrák-magyar bank 121.50, Déli vasút 25.60, Elbavölgyi vasút —, Londoni váltóár 204.47, Bécsi bankjegyesület 117.70, Villamos részvény 129.—, 3% os magyar aranykölcsön 78.60, 4 1/2% os ezüstjáradék 96.90, 4% os magyar aranyjáradék 96.60, Osztrák hitelrészvény 207.—, Osztrák-magyar államvasút 140.40, Északnyugati vasút 114.—, Bécsi váltóár 84.9.—, Párisi váltóár 814.83, Unionbank —, Alpesi bányarészvény 210.—, Az irányzat szilárd.

Frankfurt, november 3. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfolyamok január. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 208.—, Osztrák-magyar államvasút 140.80, Déli vasút 25.90, Osztrák aranyjáradék —, Olasz járadék 95.10, Laura-kohó 204.50, Harpeni 179.75, Discont —, Alpesi —, Bécsi bankjegyesület —, Az irányzat szilárd.

Páris, november 3. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasút —, 4% os osztrák aranyjáradék 97.20, Osztrák Länderbank 410.—, 3% os francia járadék 100.57, Ottomanbank 534.—, 3 1/2% os francia járadék 101.75, Alpesi bányarészvény —, Déli vasút —, 4% os magyar aranyjáradék 97.50, Párisi bankrészvény 1077, Olasz járadék 95.40, Francia törleszt. járadék 99.45, Osztrák földhitelintézeti részvény —, Török dohányrészvény 306.—, Az irányzat javult.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

November 3. A sertésüzlet irányzata változatlan.
A) Hízott sertések ára: I. A Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) — fillérg. Oreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 96—98 — fillérg. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm valós súlyban) 96—97 — fillérg. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 96—98 — fillérg. II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérg. Közép (páronként 240—280 kilogramm súlyban) — fillérg. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérg. Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. IV. Romániai eredeti (Stach): Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli súlyban) 94—96 — fillérg. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 93—94 — fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 92—94 fillérg.

Sertésleltérszám 1900. november 1. napján volt készlet 36.594 darab. — 1900. november 2. napján elhajtattott 1420 darab. 1900. november 2. napján elszállított 1506 darab. 1900. november 3. napjára maradt készletben 36.508 darab.

UTMUTATO.

Sternberg Armin és Testvére hangszergyár, cs. és kir. udv. szállító B.apest, VII., Kerepesi-ut 36) Zongora-termek Kossuth Lajos-utca 22. (Károlyi-körut sarak Zene-palota. Megjelent! **MAGYAR-TILINKO-ISKOLA,** melynek segélyével a tilinkón tökéletességgel és alaposan meg lehet tanulni játszani, — minden további magyarázat nélkül. Egyszerinsmind 65 legszebb magyar s más kedvelt érab. Ár a frt 50 kr.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Vezérgazgató: Benke Gyula, VI. ker., Andrássy-ut 5.

Első Leánykiházasítási Egylet Budapestom, VI. ker., Teréz-körut 40—42. szám. Alapították 1863. évben. Kifizetett nászjutalékok 1892. december hó 31-g **L800,000 frt.** Legelőnyösebb feltételek kiházasítási biztósításokra 300 frtől 10,00 frtüg.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, november 3.

Az északi maximum a Finn-óhól fölé boesátkozott, emelva a légnymást egész Oroszországban és leszorítva a keleti depressziót végleg Európa területéről. E közben Olszország fölött egy nagyobb kiterjedésű, de sekély depresszió fejlődött.

Esők főleg ezen depresszió hatáskörében, tehát Olszországban és az Alpekekben voltak. Olszországban az idő szárazabbra fordult.

Hazánkban az idő tulnyomóan felhős és az ország nyugoti részein kis mértékben esős. Nagy esőmennyiséget csupán a tengerpartoktól jelentettek. A hőmérséklet magasabb a normálisnál.

Küldés: Esős és egyelőre enye idő várható.

TÁJÉKOZTATO.

Miért vannak még emberek, a kik a Kathreiner-féle Kneipp malata kávéát még nem használják, noha ez egy izletes és egészséges kávéval?

Mert nem tudja még mindenki, hogy mily nagy előnyökkel bír a Kathreiner kávé, a mely a kávé-növény egy kivonata által a bakkávé izét és zamátját nyeri. Ő ezáltal felülmulhatatlan módon magában egyesíti a honi malatákészítmény értékes egészségét tulajdonságait a bakkávé kedvelt ízével. A Kathreiner Kneipp malata kávé nagyobbrazt mint pótkávé szolgál a bakkávéhoz, azonban tisztán élvezve is kitünően ízlik. Mindenütt kapható, de nyitva soha sem lesz árusítva, s csakis az ismert eredeti csomagokban valódi, a melyek Kneipp páter arczképét viselik és a nevet: »Kathreiner«.

Vizállás.

	Nov. Ngy 2 3	méter		Nov. Ngy 2 3	méter		
Inn	Schöding	1.62 0.46	Tisza	M-Szilg	0.53 0.40		
Duna	Passau	1.37 1.10		Tukoháza	0.44 0.20		
	Bécs	1.30 1.16		V-Namény	0.— 0.60		
	Linz	0.71 0.93		Tokaj	0.51 1.06		
	Pozsony	1.38 1.25		Tisza-Párod	0.16 0.32		
	Kumárom	1.29 1.78		Szabolcs	0.37 0.46		
	Budapest	0.68 0.66		Csongrád	0.61 0.28		
	Paks	0.47 0.66		Szeged	0.14 0.18		
	Mohács	0.80 0.65		Török-Bocsa	0.— 0.65		
	Gombos	1.26 1.12		Titell	0.— 0.78		
	Ujvidék	0.65 0.67		Ondóva	Bárta	0.31 0.33	
	Pancsova	0.88 0.80		Popelya	Hód	0.14 0.94	
	Orsova	1.18 1.02		Bodrog	Zemplén	1.83 1.99	
Morva	Magyarfalva	0.90 0.—		Sajó	Zsolca	1.60 1.60	
Vág	Zselna	0.61 1.64		Hernád	H-Nemeti	0.19 0.19	
	Trencsén	0.75 0.59		Berettyó	Margits	0.14 0.34	
	Szered	1.— 0.85		H-Árpád	0.31 0.22		
Rába	Sz-Gothárd	0.14 0.14		Kávé	Cserca	0.67 0.—	
	Sávár	0.14 0.19			M-V Árad	0.04 0.07	
	Győr	1.18 1.17			Balvány	0.48 0.44	
Dráva	Pittau	0.— 0.93			Tuzs	0.34 0.34	
	Zákány	0.64 0.62			Gurahona	0.24 0.—	
	Barca	0.46 0.47			Borosgyón	0.— 0.13	
	Eszék	0.65 0.62			Békés	0.80 0.32	
Mara	M-Szerdah	0.42 0.42			Tuzs	0.31 0.34	
Sávva	Zágráb	0.54 0.48			Gy-Fehérvár	0.20 0.13	
	Szizek	0.51 0.35			Branyitska	0.26 0.—	
	Mitrovica	2.19 2.24			Soborea	0.— 0.—	
Erzso	Bécs	0.53 0.36			Árad	1.83 1.35	
	Szatmár	0.93 0.49			Máty	0.34 0.28	
	Kraszna	N-Majtény	1.03 1.72		Temes	K-Köszly	0.39 0.10
	Latorca	Munkács	0.23 0.16		Bécs	Kiszé	0.67 0.12
	Laborca	Homona	0.14 0.16		Temesvár	0.— 0.—	
Ung	Ungvár	0.17 0.33			Hecskerek	1. 0.10 0.10	

— Csak akkor valódi, ha közvetlen tőlem rendelik — fekete, fehér és szines 45 krtól 14 frt 65 krig méterenkint — egész ruhák s blousoknak való! — Mindenkinél postabér és vámentesen, házhoz szállítva. Minták postafordultával küldetnek.

Henneberg G., gyáros — **Zürichben.**
Cs. és kir. udvari szállító.

„Henneberg-selyem“

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Vasárnap, 1900. november hó 4-én.
Pollinó Bianchi Blanka mint vendég.

Bánk bán.

Eredeti nagy opera 3 felvonásban. Zenéjét szerzettó Erkel Ferencz. Szövegét írta Egressy Béni.

Személyek:

H. Endre	Beck	Petur bán	Ney
Gertrud	Bianchi	Biberach	Szendrői
Ottó	Kiss	Solyom mester	Mihályi
Bánk bán	Arányi	Udvarmester	Kornai
Melinda	F. Pevny I.	Tiborc	Takács

Kezdeté 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1900. november hó 4-én.
Délután 2 1/2 órakor mérsékelt helyekkel.

Himfy dalai.

Vigjáték 3 felvonásban, egy előjátékkal. Irta: Berceik Árpád.

Személyek:

Kisfaludy S.	Mihályi	Takács József	Horváth
Kisfaludy K.	Dezso	Skublies I.	Náday B.
Özv. Biró József	Rákosi Sz.	Fehér György	Hotényi
Szegedy Rózsa	Alszege I.	Horváth J.	Egressy
Bay Annuska	Ligetj J.	Gaál József	Faludi
Rosty Antal	Vizvári	Nagy Pál	Kőrösmezői
Bozserdy K.	Caászár	Nagy Pálné	Vizváriné
Jolán	Domján	Janka	Fábián

Este:

Harmadszor:

Éjféli után.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta Hajó Sándor.

Személyek:

Füzes Róbert	Dezso	Blanka	Hettyei
Ella	Alszegei	Halmás Jenő	Náday B.
Nelly	Török I.	Szeréni	Horváth
Emődi	Caászár	A háziúr	Kőrösmezői
Meredásnyky	Gyenes	Házikasszony	Vizvári M.
Paulich	Hotényi	Egy ur	Zilahy
Sárközy	Ujházi	Ejjelek alak	Faludi

Kezdeté 7 1/2 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1900. november hó 4-én.
Koldus és királyfi.

Operett 3 felvonásban. Mark Twain elbeszélése nyomán szövegét írta és zenéjét szerz. Sziklai Kornél.

Személyek:

Edward	Feledi	Vörj	Iványi
Cindoor báró	Sziklai	Tojya	Mátrai
Mayonnaise	Vidor	Rigó	Erdős
Anasztás	Lundvay	Muslimca	Sarlai
Puff	Bessenyei	Fenella	Szilassy
Mánó	Füredi	Emilina	Dóry
Cameleon	Kardos	Liliom Kató	Láng
Papus	Giróth	Pszit	Rózsa Lili
Richard	Beótny	Kukorica	Inkey
Pintye	Boross	Csilla	Varga

Este:

Angot asszony lánya.

Vig opera 3 felvonásban. Szövegét írták Clairville, Siraudin és Koning. Ferdinató Vezéri Odón. Zenéjét szerzette Charles Lecocq.

Személyek:

Angot Clairette	Szoayer	Cadet	Kunosi
Lango	Margó	Buteux	Erdős
Pomponnet	Giróth	Vilmos	Sarlai
Ango Pitou	Palásthy	Louchard	Mátray
Larivaudière	Sziklai	Huszárstst	Odry
Brénitz	Füredi	Amaranthe	Láng

Kezdeté 7 1/2 órakor.

Jegyek a M. kir. Operaház, Nemzeti és Magyar Színház előadására kaphatók és előjegyezhetők Bárd Ferenc és Testv. zeneműkereskedésében Kossuth Lajos-utca 4. sz. és Andrassy-ut 42. sz. a., valamint a New-York kávéházban. (Telefon.)

Stettenheim

(WIPPHEN)

felolvasása
f. é. november hó 5-én a Vigadó kistermében.

Jegyek kaphatók Bárd Ferenc és Testv. zeneműkereskedésében IV., Kossuth Lajos-utca 4. (Standard-palota) és VI., Andrassy-ut 12.

Szerdán, nov. 14-én, Royal-szálló termében

Kemény Rezső

hegedűművész hangversenye.

Jegyek kaphatók a „Harmonia” zenemű- és zongorakereskedésben, Váci-utca 20. sz.

Hétfőn, november 26-án, Royalterem,

Burmester

Willy hegedűművész hangversenye.

Jegyek kizárólag NÉRY BÉLA zeneműkereskedésében Andrassy-ut 12. kaphatók Telefon.

TÁTRA NAGYKÁVÉHAZ.

Családok szórakozó helye VII., Király-utca 77.
Ma és mindennap Torjado remek hölgyzenekar Rosenzweig kedvelt karmester vezetésével...
külön szobák. Kérésre átalakított. Hűdög buffet. Grüner Jacques, kávé.

A NEW-YORK KÁVÉHÁZBAN esténként

Southernland étterem. katona-zene.

PUTZER pince-éttermeiben Deák-tér.

Ma és minden este SCHREYER, a perzsa sah által kitüntetett hegedűművész hangversenyez. - Számos látogatásért eszedik Putzer György vendéglős.

Ferenci kávéház

(Ujvilág és Rostély-u. sarkán.)

Budapest legkellemesebb szórakozó helye a fővárosba érkező idegenek találkozója Csóka közkelvett zenekarának hangversenye. Hűdög buffet. - Mérsékelt árak. Egész éjjel nyitva. - Figyelem! Kiszolgálás. Gross Béla, kávé.

Nyitva éjjel 3 óráig. A legjobb magyar konyha Nyitva éjjel 3 óráig.

az Erdélyi Mintavendéglőben,

VI., Dalszínház-utca 9. (az Operaház mellett).

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Pénztárnyitás 7-kor, a nagy műsor miatt kezdete pontban 8-kor. Ma vasárnap

2 nagy előadás

délután 1/2 órakor

nagy gyermek előadás

fel helyekkel

egész új válogatott családi műsorral.

Délután 4 órától kezdve a télikert kávéházban zene. Munczy Lajos zenekara hangversenyez.

Mindkét előadásban fellépte a világhírű

MARIO G. urnak

4 idomított óriási párduecival.

Este 8-kor: nagy előadás.

Nagy hatású a fenomenális novemberi műsor, a világ legelső művészeivel.

Paquette Gabriella k. a.

Mario G. ur 4 idomított óriási párduecival.

A. és S. Linne Cronin Moris ur

Littke Carlsen

A 3 Almasio A 3 Behrwall

ugymint az összes specialitások.

Jegyek elővételben kaphatók Weiss A. donány nagytárszó, Károly-körút 20. és a Mulató nappali pénztáránál.

Ma vasárnap

egész új válogatott családi műsorral.

Délután 4 órától kezdve a télikert kávéházban zene. Munczy Lajos zenekara hangversenyez.

Mindkét előadásban fellépte a világhírű

MARIO G. urnak

4 idomított óriási párduecival.

Este 8-kor: nagy előadás.

Nagy hatású a fenomenális novemberi műsor, a világ legelső művészeivel.

Paquette Gabriella k. a.

Mario G. ur 4 idomított óriási párduecival.

A. és S. Linne Cronin Moris ur

Littke Carlsen

A 3 Almasio A 3 Behrwall

ugymint az összes specialitások.

Jegyek elővételben kaphatók Weiss A. donány nagytárszó, Károly-körút 20. és a Mulató nappali pénztáránál.

Ma vasárnap

egész új válogatott családi műsorral.

Délután 4 órától kezdve a télikert kávéházban zene. Munczy Lajos zenekara hangversenyez.

Mindkét előadásban fellépte a világhírű

MARIO G. urnak

4 idomított óriási párduecival.

Este 8-kor: nagy előadás.

Nagy hatású a fenomenális novemberi műsor, a világ legelső művészeivel.

Paquette Gabriella k. a.

Mario G. ur 4 idomított óriási párduecival.

A. és S. Linne Cronin Moris ur

Littke Carlsen

A 3 Almasio A 3 Behrwall

ugymint az összes specialitások.

Jegyek elővételben kaphatók Weiss A. donány nagytárszó, Károly-körút 20. és a Mulató nappali pénztáránál.

Ma vasárnap

egész új válogatott családi műsorral.

Délután 4 órától kezdve a télikert kávéházban zene. Munczy Lajos zenekara hangversenyez.

Mindkét előadásban fellépte a világhírű

MARIO G. urnak

4 idomított óriási párduecival.

Este 8-kor: nagy előadás.

Nagy hatású a fenomenális novemberi műsor, a világ legelső művészeivel.

Paquette Gabriella k. a.

Mario G. ur 4 idomított óriási párduecival.

Sternberg Árnin és Testv. cs. és kir. udvari hangszergyár. Központi főraktárban: Kerepesi-ut 36. Cimbalmok

A világ legjobb fenyőmáza! A ki azt akarja, hogy láb-helje mélyen felekedjen és tartós maradjon, vásároljon csak Fernelendű-cipő-fenyőmázat világos láb-bellé csak Fernelendű terméskészítés körémet. A fenyőmáz védőjegy.

HOTEL „UNION” SZÁLLODA Budapest, az Operával szemben, étterem, telefon, villany-világítás. Utazóknak kedvezmények.

ZENEMŰDALOK humorosok karok tanulmányok stb. küldetének ingyen és bérmentve.

OTTO MASS zeneműkereskedés és raktár BECS VI/2. Mariahilferstrasse 91.

Jót, olcsó

árban adunk el: Egy télikabát 14 forinttól. Egy Saccó-öltöny 18 forinttól. Egy gazdász szőrmekabát 18 forinttól. Egy városi utazóbunda 22 forinttól. Egy havelok 8 forinttól kezdve tisztá gnyjusztóvtól Kohn Heilmann és fia az „Angol szabóhoz” címzett legnagyobb férfi- és gyermekruha áruházában, Budapest, Károly-körút 12., földszint és I. em.

Hazai ipar! Szepesség! Vásson és asztalmű-gyárosok. A világ legjobb fenyőmázát. Wein Károly és Társai. Főraktár: Budapest, Kossuth-lajos-utca 36. Hárts-basar épület. VILÁGOSZEPESÉG! KÖNYV-ÉRTÉKESÍTŐ! KÖNYV-ÉRTÉKESÍTŐ!

„A párisi világkiállításon a „grand-prix”-vel kitüntetve.”

GOLIÁT MALÁTA SÖR

Kiváló üdítő ital és gyógycélokra szolgál. Ajánlják: Dr. Korányi és Dr. Kétly egyetemi tanár urak.

Idegbajokban, vérszegénységben, emésztési zavarokban, gyengeségben stb. külön sikerrel használtatik. Árak vidékre kőbányai vasút állomására szállítva 1 láda 30 nagy palack 17 K. 50 Ft. 1 30 kis palack 13 K. a Togyasztási adót is beleértve. A láda és üres palackok 4 hónapig belüli bérmentes visszavásárolás 5 korona visszaszolgáltatással. Budapestben kapható minden fűszer- és csemegé-kereskedésben és poharanként a „Quisiana Automata Buffet”-be is. Dupla maláta sör és világos márciusi sör ládánként 1 koronával olcsóbb. Ezen sörök eredeti minőségben hónapokig állhatnak. MEGRENDELÉSI HELY: Királysörfőző Budapest-Kőbánya.

Tulkövetelés, alku kizárva!!

Mindenki ismeri szoliditását, jó hírnevét és kitűnő gyártmányával a Mödlingi cipőgyárat. Cipői eleganciájuk, tartósságuk és olcsóságukkal felülmúlnak valamennyi gyártmányt. Vásároljon egyszer és maradjon vevőnk lesz. Négy szabott egységár: 3, 5, 7 és 9 korona. Egy kiváló jó minőségű cipő a 11 korona. Kizárólagosan valódi orosz sarcpipák a legmérsékeltébb árban.

A Mödlingi cipőgyár főraktára BUDAPEST, IV. Károly-körút 20.

Színházak, szórakozó helyek.

VIGSZINHÁZ.

Vasárnap, 1900. november hó 4-én.
Délután 3 óraker mérékelt helyárakkal.

Coralie és Tsa.

Böhözát 3 felvon. Irták Valabrégué és Hennequin Fordította Heltai Jenő.

Személyek:

Dufauret Jules	Tapolezai Thommerel	Bihari
Lucienne	Kalmár Coralie	Hunyady
Laure	Nikó L. Etienne	Hegedüs
Glapissard	Vendrái Liane	Bervétei
Clemence	Haraszthy Höfcherke	Varsányi
Versaquette	Fenyvesi	

Este:
Másodsor:

Énekek éneke.

Dramolett 1 felvonásban. Cavallotti nyomán írta Radó Antal.

Személyek:

Ránki	Gál	Dénes	Bihari
Márta	Nógrády		

Utána:
Másodsor:

A farkas.

Népdráma 2 felvonásban. Irtá Giovanni Verga. Fordította Radó Antal.

Személyek:

Lena	Jászai Cardillo	Kazaliczky
Mara	Szerény Neli	Bárdi
Nanni Lasca	Góth Grazia	Varsányi
Janu apó	Balassa Lia	Nógrády
Filomena néni	Nikó L. Marelba	Szerény
Bruno	Tapolezai Nunzio	Nánásy

Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZINHÁZ.

Vasárnap, 1900. november hó 4-én.

D. u. 2 1/2 óraker, bérleten kívül, mérékelt helyárakkal

A baba.

Látványos operette 4 szakaszban. Irtá Ordonneau Maurice. Fordította Reiner Ferenc. Zenéjét szerlette Audran Edmond.

Személyek:

Lancelot	Hegyi Agnelet	Várdai
Maximin	Vidor Benoit	Parányi
Hilarius	Németh Josse	Tallian
Hilariusné	Krocsányi Guduline	Harmath
Alésia	Fedák Egy jegyző	Ujvári
Chanterelle	Solymsi 1-ső beszélső	Bán
Lorémis	Tollagi 2-ik) baba	Mátrai
Balthasar	Horváth 3-ik)	Rózsa
Basilique	Hortobágyi Az ördög	Nagy

Este:

Blaha Lujza asszony mint vendég.

A mit az erdő mesél.

Népszínmű 3 felvonásban. Irtá Gécsy István. Zenéjét szerlette Mocsáry Imre.

Személyek:

Bacsó János	Szabó Sütő Ferenc	Kiss M.
Kató	Blaha Dósa Jancsi	Szerdahelyi
Ficzere	Németh Basa János	Horváth
Ignác	Vidor Basáné	Siposné
Zsuzsika	Gazsi Turje Tóbiás	Ujvári

Kezdeté 7 1/2 óraker.

URÁNIA SZINHÁZ.

Vasárnap, 1900. november hó 4-én.

D. u. 4-ker mérs. helyárakkal.

Páris 1900-ban.

Irtá Salamon Ödön.

Este:

K h i n a.

Irtá Weisz Róbert.

Kezdeté 1/8 óraker.

VÁROSLIGETI SZINKÖR.

Vasárnap, 1900. november hó 4-én.

Délután 3-ker és este 7-ker félhelyárakkal.

A molnár és gyermeke.

Népdráma 3 felvonásban. Irtá Dr. Raupach.

FOLIES CAPRICE.

Ma

„Die Hochstaplerin“.

Böhóság Leitner H. töl.

Előleges jelentés!

Hétfőn, november hó 5-én lép fel először a volt főhadnagy

Dumek és arája

(Margherita e Giuseppe di Gianotto).

Gőz és porcelán kádúrdók, Erzsébet-körút 51. szám. Hidegvizkúra, villa-mosó, villamos fürdők. A gőzmosó gyorsan és pontosan teljesíti megbízásait.

KÖRÜTI FÜRDŐ
GOZMOSÓ

Fedett uszoda.

Royal-Szálló

Vasárnap, november hó 4-én.
a magy. kir. I. honvédezdred teljes zenekara

Népszerű hangverseny

rendez a ROYAL SZÁLLÓ disztermében válogatott műsorral.

Helyárak:
Számozott ülőhely 2 korona, számozatlan ülőhely 1 korona.

Pénztárváltás 4 óraker, kezdete 5 óraker.

Jegyek előre válthatók: a Royal szálló irodájában Zípsér & Könyg zeneműkereskedésében (Andrássy-ut 4.) és Barta Lajos könygkereskedésében (Lipót-körút 20.)

Távolság nem akadály!

Egy mintakabát beküldése elegendő, hogy megfelelő ruhát szerezzon. Képes mértékveteli utasítás bérmentve. Meg nem felelőért a pénz visszaadatik. Rothberger Jakab, cs. és kir. udvari szállítónál, Budapestben, IV., Váci-utca 6. Használt ruhák újra becseréltetnek és a legmagasabb árban beszámítatnak.

Zsebórák
5 évi jótállás mellett részletfizetésre kaphatók
Polgár Kálmán
óras- és ékszer-üzletében
Budapest, Erzsébet-körút 29. sz.
Videkre árjegyzék bérmentve.

Diszes ingaórák. Divatos ékszerék.

CIMBALMOK.

Legújabb acélszerkezetű, 5 évi jótállással, legzesebb hangú, részletfizetésre is kaphatók. Saját gyártmányú hangszerek, u. m. z. cimbalnok, hegedűk, harmonikák, fuvolák, okkarinak, bőgők stb. Kétféle magyar harók, Számos kütüntetés és elismerés a jó munkáért. Nagy képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldök meg.

Mogyóssy Gyula
magyar hangszerepar-toló BUDAPEST, VIII., Kerepesi-út 71

Haninnsen
Jósziv-sorsjegye,
ugy ne sajnáljon havonta néhány koronát és vegyon részletfizetésre.

Már november 15-én van a húzás.
A főnyeremény
40,000 korona.

5 darab 36 havi 1.45 koronás részletre.
10 darab 36 havi 2.90 koronás részletre.
20 darab 36 havi 5.75 koronás részletre.

Sorsjegyeink a legzesebbekből, mivel a legtöbb főnyereményt Bankházunknál nyerték.

Hecht Bankház
Budapest, Ferenciek-tere 6.

Az első két részlet befizetése ellenében három részletet, több egy részletet ingyen nyugdíznak. — Megrendelési legelőszörben postaküldeményt eszközölhetők, a többi részlet befizetése portmentes. — Első ízben ajánlat díjra 45 fillérel több küldendő.

Hölgyeim!

Nem esodálom, ha a t. hölgyek a sok hirdettet azerérem és piperocikkéből nehezen választanak. Legyenek tovább is bizalommal és kísérték csak **egyszer** meg én általam készített cikkeket, az eredmény biztos. Mille fleur crème könyvvel 50 kr., szappan 40 kr., poudre bármily színbe 60 kr., kapható Török gyógyszer. kitűnő kézipasztá vörös felrepedt kezek ellen próbátégy 35 kr. Szőrtörő biztos eredmény, próbátégy 60kr. Homlokötőim szennazót költenek, a redőket végképp kisimítja, darabja 1 frt 50 kr. Hajvizem páratlan! 1/4 óra alatt bármily ősz hajnak eredeti szinét visszaadja, sohase lehet lemosni, 2 üveg 3 frt (3 hóig elegendő). Krpa és hajhullás ellen 1 üveg 60 kr. Számos elismerő levelekkel bizonyíthatom. Utánvetel bányhova küldöm. Mandl Ida, Budapest, Bethlen-utca 12. sz.

ÉNZT
SORSJEGYEKRE ÉS ÉRTÉKPAPIROKRA (visszafelezhető teljes szerinti kisel részletekben is) bármily összegzet igen ocsos ad

Köváry Ármín
bank- és váltó-üzlete magyarság. székely. 19. k. Ferenciek-tere 9. Gróf Csizrák-palota.

M. kir. államvasutak. Igazgatóság.
Hirdetmény.
(Tanulmányjegyzék. Budapesti-út 15. sz. Helyi-út 15. sz.)
A magy. kir. államvasutak igazgatóságától nyert ortosítás szerinti 1. évi november hó 1-től kezdve három állomásra Pász-1 állomásra egy és három hónap érvényes tanuló bérletjegyek fogynak kiadatul, melyek a Hány állomáson díjtalanul kapható tanuló igazolványok alapján váltandók.
Budapest, 1900. október 23.
Az igazgatóság.
Utányomása nem díjazatik

Az új angol férfiruha bérlet

a legjobb és legelőszertűbb ruházatkodási rendszer az elegáns férfiruig számára. Kimerítő prospektust kívánatra küld

Deutsch F. Károly

BUDAPEST, Andrássy-ut 1.

Fratelli Deisinger
cég
kávéhohozatall üzlete,
FIUME.
ARLAP INGYEN

4 1/2 kg. Cuba kávé 6.93 frtért
és 1/4 kg. Császárkeverék teát 1.60 frtért
... küld minden más költség nélkül.

PalackSör
Külföldi sörök: SzalonSör, Maláta Sör.
GYÁRI TÖLTÉS

125,000 HECTOL.
EVI TERMELETS

Megrendelési helyek: Budapesten V. Kádár-utca 5. Hagenmacher Kőbánya: Hagenmacher Budalok.

NEUMANN M.

Budapest, IV., Muzeum-körút 1. sz.

Városi és utazó bunda. Gazdasági kabát szörme-béllel.
Téli kabát. Felöltők. Havelok. Ulster. Raglan. Férfi öltönyök. Fiu- és gyermekruhák.

Külön osztály méret szerint, nagy választék angol, francia és hazai szövetekben.
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

!! Magyar tollal írjon minden magyar ember!!

SCHULER JÓZSEF első magyar acélírótoil és tollszár gyáranak kitűnő gyártmányai

SCHULER JÓZSEF
Különösen ajánlhatók: Dániel Ernőné 574 szám, 530 szám, 532 szám, 408 szám, 450 szám, 155 szám, 255 szám, 1890 szám.

Minden papírkereskedésben kapható.

PÁRISI NAGYÁRUHAZ

BUDAPEST,
VII., Kerepesi-ut 39.

Minden vevőnek még a legkisebb bevásárlásnál is pénzárunk egy fénykép-bonnt szolgáljat ki, amelyen a bevásárolt összeg nyugtatványozva lesz. Amidőn ezen bevásárolt árak együtt a 10 frtnyi összeget meghaladják vagy 10 frt értékű áru egyszerre lesz bevásárolva

minden vevő teljesen ingyen kap

bármely tetszés szerinti, nekünk átadandó fénykép után egy 60 cm. magasságu művésziesen elkészített

ÉLETNAGYSÁGU HŰ FÉNYKÉPET

csupán a kifosztásért és a díszes papírkertért (passe partout) önköltségünket 1 frt 50 krt számítjuk fel. A világ egy műintézte sem képes az ingyen képet magát 10 frton alul elkészíteni.

KÉPES NAGY ÁRJEGYZÉK a külsővel egy és kétkoronas áruosztályunkról, valamint az összes árucikkekről kívánatra ingyen és bérmentve.

Az egész test megszabadul a kóros anyagoktól és az idegek meggyógyulnak, emellegve utóbajok ki vannak zárva.

Ideg- és nemibajokat

bőrbetegségeket
vérhajók és gyengeségi állapotot
sok év óta biztos sikerrel gyógyít

Dr. Palócz v. kórházi-
orvos.
specialista.

Budapest, VII., Kerepesi-ut 10.
Rendelés 10-11 és 3-6 óráig.
Külön férfi és női osztályok. Levélre kimerítő válasz.

Kötőműhelyek és pamutkereskedők

részére ajánljuk legjobb gyapot-, gyapjú-, zellr-, imperial-, harrasz-, normális és vígogae-pamut gyártmányainkat minden színben és vastagságban a legelőcsőbb árakon.

Mintalapok és árak kívánatra ingyen.

Kész harisnyáruk gyári árakon.

Kötőpamut- és kötőárugyár

Deutschbrod, Csehország:

MAGYAR IPAR.

Fűtőkályhákat és tüzhelyeket

szállít a legjobb minőségben jótállás mellett

EHRICH G. GUSZTÁV

magyar kályhagyár Budapestben.

Telefon 62-08.
Meislinger-kályhák:
1 vagy több szoba fűtésére a leggyorsabb kivitelű a legdíszesebb.

Központi fűtések:
Szabályozható töltőkályhák fűzslárd bevitel fa- vagy szén-fűtésre.
Kályhák vendéglők és kávéházak részére.
Kályha-előtétek.
Javitások pontosan és jutányosan vállalhatók el.

Gyár: VII., Fogarasi-ut 6.
Telefon 62-31.
Asztaltüzhelyek:
vas-, acél-, zománcosított lemez és cserépburkolattal.

Takarék tüzhelyek
erős anyagból készíve, szép kivitelben és olcsó árak mellett.
Vendéglők és kávéházi tüzhelyek.

Szelető-rácok.
Árjegyzékek és költségvetéssel díjmentesen szolgálok.

Uj! Megjelent! Uj!

Népszerűbbet nem tudtam, érdekfeszítő részletekben gazdag kalauz férfiak számára

Bunok az ifjúság nemi életében és azok hatásai a férfikorban.

írta: DR. MITZGER TIVADAR.

TARTALOM: A normális nemi élet. Eredendő bűnök. Terhelt családok való lezárása. Fajlanakodó gyermekek. A szerető ifjúság szexuális bűnei. Az önfertőzés. Magamé. Kicsapongások. Szerelmek nemi élet. Ideális szerelmek. Flirt. Fél-szerelmek. Érzéki szerelmek. A nemi visszaélésök végső következményei. Nincs titkos betegsége. Alszomérem. Fertőző nevelés a tanácsok. A titkolás káros hatása. Erdősök esetek. Kataphorosz gyógy-mód. — Megrendelhető a szerzőnél, Budapest, VI., Terep-körút 44. sz. I. em. Ára 2 korona. Diszkrét zárt székülden.

HAZAI IPARTERMELŐK ISMERTETŐJE.

Ruházati ipar.

Egyévi önkéntesek egy-nadrág és felszereléseket legelőcsőbb árakon és a legelőcsőbb beszerzési árakon Tiller Mór és Társa és és kir. udvari szállítóknál Budapestben. Árjegyzéket ingyen küld a cég.

Szombathelyi magyar pamutipar, Doctor Hermann S. Szombathely.

Gyárt nyers, fehértett és színes pamutárakat.

Elsőma yarpamut-tesztörés balata hajtoszj-gyár.

Levy James, Pozs. ny. Elsőrendű szin-borszjak, pamut- és kenderleluzozsziak.

Gyapjuszövő szövetekezet, Nagydisznó.

Legjobb halmozósztó, láb-pokróc, láb-szőnyeg és katonatákaró gyártása. Megrendelések a nagy-disznói gyapjuszövő-szövetkezet Áruházi raktárhoz, Temesvároli intézendők.

Róck István Budapest.

IX., Soroksári-utca 24 és Kelenföldi. Gözgépek, gőz-kazánok, szivattyúk, hűtők, jéggépek, vízmű, gőzmalmai, gőztégla-, olajgyári- és borászati berendezések.

Wolfner Gyula és társa.

gyapjumszó U. pesten.

Gép ipar.

Sangerhausen gép-gyár magyarországi gyártótelepe. Budapest, Külső Váci-ut 1443. Gyárt az összes mezőgazdasági iparok számára szükséges gépeket, főleg cukorgyári és szeszgyári berendezésekhöz.

Miklóssy-féle acélműgyár Pelsőc.

gyárt mezőgazdasági, bányászati és vasúti szerelmeket. Árjegyzék kéréndő.

Falpar.

Az Apátni kőszáronok szövetekezet, mint az „Országos központi hitel-szövetkezet” tagja, készít mindennemű kosarúrt és butordarabot, mint egy- és kétfelűli női kar-készárakat, piaci-kosarokat, kezi-bőrdékeket, virágkosarokat, virág-asztalokat, munka-kosarokat, munka-álványokat és kábel-táskát a legelsőszinben kivitelben; továbbá kertj-székéket, díltékeket, zsolyékek, padokot, asztalokat és egész szobaberendezéseket lumbusból; gyermek, üő- és baba-kocsikat, papir-kosarokat és utazóbőrdékeket Nagy-vásártek. Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Építő ipar.

Benczúr testvérek cementgyára, Magyarorszáni (Zemplénmegye) készíti portland- és román cementet kitűnő minőségben.

Neuschloss Károly és fia Budapest.

VI., Andrássy-ut 19. Gözfüzresztőtelep. Budapest, Szepes-Remete, Gerebelye, Bodoka, Gyula, Topletz, Puhá- és kemény-fából fűrésztett anyagok

Neuschloss Odón és Marcel.

Parkétygyár, ács-észtet és építési vállalat, Budapest, felső-rápart 10. Allanó nagy készlet mindennemű egyzserű és díszes parkétekből és puha-fapadlatokból.

Papír ipar.

Spiegel Vilmos és Társa papirgyára, Kis-Szeben Készít minden minőségű legényszerítőt és merített csomagoló papírt, szines- és egyoldalt simított papírt és papirmentet.

Kanitz C. és fia Budapest.

V., Vadasz-utca 28. Uzelet könyvek, másoló-könyvek, rajz-lombok és iskola-füzetek.

Első magyar acélfrótoló, toll-szár és indigo másolópapirgyár.

Schuler József, Budapest, Gyártótelep és iroda VI., Datoek-u. 26. sz. Gyárt verzi osztályában: Fényerkevény negatív és pozitív másolópapírt és vész-nat. Szabadalmazott indigó és színes másoló-papírt. Rajzmaszólapírt és olajlapokat. Fénymásolókat akonall eszközöket: negatív 1 kor. 30 fill., pozitív 1 kor. 70 fill.

Kunossy Vilmos és fia Budapest.

VI., Terep kör 138. Hangjegymetsző intézet, zenemű-, könyv- és könyvmda, ellenfőzéai és menetjegyek, várn- és helypéruz bárcák tömeges gyártása.

Hangszer ipar.

Thék Endre egyedüli áruvá gyongorváros Budapest, Üllő-ut 66. hol nagy választék ál a t. közönség részére, különböző bel- és külföldi fa-neműkből, német, francia és angol gépezzel a a legelsőszinben jótállás mellett. Raktárak vidéken is.

Léderer Márton, Élesd (Biharm).

Tüzáló (tombolte) téglá, disztéglaik piros és fehér, alagsóvegek, gyári kemény téglák, trancia hornyolt lötőcsérép, kitűnő méz.

Betűöntőde.

Első magyar betűöntő-társaság Budapest, Dessewffy-utca 32. sz. Foilyon dus raktárt tart magyar, német, horvát, szerb, román, cseh és bolgár ékezetű könyv-és címírásokban. Körzetek, kizárások, különféle ékeztények és egyéb nyomdai felszerelvények. Rézlelma-gyártás. Mechanikai műhely. Galvanoplasztika. Tömöntőde, Olomzár. Telefon 23-70.

Bányászat és kohászat.

Magyar általános kőszénbánya részvénytársaság, Budapest, V., Erzsébet-körút 19. Bányák Putnok, Sajó-Szent-Péter, Tata.

Salgótarjáni kőszénbánya részvénytársaság Budapest, V., Erzsébet-körút 16.

Agyag és tégipar.

Első magyar chamotte és agyaggyár, Deutsch Bertalan, Lúsona. Tuzálló nyers agyag, quarz és homok, égetett tüzálló, quarz, chamotte- és dýnas-téglaik; alagsóvegek.

Léderer Márton, Élesd (Biharm).

Tüzáló (tombolte) téglá, disztéglaik piros és fehér, alagsóvegek, gyári kemény téglák, trancia hornyolt lötőcsérép, kitűnő méz.

Róth Miksa üvegfestészet műterme, Budapest.

VIII., Kender-utca 24.

Műszerek.

Polgár Sándor, m. kir. szab. nyert orvosi mű-és kötszerésznel, Budapest, VII., Erzsébet-körút 50. sz. Jutányosan beszerzenetők „bazi” saját gyártmányu servkötők, hátegyenestárók, ortopédiai-készülékek, mű-láb, műkez stb. betegpó-lashoz szükséges eszkö-zök és tárgyak. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Testgyógyászati műintézet.

Tám- és járógepek. Hossing-rendszerű mű-mellfűzők, műkezek-műlábak stb. haskötők elhízás és vándorvess ellen, göröser-harinyák, keszesség melletti készítettnek KELETI J. orvos-sebészti műszereik gyárában, Budapest, IV., Koronaharceg-utca 17. Al-lendő nagy raktár irriga-torokban és bidekben. Képes árjegyzék ingyen.

Magyar gyártmány tengerentúli termékek.

kből preaparat természetes pálmák, szi-kosorúk pálmagákból összeállítva, parafas és nyír-fakéregből stb. külön-legeségek gyártása. Fodor József, Szabadka.

Bőr ipar.

Wolfner Gyula és társa bőrgyára Budapest Gyár: Újpest. Iroda: VII., Károly-körút 3. Ló-, juh-, gópszaj és kispóbr, talp-, blank-bőr, hajtó-, varró-és kötőszjak, hadfelszerelési cikkek.

Élelmi szerek.

Kőbányai polgári sör-főzde részvénytársaság vendéglője Budapest, Kőbánya. Városi iroda: VIII., Népszínház-utca 22. sz.

Littke L. cs. és kir. udvari szállító szegőbőr-gyártótelepe, Pecs.

Butor ipar.

Thék Endre műbutor-asztalos Budapest, VIII., Üllő-ut 66. Saját és idegen rajzok alapján bármily izlesnek megfelelőleg készít a világ bármely fa-neműből butorokat a legelsőszinben jótállás mellett.

Tornatermek teljes be- rendezését és felszerelését vidékre is, elvállal a leg- előnyösebben Soffer An- tal ipartelepe Budapest IV., Károly-utca 1, boltzám 12. (Központi városához épít- let), Árjegyzék kívánatra ingyen.

Stollwerck
 Osztr. cs. és m. kir. udvari
 csokoládé gyárak
 KÖLN és POZSONY.

Stollwerck-féle

csokoládé és sasjegyű-kakao
 ismert a legjobb minőségű.
Mindenütt kapható.

MERCUR BANK.
 BUDAPEST,
 IV. Váci-utca 37. sz.
 Az ország legszerencsésebb
Osztálysorsjegy elárusítóhelye
 Pontos kiszolgálás, legmesszebbmenő előnyök.

1/4 sorsjegy = 12 korona.	1/2 sorsjegy = 6 korona.
1/2 sorsjegy = 3 ..	3/4 sorsjegy = 1.50 ..

Megrendelések legcélszerűbben postautalványon.
 Utánvételrendelések elkerülendők.

Gyors és biztos segély gyomorbetegségek és azok utóbjajában!

A legjobbnak bizonyult **HÁZISZER**, mely az emésztést szabályozza, rendszeres vérkeringést eredményez, a megromlott és bősés véreikat részét elavollítja (a mi az egészség főfeltétele), gyorsan és biztosan megszünteti a gyomorait, és p. étvágytalanságot, savanyú fölbőgést, hányási ingeret, gyomor- és hasbántalmat, gyomorgörsöt, vértolulást, ismorrhoidákat, női bántalmakat, bűbajokat, a már 40 év óta jónak bizonyult

Dr. Rosa-féle balzsam

FRAGNER B. gyógysz. től PRAGABAN 203-III.

Az emésztés minden munkáját új életre serkenti és egészséges és tiszta vért szor, különben is biztos és messze földön híros bevált háziar. 1 üveg 1 k., kettős üveg 2 k., Postán 40 fillérrel drágább.

Kiváló fajdatomcsináló, antiszeptikus gyógyító és a hegedést elősegítő szer.

Minden gyulladás, seb és kelés gyógyítása biztos sikerrel jár, a női mell gyulladásánál, terhesedés és koményedésnél, a gyermek vérértelenségénél, tályogok, vérkelesek, pokolyar és penyedéseknel, továbbá körömgöngvés az ugynevezett körömgöngvél a kézen és lábujjakon, körömgöngvél, dagasztoknál, mirigydagasztoknál, holtított köpödésekkel stb. 40 év óta bevált

Prágai házikenőcs

FRAGNER B. gyógysz. től PRAGABAN 203-III.

A gyógrulás féjdszem nélküli, hanem a konkos hűsítő hatása alatt. Dobozban 70 fillér, Postán 12 fillérrel drágább.

FIGYELMEZTETÉS! Mindenki csak az eredeti készítményt kérje a prágai Fragner B. gyógrszertárától és figyeljen arra, hogy a Dr. Rosa balzsam csomagolásán minden részén az itt látható kereszt jelvény legyen; a prágai házi kenőcs csomagolásán pedig a jobboldali látható három szögletes jelvény.
 A ki egy utánzást talál és nekem bejelenti, díjat kap!
 Elismert levelek ezrei rendelkezésre állnak.
 Raktárak Budapesten:

TÖRÖK JOZSEF gyógrszertárban, **EGGER A.** gyógrszertárban.
 Főraktár **B. FRAGNER** k. u. k. Hoflieferant, Apotheke „Zum schwarzen Adler“ in Prag, Ecke der Spornergasse Nr. 233.

Olesó butor-eladás.

2 szokrény, 2 ajtó fényezett ... 30 frt	1 ebédasztal, 6-8 méter ... 3.50 frt
2 ágy, fényezett ... 22	1 íróasztal, 3 ajtó ... 18
1 éjjeli szokrény, fényezett ... 3	1 hálószoba, matt diófa ... 109
1 mosdó, 2 ajtó, fényezett ... 14	1 hálószoba, faragott ... 130
1 szokrény, 2 ajtó, diófa, matt ... 30	1 garnitúra rópa- vagy beaurított ... 75
2 ágy, magas, diófa, matt ... 26	1 garnitúra selyem-behurát ... 80
1 éjjeli szokrény, diófa, márványtal ... 8	1 garnitúra nápa-behurát ... 80
1 kredenc, 4 ajt. fülkés, faragott, marv. ... 46	1 szalonasztal ... 10
1 diván, magas támla szőnyeggel ... 40	1 szalonasztal ... 10
1 ebéd-asztal, diófa, matt ... 12	1 csinos márványtal és tükör ... 26

Nagy vázlatok egyszerű, valamint a legdrágább kiváltó b-törökben.

Dósa Kálmán fővárosi asztalos és kárpitos butortelepe
 Budapest, Erzsébet tér 18 Sas-utca sarok, I. emelet.
 Arányosk kiváltás ingyen és bérmentve

Butor
 részletfizetésre
FUCHS BODOG
 BUDAPEST,
 József-körút 26.

Legfinomabb áfonya-befőtt
 tisztán szedett, jól megérett áfonyából, legjobban alkalmas az orvosi társaságok részére 5 ki és domjában (kosárvagy) németre 5 kor. 70 filléret utánvétel küld

Roth Ignác
 Auszurg. föld (Höherwölz)
 Buzsák és Hecsegvándó az utáért a magyaros postaküldésig mint 6 kor. 20 fillér.

Házi kincstár.
 Fél ezer díjazó van, házilag készült, a háztartás, gazdasági, egészségügyi és minden egyéb munkához alkalmas. A háztartás minden részére alkalmas. A háztartás minden részére alkalmas. A háztartás minden részére alkalmas.

KÉZIMUNKÁK

 Kézimunkák és házi-szövetek rendkívül nagy választékban, mindenféle árakon kaphatók.
BERCZI D. SANDOR
 Budapest, Kálvária-utca 4. sz.
 Reges aranyozásos 1725 eredeti készítményre azóta hivatalos beismerték.

Fontos sérbajásoknak. SZENZACIÓALMANY
 Egy magyar találmány sem lett oly általánosan ismert, mint a **szenszacióalmany**. Ez a találmány a legújabb találmányok közül az egyik legfontosabbja. Ez a találmány a legújabb találmányok közül az egyik legfontosabbja. Ez a találmány a legújabb találmányok közül az egyik legfontosabbja.

GUMMI-küldőlegességében.
 Budapest, Deák Ferenc-utca 10. — Állásfoglalás 1900

Affaires Exceptionelles. Rendkívüli árleszállítás a mai naptól fogva december hó 24-ig. Csak szolid minőségű és divatos áruk, fekete és színes selyemszövetek, bársonyok, finom posztók, angol costume-kelmék és egyéb haute fantasie cikkek **ÁRVAY JÁNOS és TÁRSA** csász. és kir. udvari selyem- és divatáruszállítók tárházának földszinti áruosztályában, V., Bécsi-utca 9. Alapított 1849.

VII. magy. kir.
szabad. osztályosorsjáték
 100,000 darab sorsjegy, 50,000 nyeremény
 13.160,000 korona összegben.
Főnyeremény Egy Millió korona.

Árak az I-ső osztályhoz:
 1 egész sorsjegy 12 korona | 1 negyed sorsjegy 3 korona
 1 fél sorsjegy 6 korona | 1 nyolcad sorsj. 1.50 korona.
 Teljes utánvét mellett megrendelések nem eszközöltek.

MERCUR
 Változtatható Részvény Társaság
 BUDAPEST V. ARANY JÁNOS-UTCA 31.

Oh jaj! En és családóm évek során át használjuk az ön valóban hatásos **mellpasztilláját**. Postánvételre ismét 10 db 1 Koronás dobozt.
 Teplitz-Schönau, 1900.
 G. Grimm, szerkesztő.

Köhögés és rekedtség ellen gyors és kitűnő eredményt használja mindenki EGGER mellpasztillát.

Éljen! EGGER-mellpasztilla csakhamar megszabadított!

Doboz 1 kor. és 2 korona. Próbadoz 50 fillér. Kapható minden gyógyszerárban és drogműtárban. Fő- és szétküldési raktár: „NÁDOR”-gyógyszertár Budapest, VI., Váci-körút 17.

Eredeti Meidinger-kályhák, Eredeti Meidinger-caloriferek

kisebb és nagyobb központi légutókra vagy cseréppel való burkolásra.

Meidinger-kályhákhoz való pitakitrészek legelőszobákban kaphatók

EISLER és VÉRTES-nél
 BUDAPEST,
 Andrassy-ut 41. szám.

Árjegyzékek és költségelírások ingyen és bérmentve.

BUTOROK
 úgy készpénzért mint, részletfizetésre

a leggyorsabbtól a legfinomabb kivitelig **legjutányosabban** **Ehrentreu és Fuchs** testvérekénél, **BUDAPEST,** VI., Teréz-körút 8. Andrassy-ut közelében. Képes árljegyzék ingyen.

Kárpitos és asztalos butor **Férfiak** **figyelmébe.**

Háló-, ebédlő-, szalon-, uri- és leányzóba berendezések, barok, angol, német és seceszberendezés stílusban keresett jó minőségben, meglepő nagy választékban, igen olcsó árban mindenkor kaphatók. Vidéki rendelések vászonban csomagolva s biztosítva szállítottnak.

SZABÓ FERENC és Társa
 butor-nagyiparosok
 Budapest, Kerepesi-ut 12. szám, a Sip-utca sarkán.

Hotter diätetikus állatgyógyászati praeparatumai, az ujkor legkiválóbbjai.

Hotter sertéspora I. és II. szám.
 Legjobb diätetikus szer az étkező, tehát a sertések hizásának előmozdításához, orbáncnál különösen bevált. A II. szám hasmenésnél használandó.

 Hotter-féle Agril-táppor lovaknak és szarvasmarháknek. I csomag 80 kr.
 Kitűnő pótlék az abrakhoz, hogy az állat egészséges és erős maradjon, vese-, máj-, hólyag- és idegbajoknál használandó.

Hotter-treningfluidja, mosóvíz lovaknak és szarvasmarháknek I üveg 1 frt 20 kr.
 Az in- és izmok a legmagasabb körig is friss erőben tartja, az állat, bedörzsölésük után, a legerősebb munkát is treninggel bírja. Me-erősítésként: száraz bájoknál mint bénusznál, rheumánál és merevségnél is meglepő eredményt használhatók.

Hotter absorbinolja, kózm. mosóvíz lovaknak, 1/2 üveg 6 frt. 1/2 üveg 3 frt 50 kr.
 Ellátott mindenféle kómvét és zúros lerakódást, anélkül, hogy a szőrt elpusztítaná. Erősít megerősít és gyenge izmokat, eltávolít az izmokról minden baktériát és mozgól minden gyulladást; különösen bevált epenél, csülökgyanagnál, gumonál, vastag béreknél, elárvolt bűtykökkel a traktórt, vastag bokát, daganatot, a hol azok felépnek. El-műlt a térd remegése, és grótyát mindentől szabadít.

Főraktár: Apotkeke „zum heil. Josef”, Wien XII.2. Schönbrunnerstrasse 134 K. — Foraktár Budapestben Dr. Buday Emil városi gyógyszerár IV., Városház-ter. Dr. Egger Leo és Egger J. Nádor gyógyszerár VI., Váci-körút 17. és Török J. gyógyszerár Budapest, Király-utca 12. sz. — Raktárak a legtöbb gyógyszerár és drogműtárban. — A védjegyre ügyelni tessék.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonarósi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmelegebben ajánlható

DR. KAJDACSY,
 v. cs. és k. ezredorvos.

Electrotherapiai rendelő intézete
 Budapest, Váci-körút 4. sz. 1. em.
 A legelhanyagoltabb húgyvesefolyásokat, leg súlyosabb húgyhólyagbajokat, bűnkáros sebeket, epyhiát, az önfertőztetés utóbjait

Elyengült férfierőt
 az orvosi világ által legújabbban olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikerű

Electro-Massage vagy Psychrophor
 által, magömléseket, nőknél fehérfolyást befecskendezés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjúkori bűnök következtében beállott idög és ennek utókövetkezményeképp létrejött háterinebajokat gyógyít a legújabb gyógy-mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.

Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7-8 óráig. Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárát. Külön várótermek.

Levelekre díjtalanul azonnal válaszoltatik; esetleg gyógyszerkről is gondoskodva lesz.

Polgár Sándor
 m. kir. szab. nyert orvosi mű és kötszerész

BUDAPEST,
 VII., Erzsébet-körút 50. sz.
 Ajánlja külön felszerelt raktárát a járgányár-mánus orvos-sebész és betegápolási tárgyakban.
 Saját tallimány, m. k. szabadalmaz. Polgár-féle **sérvkötő,** **hastűtő, görcsör elleni gummitársa, orthopédiai készletek, műlábak** **kezek stb.**
 Valódi francia különlegességek F. Bergerand filé párisi gyárából.
 BÉK. Hővezetés képes drágé-vek ingyen és bérmentve.

Kinek van szeplője?
 vagy bármilyen, vagy pattanás az arczán? Az teljes biztonsággal fordulhat annak eltüntetésé végett a **világ hírvé**
SERAIL ARKENŐCSHOZ,
 mely nemcsak eltávolít mindenféle bőrtisztálanságot, hanem az arcórt valótó fehérre, tisztává és üdövé teszi. — 1 téglai ára 1 kor. 40 fillér — Postán franko küldve 2 kor. 10 fill. — Szajyan hozzá 1 db 60 fill. Kapható Budapestben: Török J. J. gyógyszerár úrnál, Egger-féle Nádor-gyógyszertárban, valamint minden magyarországi gyógyszerárban.
ROZSNYAY MATYÁS gyógyszerész Aradon.

72824/900 számhoz.

Bérbeadási hirdetmény.

A vallásalap tulajdonát képező, Borsodmegye Ládháza község határában fekvő, mintegy 441³³⁹/₁₂₀₀ holdat tevő földbirtok 1901. évi október 1-től 1913. évi szeptemb. hó 30-ig, vagyis 12 évre, Budapest a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztérium IX. ügyosztályában 1900. évi december hó 4-én tartandó zárt ajánlati verseny útján haszonbérbe fog adni.

Az 1 koronás bélyeggel és 1000 korona bánatpénz letétlét igazoló pénztári nyugtával ellátott zárt ajánlatok

1900. é. dec. hó 4-ik napjának déli 12 órájáig a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztérium segédhivatali igazgatójánál nyújtandók be.

A részletes haszonbérleti és versenytárgyalási föltételek a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztérium segédhivatali igazgatóságnál és a borsodmegyei Sajólad községben levő közalapítványi íspánságnál betekintheők.

Budapest, 1900 október 19-én.
A m. kir. vallás- és közokt. minisztériumtól.

